

Библиотека
САВРЕМЕНА КЊИЖЕВНОСТ

Књига 83

НАЈКРАЋЕ ПРИЧЕ 2009

(Приредио Ђорђе Оташевић)

Алма

Београд, 2010

НАЈКРАЋЕ ПРИЧЕ 2009
(Приредио Ђорђе Оташевић)

прво издање

<i>Рецензент</i>	Владимир Павловић
<i>Ликовно решење корица</i>	Милан Бештић
<i>Технички уредник</i>	Горан Оташевић
<i>Коректура</i>	Дејана Јовановић
<i>Издавач</i>	„Алма”, Београд
<i>За издавача</i>	Ђорђе Оташевић
<i>Штампа</i>	„Скрипта интернационал”, Београд
<i>Тираж</i>	300
<i>ISBN</i>	978-86-7974-167-7

www.alma.rs
www.alma.co.rs
almabg@sezampro.rs

ДА ЛИ...?

Сунце ми лагано масира лице. Чујем како хладан ветар струји око мене. Није ми хладно – осећам неку топлину у грудима, која се убрзо разлива по целом телу.

Отварам очи и гледам ка хоризонту. Док чекам да ми се слика пред очима избистри, негде на периферији свести, констатујем периодично лепетање прозора на суседној згради и бубашвабу која ми мили по руци. Са закашњењем се присећам да не подносим бубе, али не предузимам ништа и бубашваба незаинтересовано одлази.

Хук ветра и граја људи су формирали неку врсту опне око мене. Кроз њу више ништа не продире. Ум ми се полако празни, и схватам да је дошао крај, јер немам снаге, а ни разлога да се предомислим.

Удови ми се покрећу последњи пут, лагано, без журбе... Кренуо сам на пут без повратка, који можда ни не води никуда. Међу успаваним мислима се појављује једно „Да ли...?“, а одмах затим још неколико стотина.

Као одговор је остало само беживотно тело на умрљаном сивилу улице.

КОМШИНИЦЕ

Мада често делују релативно наивно и невино, комшинице могу бити и веома прорачунате и незгодне.

Рецимо, пре неколико дана си се преселио. Ускоро почнеш да истражујеш комшилук, и приметиш једну

занимљивост – симпатична комшиница од прекопута се три вечери за редом пресвлачи у полумраку собе, и то без спуштених ролетни или навучених завеса, а и прозор је, сасвим случајно, наравно, отворен. Ти ћеш сва три пута одреаговати као и сваки нормалан мушкарац – сасвим случајно ћеш отићи до свог прозора, по мало свежег ваздуха. Међутим, четврте вечери ћеш приметити отворен прозор, али ћеш, мало по мало, пробдети пола ноћи ишчекујући да се и она појави.

Уколико си довољно одлучан, надаље ћеш је игнорисати, и прича се ту завршава, али ако ниси, ево шта се дешава:

Када прође око две недеље, почеће и да ти упућује случајне погледе са краткотрајним осмесима.

После око месец дана, пуким случајем ћете почети и необавезно да ћаскате, а ако умеш да „слушаш између редова”, ускоро ћеш и свратити на кафу.

Ниси ни свестан колико си времена до тада угрошио на обичну комшиницу, уместо на много прихватљивије играње фудбала на Ади, пецање, напијање, туче, или неку сличну, општеприхваћену идеју за солидан провод.

Након два месеца наступа период када схваташ шта си радио, али и сам знаш да је већ прекасно.

Пролазиш поред прозора и по навици гледаш ка њеном стану. Видиш је како се ужурбано пресвлачи, и говориш наглас: „Сигурно опет касни.”

Док преко телефона објашњаваш друштву да си заузет и не можеш са њима у Скадарлију, облачиш своје најлепше ципеле за још један излазак са комшиницом.

РЕЗОНЕР

Сада си опет на почетку, зато што си веровао да можеш учинити другачије. И дати све! Да баш ти можеш рећи свету неку велику истину, а сложићемо се да велике истине не постоје и да „све” као појам није установљен у речницима и лексиконима. Сложићемо се и да овај свет не признаје жалост. Човек не умире од средстава. Твоју смрт може означити добра песма или емпатија. Умире се од недосањаних снова, неиспуњених жеља и разорених подстицаја, од руке гриже савести и од обећања неостварених. Себи и другима.

Зато ми није јасно зашто си мислио да ћеш разголићеном душом освојити емпирију. Како си могао веровати да ћеш једног дана узвикнути – Ја постојим! Све те замисли и сва та отрежњујућа јутра била су само одлика твоје перцепције сврсисходности бунта. Рећи ћемо, не уочавам разлог због којег не бисмо, твоје адолесценције.

Одрастао си и схватио да идеали и крхке душе нису одлика савремености која трчи у загрљај моменту. Зашто би онда баш ти био тај који ће рећи неку велику истину? Зашто би био другачији и снажнији, упорнији? До сада си увидео да нико није другачији, да сви постајемо исти, пре или касније. Схватио си да исто прија трбуху и глави. Исто се лакше гута и лакше складишти у сећањима. Исто је магична реч која ће нас одржати на окупу и учинити да не размишљаш о средству. На крају крајева – средство је средство, а смрт крајње непотребан исход.

ЦАЈНОТ

Требало би да устанем из кревета и коначно одем до посла. Свратићу до продавнице и у повратку са посла отићи ћу и до ње. Ух – уздахнуо је дубоко и осетио непотребну количину кисеоника која му је убрзала пулс и донела нову вртоглавицу. Да, да. Вечерас... Вечерас би требало да јој објасним зашто би било лепо да остатак живота проведемо заједно. Ипак, у вези смо седам година. То се очекује и чучи у ваздуху као ћелије изумрлих гриња. Баш чудно, како се човек мења. Ваљда с временом. Некада сам веровао у оне велике љубави. Оне које се дешавају при првом сусрету и које не носе терет досаде. Мада, ко зна? Можда ми и са њом није било досадно. Можда. Али, то је било толико давно да сам већ и заборавио сваку назнаку тога осећаја. И даље ми смета што је толико ниска, јер презирем ниске жене и сматрам да су превише сујетне и патетичне у својој жељи да израсту. Оне једине имају праве кичме, због огромне количине сујете, а она превазилази чак и количине оних који су несигурни. Морам признати да своју несигурност маскирам гордошћу, па умет препознати слично. Искуство је акумулирало и изродило нове спознаје. Ха ха, ово сам баш добро осмислио! Можда ми и јесмо одличан пар! Она сујетна, а ја несигуран. Можда би то чак и успело. Уосталом, она стално носи неке ципеле на штиклу и чини ми се да је мање досадна, или сам већ навикао на те њене особине и физички недостатак који ми је помогао да се некако осетим супериорније. Можда.

УКЛЕТО СЕЛО

Мруса је штапом ударио Жулета по оку.

Жуле је гледао људе једним оком. И видео је уперену пушку.

Скрева добро нишани. И ОGREБОВ потомак је добар ловац.

Они су ушли у кош и чекали да се појаве Цаки и њена деца.

Прво је пуцао Скрева. Гробица га је бодрио.

Небо се смрачило, Жуле је зажмурио.

Испред њега је крварила његова мати.

Људи су узели штапове и кренули према њему.

Сатерали су га у мали пролаз. Одатле је могао само у рај.

Страшан бол, много страшних болова дошло је одједном.

Мрак.

Златни зрачак светла згаснуо.

У прашини суза за опроштај.

Породица жутих мачака спава у небеској колевци.

Прође време, Скрева се обесио. На врату му лежи змија.

Мрусу удари аутобус, на аутопугу мрља.

ОGREБ се у тору бори против вукова.

Његов син заклања очи од светла. Пушка му разнела видело.

Гробица једном ногом стоји под цером, другу му појела бољка.

Крсте се мештани, не знају ко је следећи.

Мрак.
Уклето село сања спасење.

НЕДОЋИН

Поноћ је. Низ Дубоки поток ваљају се црне кочи-
је. Радивоје гледа и чешка се по глави.

Много сам закасао у ноћ, како да се вратим.

Низ облак кренула жута муња и зауставила се на
врху бреста.

Бого мој, шта је ово.

Из Вучје јазбине крену меки шапат. Не плаши се,
то смо ми, путници кроз недођин. Крени десном стазом
и не окрећи се никако. Бићеш спасен.

Ходе Радивоје а иза њега светлуца магла.

То се страва савила у клупче, упија у себе његов
страх и тера га да се окрене.

Не окрећи се, Радивоје, чека те топло огњиште и
млеко на шпорету.

Пред њим се створише зелене јабуке.

Немој да их сакупљаш, оне не падају због тебе.
Хране поноћне сватове. Бежи том стрмином, откуцава
ти судњи час.

Докопао се Радивоје своје куће, пао на праг.

Није мртав, а као да јесте.

Дошао је свести трећи дан и ничега се не сећа.

Иде у шуму по дрва, повио се под теретом брига.
Изненада, ухвати га нешто. Не зна шта је, али зна да је
ту. Укопало га. Нога неће да слуша, стопало се стопило
са ђоном као да је нечим залепљено.

Ух, шта ћу.

Повија се кукаван под некаквим ветром, а није ни ветар. Окреће га, обара, носи у висине па баца у низину.

О, мој Боже, о, мој Боже, стотину сам пута палио свеће теби, а сада палим своју душу и поклањам ти свењено светло. Помози ми, ма где био. Крст некрсту бацам, дајем, крстом светим светлим путе, донеси ми чисту стазу Христe Боже Спаситељу, раствори ми нерастворно створено у мојој души.

Оде кући Радивоје, лак као душа, мекан као лажор. Благо му лице греје потомке.

ЖИЦЕ ЗА СОУЛ И ФАНК МУЗИКУ

Птице у његовој бакарној некад празној и звечећој куполи могу да лете и крећу се и под куполом неке друге планете, ако га неинспирисаност неки дан сломи и чини јадним и самосажаљивим. Види како могу да пробију стратосферу и орбиту некако не зна како и преселе се да се вијају и лудаче под небом неке друге планете.

И да многи мимоилазећи се на улици преплићу погледе признајући жељу за познанствима, само да неко привије уз себе њихову фасцинацију лепим. И њиховим идејама за ово и оно. Зато после неће више јурити птице под својим небом јер ће бежати па се закуцати и забити у његове границе и зидове. Осећа да ће тако бити. Ако пусти да их заборавља и беже по овом простору, губећи се вечно ће кружити ту и кад тад се враћати. „Где да се крећу него у твом свету?“, рече себи.

Само веруј да ти је душа довољно вредна за животиње тј. идеје које расту на површини, каква год да је и то је то.

Изашао сам из студија и кренуо да се нађем с њом. Нисам тачно знао шта ме је у том тренутку више збуњивало – то што је одједном хтела да ме види или што је рекла да ће после толико година напокон бити потпуно искрена са мном.

Закључао сам врата, кренуо ка „нашој” клупи поред вештачког језера које се осећало на хлор, и успут покушао да са себе стресем мирис хемикалија. Пратио ме је годинама, као и свакога ко је икада радио у штампарии. И ма шта покушао, нисам могао да га се решим. Прошао сам поред пивнице и јавио друштву унутра да ме чекају касније, што њима није пуно значило; већ су пили трећу туру. Ти мириси свежег пива и фришко куваног вина су једини који су ме спасавали да не полудим од боје за штампање. Пивница се налазила тик до мог студија, те су они већ од поднева долазили до мене, дестиловали се и били таман толико јаки да мени пријају, а клијентима не сметају превише.

Чудно, чак и пар сати касније нисам успео да разумем зашто ми ништа од тога није открила раније. Казала је да моје стање мора обавезно да се погорша временом на неки начин и све је то објаснила чудном комбинацијом дуге породичне историје болести. Не само да ми је тајила то све ове године, већ моја драга Дадиља није имала храбрости да ми призна да поврх свега постоје и неке супстанце које подстичу проблем; морао сам да извучем то из ње. То су биле дим цигарете, хлор, грожђе, разне хемикалије и већина алкохолних пића: пиво, виски, вотка, вино и џин, између осталих. Рекла је

да ћу сигурно умрети у својој тридесет шестој години; како је дошла до тог закључка, заиста никада нећу знати.

Опростили смо се брзо и, на путу ка пивници поред оног бившег моста на Дунаву, нисам могао да мислим ни на шта друго сем на свој предстојећи рођендан у мају; *доживећу* друго пунолетство.

Жељка Башановић

ЈАЛОВА ПРИЧА

Трудна сам.
По ко зна који пут.
Одвојиће се поново велика и мала слова од пуп-
чане врпце, од вијуге мозга.
Пашће на папир, можда и заплакати.
У мојој плодној машти.

СЛИЧИЦА

Пас Ладић, на крову старог мерцедеса лаје бесно на свраку.

Смештена на грани смокве, свађалица му на свако –ав– са –кри– одговара.

Велики орах их посматра и зеленим треперењем се осмехује. Осмехује се нежно и старцу и старици који на тераси за сточићем прву јутарњу кафу уз разговор испијају.

Време је застало као да не жели да ову сличицу у складиште своје остави.

СКОК

Чудно се понашао у последње време. Често је грешио. Живео је поред велике реке и ту проучавао рибе. Пливао је са њима, ронио... Желео је да се поистовети са њима. Био је ћутљив, као риба.

Једног дана се попео на железнички мост, широм отворио уста, као риба на сувом и скочио.

После три дана су рибари извукли тешку мрежу. Он је силно погрешио. Они нису. Сахранили су га у гробљу са погледом на велику реку која и даље тече.

ПУПАК

– Она види будућност погледом у пупак. Ако же-
лиш...

Наравно да је желио. Живот је (п)остао стран и (не)предвидив. Сизифово јутро, Пандорино подне, Гордијева вече. Релативност избора и корака. Натигао је окраћале чарапе на табане пуне курјих очију и два-три пута пребројао звијезде. Чиста визија. Дошла му је у облику сјећања да се није истуширао. Какав превид. Мораће хитно да се насапуна, с посебним нагласком на пупак. Пупак треба да буде *squeaky-clean*, како би Сибила била што прецизнија. На крају га је посуо пудером, али је одмах зажалио. Прах смањује видљивост, скраћује будућност. Дувао је у измучену рупу на стомаку и ужарених образа погледавао на сат. Такси стиже за десет минута, а Сибила има и друге клијенте, гомилу изобличених пупчића. Живи у модерној колиби изнад тунела и нема тјелохранитеља. Надао се да ће га чекати. Надао се да је стара и непривлачна. Надао се да му неће избити све адуте из џепа, новац, картице, и тако то, и да га неће завлачити, да га неће присиљавати на дође на другу, трећу, стоту сесију, да га неће исцрпити енергетски и материјално, и навести на скок у ријеку. Кроз надања му зазвони телефон, и он усплахирено запара издуженим ноктом малог прста преко руба пупка.

– Жао ми је, господине, али наде су стигле прије вас – прошапута Сибила и прекине везу.

ПРВИ МРАВ

Гледао сам их небројено пута – на балкону, у башти иза куће, на мансарди, у хладној магази укопаној у земљу, на дрвећу, међу коријењем – увијек ужурбане, горде и радне. Видио сам како се боре жути и црни, велики и мали, на неком раскршћу, тамо гдје се сударају њихови унапријед одређени свјетови. Познате су ми појединачне обавезе и дужности сваког од њих, класност њиховог друштва и фантастичне структуре њихових домова. Посматрао сам њихове путеве свиле – стазе којима одлучно газе носећи богате терете, често веће и од њих самих. Као дијете сам знао сатима пребројавати садржаје тих каравана, попут отправника возова или каквог цариника: двије повеће мрве хљеба, један презрели плод трешње, три листа (два листа брезе и један млади лист липе), шест сјеменки непознатог поријекла, комадић лубенице који сочно крвари... И увијек када сам их посматрао, то су биле групе, колоне или читаве колоније које се без страха и одлучно крећу дефинисаним путевима. Никада до данас нисам помислио на то како долазе до тих сигурних стаза у пукотинама асфалта и зидова, на шумском тлу, травњаку или негдје друго. Сигуран сам да у животну опасност истраживања пространстава не иду читаве колоније, већ одабрани појединци, хероји без имена. Само, ја никада не видјех тог усамљеника како опрезно ходи у незнано, са срцем у петама и главом у торби. Гдје је тај Магелан, тај Колумбо којем никада неће подићи споменик или додијелити медаљу? Гдје је тај Марко Поло, тај Гагарин којем неће хвалоспјеве клицати ветерани, нити ће му оде пјевати

омладина? Гдје је тај Први мрав који тражи пут у боље сутра, несебично, за добробит милиона? Желио бих да му стиснем руку, кад већ таквих људи одавно нема.

ГРЕШНИК

Био једном један Грешник. Толико је грешио, да је промашаје престао да броји.

Тај је Грешник све пробао. Све што ваља и не ваља. Мада је више било оног другог. Једнога дана, Грешник је пожелео да изврши попис свих својих грехова. Од оних ситних, до оних смртних.

И тако је Грешник писао, писао, писао...Док није остарио и престао да греши. Више није имао снаге.

МАЛА СИРЕНА

Стајала је на обали реке По. Била је сама. А постоје и речне сирене. Само су оне другачије. Оне су заљубљене у воду и нису брзе као морске. Поврх свега су мање и имају ноге. Изгледају као праве жене, само имају веће срце.

КРУШКА

Седиш на дрвету... крушка... на једној грани, машеш ногама и гледаш испред себе.

Ја стојим доле, наслоњена на ту исту крушку.

Плашим се висине...

А у суштини, ти си тај који корача чврсто по земљи, док ја скакућем по облацима. Стога ова ситуација није фер.

Ипак, и даље машеш ногама.

„Хајде, попни се више...”, наговараш ме.

Цепкам један лист, тужно...

Како да се попнем кад се бојим?

„Неће ти се ништа десити, ја кад ти кажем...”

„Ма, важи.”, није да ти не верујем... него себи не могу...

„Горе ствари ти се могу десити ту доле, где си, на земљи... као на пример ово!”, одговараш узимајући неколико крушака. Гађаш ме њима.

„Немој!”

„Видиш! Хајде, бре, нервираш ме!”

А није ти ни на крај памети да ми једноставно пружиш руку.

БИО САМ ГЛАДАН

Био сам гладан па сам узео кашику, али заборавих шта сам са њом хтео.

Узех потом оловку да запишем да не заборавим шта сам заборавио да урадим са кашиком, али сад заборавих шта ће ми оловка у руци.

Поново ми се, ни сам не знам како, нађе кашика у руци, али се сетих напрасно шта сам хтео са оловком, па на крају не урадих ни једно ни друго.

ПОЛУСВАДБА

На свадбама људе углавном познајем на пола. Причамо полу приче јер се полу познајемо. Певамо полу песме јер их не знамо углавном целе.

Сватови су подељени физички: с младине стране на једну страну, са младожењине на другу страну сале, дакле пола-пола!

Играмо полу коло, никада се не направи пун круг. Чаше остају на пола испијене, храна на пола поједена, здравице никада не довршене до краја (читај: на пола изговорене).

Музика је подељена: прво иде забавна, а потом народњаци. Пуза је увек пола сата.

Пола сватова чине жене, а пола мушкарци. Половину деце чине мушка деца, а другу, наравно, девојчице. Половина конобара није уопште присутно духом, јер увек донесу пола од нарученог (тражиш им чашу киселе воде, а они ти донесу обичну воду, мада у ча-

ши). Од понуђених слика, на којима си тако „ухваћен” да мислиш да си рођен нефотогеничан, не изабереш чак ни пола.

Торту увек оставиш на пола поједену, са пола људи се не поздравиш када одлазиш, са свадбе одлазиш полу незадовољан, кући стижеш полу задовољан...

И кад сабереш, нешто и одузмеш, пола дана си изгубио на полу свадби!

СЕНКА

Ово је за нас. Узми. Може и пре него што почне. Мислим да је то шала. Можда. Прихватих велики послужавник са колачима. На реклами велики пас је прождирао понуђену храну. Чекао сам заваљен у фотељу.

Пуне руке длака и сенка. Гурао сам звер са ланцима од себе. Испред мене је зид. Тражи игру. Далеки гласови одзвањали су играј се, играј се... Пуно је сенки. Нисте морали да га изазивате, неко је вукао ланац. Ја сам држао длаке и сенку у глави.

Покрети уста, једина нит повезана са изговореним речима. Да ли је филм почео? Није могла видети екран. Пред призором јетрених паштета несвесно узех маковњачу. Као песак је.

СВАДБА

Није то била претерано лоша свадба како се мени чинило; упарађени људи, балони, цвеће, сарме, кавурме, колачи, торте, па чашћавања, наздрављања, по која поломљена чаша и неколико занавек посвађаних рођака.

Нашла сам необичну работу и потпуно се усредредила на њу: одгуривала сам се ногама о под покушавајући леђима да пробијем зид иза себе. Упорност у овом случају није била добра стратегија па сам морала да се окренем нечем другом. Окренула сам се младићу који је седео крај мене. Плаво одело му је баш пристајало. Бела кошуља и прошарана плаво-бела кравата. Складно. Савршено мирно је седео. По његовој руци положеној на бели чаршав шетала је мушица. Хтела сам да је отерам. Изненадила ме је сопствена рука када ми је ушетала у видокруг. На њој се белела сатенска рукавица навучена до лактова. Нагнух се свом суседу и шапнух му:

– Хеј, ја сам млада.

– А ја младожења, – сањиво ми шапну младић у плавом оделу и врати се у првобитан положај.

КВАКА

Замишљаам често да су врата некакав пролаз у други живот. Мој други живот. Док стојим у купатилу и упијам звуке садашњости, поигравам се фантазијом да ћу када отворим врата, затећи неке друге људе у стану. Да ћу се, на пример, изненада наћи у свом детињству. Или у пубертету. И срести се са својом мамом очи у очи. У свом браку двадесет година касније. Шта ако су сва врата у ствари пролази у наше другачије животе, питам се уплашено. Животе могућности. Умрле животе, које смо могли живети да смо једном кренули другом улицом или сишли из аутобуса станицу раније. И шта ако су сви ти животи стварни. Једнако као овај, у којем дрхтим од хладноће у купатилу, не усуђујући се да додирнем кваку.

РАВНИЦА

Док путујем, у мени увек настају приче. Ко зна колико сам их већ тако створила. Десетине? Стотине? Хиљаде можда. Приче се разликују у зависности од пута, превозног средства, људи који дишу у мојој близини, временских прилика, годишњег доба... Снене, меланхоличне, веселе, дирљиве, духовите, болне, патетичне, љубавне, страсне, неискрене, досадне, аутобиографске и потпуно измишљене. Мириси, боје и болови детињства у мени се распламсају чим се искључим са главног пута и кренем ка родном месту. А када ми се очи сусретну са узораним банатским њивама у касну је-

сен, престајем да дишем и осећам земљу како ме обави-
ја са свих страна, како продире кроз поре на мојој кожи,
осетим је у устима и утроби... И прича престаје.

УДАХНИМО ВЕЧНОСТ

Зашто смо тако шкрти на речима при описивању лепоте, ми, тобоже, велики љубитељи писаности?! Шта нас то спречава да искажемо у потпуности драж миомириса?! Да ли се неко поиграва нашим мислима, не дајући нам да приметимо красоту живљења, већ да се саплићемо о ружне ствари, придајући им значај који не заслужују?!

За милину која прија нашем чулном уживању кажемо да мирише, а за све томе супротно да смрди, воња, заудара, базди, кандише... трошимо речи и енергију на безвредне ствари, достојне презира и игнорисања. Заварани смо!

Но, ипак... Иако само једном речју описујемо недодирљиву милину, дозволимо бар да је осетимо целим бићем! Удахнимо вечност...

ЗАШТО ПИШЕМ

Пишем и пишем. И мењам. И поново пишем.
Зашто то радим?

Задатак који ми је дат или сам га изнудила? Или измислила. И правим се важном. И упосленом. Шта ако то радим да не бих дојила или се, спретно бројећи новац, осмехивала са шалтера? Не, не морате ми одговорити на ово питање. Нарочито зато што ми је исцурело из прстију, а очима му не налазим смисао док се окрећем пред овим огледалом и посматрам како ми лепо стоји нова хаљина боје јоргована коју ћу обући, вечерас, за промоцију нових речи нагизданих за аплаудирање.

(Ово мора поново. Ово не личи ни на шта. Треба да изгурам гордост која се углавила између редова. Јер, нисам ја ништа написала, само сам записала. До мене је заслуга, колико до цвета што је отворио латице. Пролеће је заслужно за цвет и Бог за пролеће. Ми само присуствујемо. Видимо или не видимо. Послушамо знак или не послушамо. То нас разликује. Бога не треба да покушавамо да схватимо или објаснимо.)

ЗАШТО НЕ ПИШЕМ

Одлучила сам да будем слободна. И то сам Му прекјуче рекла. Онда су два дана сви телефони непрекидно звонили и пошто се нисам јављала, Он се вечерас појавио на мојим вратима. И добро је да се појавио, јер да није, ја бих га назвала за који секунд јер сам схвати-

ла да је јако тешко бити слободан и запослен. Слободан, а мајка (бесмислено, баш као и – слободан, а жена! Мислим, то се ни у роду не слаже). Слободан на периферији?! Слободан, а без аутомобила?! Слободан, са носом као бабура, пуним слина, са двоје мале деце. Онда сам му направила питу са вишњама. То би биле све новости од претходна два дана.

Ето тако. „Крив“ је за моје чило устајање јутрос. Водим сина у Музичку школу, јер је неко без „аријела“ у браку одредио деци пробу оркестра у осам сати, сваке суботе и нећу да перем кола јер је киша те бих завршила овај пасус аксиомом: Кола се не перу по киши. Смем ли да украшавам своје приче „пачворцима“ Његовог живота? Ваљда смем ако оставим зараду од продаје књига Центру за оплемењивање брачних односа. Центар ћу назвати „Ариел“. Што? То ’ладно могу да оснујем и још да тражим спонзорску помоћ од произвођача тог оплемењивача. Рима је добар знак!

После Музичке идем на састанак. Да са женом која има црвено обојено косу, розе накарминисана уста и бордо нокте са исцртаним цветићима непостојећег света, причам о штампи моје нове књиге. Све завршено. Ту је и предлог прелома. И онда ће она да процењује. Посаветуј ме, када се иде код таквих жена на разговор вреди ли шминка, пристојан костим, љубазан осмех? Или само молитва да је муж јутрос није много изнервирао. И да јој је љубавник послао лепу SMS поруку непосредно пред мој долазак. И да јој није „крнула“ жица на чарапи. И да није „добила“. Ето, тако се креира уметност у нашој земљи. Прелиставајући евентуалну књигу, неко ће одлучити о њеној судбини у зависности од јутрошњег понашања двојице мушкараца који се за-

право и не познају и који књигу нису ни видели. Значи, ипак они одлучују.

Нећу више о овоземаљском.

Шта радиш, а да се додирује са сводом? Испрљала сам дланове пузећи.

Примећујеш, таман када сам могла бити сасвим срећна са тобом, ја сам остарила. Зато ћу заувек само Тебе волети. Али не сад. После. Када будемо поново.

БЕЗИМЕНИ

Кроз читаву причу провлачио се његов циничан осмех као танка, сребрна нит која трепери у углу собе. Мрзела сам његове меке усне из врло простог разлога – нису ме хтеле. Само су тако подругљиво развучене лебделе живећи независно, дајући мојим маштаријама сурову дозу реалности.

Склопила бих очи и замислила маказе. Секла бих га док су се усне кривиле од бола. Потом бих сакупила комадиће и залепила их брашном и водом (као што смо радили док смо били деца), стварајући нови лик – његову слику само за мене.

Или бих га запалила једном једином шибицом. Док је горео као суво јесење лишће, сузама бих покушавала да угасим пожар. А онда бих га уздизала као феникса из пепела – исто привлачно лице, исте меке усне, само без срца, без душе. Лутка, овде да задовољи моје потребе. Седи. Лези. Шени. Добар дечко.

На крају ми је досадио. Досадила ми је његова предвидивост и онај подругљиви, циничан осмех. Пресавила сам га на пола, па онда још једном, и спаковала га у кутију са осталима.

Миљурко Вукадиновић

ПИЗДНИС

Богуми, пизднис ми нешта затајио.
Зашиљио сам га ал не купи воду!
Беже од мене ко одавле до Берана.
А ја без *пишке* не могу претекнути.
Ни до првих младенаца.
Богуми, ни до први комшијски петлова.

НАЋВЕ

Њено је раме било отужно а лева дојка молећива,
тако да сам, *без најаве*, у своју *Љубав* ушо ко у *наћве*.

ПОРУКА

Звони... Кратко. Дуго.

Наизменично, шизофренично, замишљено...

Звони...

Куца два пута кратко.

Ништа.

Испред улаза се налазе прашњаве ципеле и на њима мртав лептир.

На жици од пластике суши се веш тек опран. Дугачке кошуље за лудакe пркосе јој.

Ходе горе-доле по стази.

Невољна, узнемирена, уплашена.

Долази до капије и оставља поруку исте садржине к'о јуче.

Кратак сан утрча у авлију јаве.

Без најаве, наравно.

УКРАДЕНИ ТРЕНУТАК

Она је најмлађи члан породице Павловић.

По свему судећи, што ми је девојка из суседства испричала о њој, делује као и већина њених вршњака – хировита, амбициозна, кокетна, тврдоглава.

Но ипак... ретко заљубљена.

Данас сам је видела како чита књигу на тераси преко пута мог изнајмљеног стана. Читање је пратило двосмислено смешкање.

Било је нешто у том одсутном погледу, наизменичном климању главе и поигравању са власима светле косе.

У једном украденом тренутку, ухватио је како из делимично прочитане књиге, извлачи „нечију” фотографију.

Псст...

Можда је и најмлађи члан породице Павловић на добром путу, да као и сенилни писац, одшкрине прозор новим емоцијама.

У овом случају још увек тананим и опрезним...

КРВ

Лежиш у некадашњој белој соби. Паучина је свуда око тебе. Тамна и густа. Из углова просторије извиру људи. Некако дивљи и бесни. Цепови су им пуни шприцева. Опкољавају те. Извлаче ти крв и односе. Извлаче и односе. На сваком делу тела имаш траг. Као од уједа. То и јесу уједи. Уједи сурове стварности. Како ко од њих приђе, послужи се тобом и окрене, тако наиђе следећи, послужи се и оде. И у круг. Као да нема краја. Бледиш и лагано нестајеш. Мислиш: „Ма хајде, дођи и ти и узми и ово мало мене што је остало”.

Затварам очи. Метем паучину. Бојим собу у зелену и жуту. Отварам фиоку и гурам људе унутра. Пришивам крајеве. Мењам бели кревет за велики душек. Штипам те и љубим. Враћам ведрост у тај далеки поглед. Односим збуњеност и страх.

Отварам очи. Гледам те како устајеш и прилазиш ми лагано. Имаш пуне цепове звезда. Смејем се.

Тргох се на звоно будилника. Трепнух два пута и покрих нас ћебетом.

Папирни змај је раширио крила. Усисао је све старешине у своје нитне. Заробљени су и не пушта их ван. Аждаје су нестале. Овчице се могу бројати на миру.

Хајде устани да попијемо кафу заједно. Нови дан је почео.

ВАПАЈ

И би нови дан, ал' јутро није потрајало дуго. Ноћима не могу да заспим а ујутру ми у глави рој. Све ми тутњи од неких људи и прича које су ми причали. И мисли. Ах, те мисли. Понекад пожелим да сам без њих. Да ми је глава празна. Ал' не иде ми нешто. Не иде ми никакo. Како год да покушам да их се решим, ти људи остају унутра. Упорни су. Нашли су место и не мрдају уопште. Понекад само замене улоге. А у тој њиховој подели само ја остајем збуњена. Ја бих требала бити позорница. И јесам. Само што на ту представу нико не долази. Понекад неком откријем по који чин. И како то урадим, он нестане. Мораћу узети диктафон или мрежу за лептире и хватати их унутра. Хватати те флеке које ме данима муче. За сад се још држим. Сада ме само једна, од њих десетак, гњави и гњави по цели дан. Па убрзо на ред дође и друга и тако редом. Смењују се оне. Не питају јесу ли се продале карте, има ли заинтересованих. Не. Оне су решиле да изађу.

Узећу усисивач и све ћу их извући напоље. Или ћу дубити на глави цели дан. Можда их и уплашим. Можда и успем да затворим позориште и почистим позорницу.

МАРГАРИТЕ

Пред пар ми је година једна дјевојка, кад сам ју упитао зашто жене глуме да воле цвијеће, рекла: „Уф! Не глумимо! Сад ћу ти објаснит! То је зато што је цвијеће нешто лијепо, њежно и краткотрајно, так да значи баш пажњу и љубав. Кад добијеш цвијеће, добијеш баш знак љубави. Ниш више.”

Ја сам јој тад кроз смијех одвратио: *Чек, па то је исто као да ти поклоним болесну птицу која ће брзо угинут! И она је лијепа и њежна.*

Дјевојка се љутито трзнула, одмахнула руком, и разочарано, као за себе, промрмљала: *Знала сам да нећеш схватити.*

А јучер сам посјетио болесну баку. Лежала је у својој собици свјесна да умире. Можда јој се зато било тешко насмијешити. Било ми је чудно да она тако лежи и чека смрт док вани све буја од живота. Наиме, сунце је пржило, птице су цвркутале, дјеца поцикивала, све је цвало. Било ми је жао да баку никако не могу обрадовати, а онда сам се нечег сјетио. Тихо сам се ишуљао из собице и пошао на оближњу ливаду пуну маргарита, бакиног најдражег цвијећа. Набрао сам јој овећи стручак цвијећа као што сам то чинио некад давно, док су ми руке још биле њежне и док још нису лако ломиле стабљике цвијетова. А кад сам се вратио у собицу и пружио јој маргарите, њој је лице засјало тако да сам се готово препао.

У ПРЕДВОРЈУ ЖИВОТА

Неколико минута пре рођења, ушушкан у мајчиној утроби, фетус угледа необична блистава створења, налик на свице, како израњају из плодове воде. Видевши како их фетус зачуђено посматра, мали свици му се обратише: „Ми смо душе ембриона у мислима. Никада се нећемо развити у ембрионе, јер мушкарци таквих жена воле само себе. А ми смо душе правих ембриона. Нисмо се развили даље. Живели смо само два месеца. Нисмо постали деца љубави, јер такве жене воле само мушкарце. Наоко једноставну мудрост да живот нема репризу, као што видиш, не могу практиковати сви. Пошто си ти привилегован, јер ћеш за који минут добити најдрагоценији поклон, а то је живот, спреми се на време да урадиш нешто непоновљиво и легендарно, за своју душу. Не чекај укус кајања што је оно најважније остало недоречено, необојено, неиспуњено, неистрчано, јер назад овим путем нећеш ићи“. Фетус одлучи да их послуша. Чим је промолио своју главицу, сетио се речи које је малочас чуо, а затим упита бабицу: „А ти, како ти живиш своју премијеру?“ Згранута, бабица се без речи стропошта на земљу. Новорођенче, видевши шта се догодило, поче да плаче на сав глас, чврсто решено да поново не проговара док не добије нове инструкције.

ИЗГУБЉЕНА ГЛАВА

Пошто су ми се честе вести о светској економској кризи већ попеле на врх главе, одлучио сам напасти исту и показати јој зубе. Смишљао сам најбољи начин и систем за то, те сам решио да док певушим кроз село, накривим капу као у добра стара времена. Сви који ме знају знатижељно су ме пресретали, питајући ме што певам, када је цео свет пред економском катастрофом, поготово наша земља која је и без те светске у својој још већој кризи. Правио сам се луд, те сам и даље из свега гласа певао, као да сам најсрећнији на свету. Моји суседи нису могли веровати да је мени до песме и до тога да кривим капу.

Када ме пре неки дан срео мој комшија Радојко, запањено је гледао мало мене, мало моју накривљену капу, док сам певао једну стару изворну. Сетио сам се одмах гледајући њега, да је и он тотално тропа, као што сам и сâм, те сам га запитао, што и он не накриви капу попут мене. И не часећи ни тренутка, рече ми мој Радојко. Ма накривио бих и ја капу комшо – али не знам где ми је глава!

ЈЕДНОГ ЈУТРА, ИСПРЕД ГРАДСКЕ
МРТВАЧНИЦЕ

Ту је један парк. У њему седе (М?)илер и Гете. Испред њих у жучној вербалној преписци, такозваној расправи, у мимоходу протрчава млади пар. Мешовити. Мужјак и женка. Људи. Млади. Онда, тик крај клупе у којој су се разбашкарили двојица поменутих великана писане немачке речи, она му разваљује шамар. Онда одлазе, сваки на своју страну. У непознатом правцу, дупедавцу, пуноглавцу. У различитим, дијаметрално супротним смеровима. Управо зато ће се и сresti и сретати вечито, једног дана. Све је један дан. Као дан мрмота

Након неког времена, каже Гете (М?)илеру: „Ви-диш, мали, тако бих ја тебе.”

ВИТРАЖ

Болно клупко малог страха пред неизвесношћу затече га на вратима учионице. Помисли како је то данас све светлије и без оштрог мириса олаја, који спречава прерано труљење пода од блата и снега на непажљивим ђачким ногама. На прозорима су били налепљени витражи од целофана и то је бело окречене зидове колорисало транспарентно љубичастим, бордо и тамно зеленим мрљама. Стресе се од помисли на извођење овог домаћег задатка за све генерације. Иако је целофан био купљен на време, израда је почињала вече уочи судњег дана када је требало предати задатак на оцењивање. Трка са временом, материјал који се тешко контролише маказама и вишак лепка који цури на све стране. Најтеже је било прецизно залепити провидне плохе у боји за танке ивице црног папира који је представљао основни цртеж слике. Све је било пропраћено гунђањем мајке на тему како задатке треба радити на време и како то што ради у последњи час не ваља ништа. Јутарње олакшање од погледа на ипак довршен рад покварило би сазнање да су витражи његових другова из разреда савршени. Искрено им се дивио и не сумњајући да то није дело њихових руку.

Напетост у леђима од седења на маленој металној столици се појачавала. Нека деца су певала песмицу која му се учини однекуд позната. Директор школе је завршавао свој говор покушавајући да присутнима улије некакав оптимизам.

– Забога, па сви знамо о чему се ради! – помисли стежући својом ознојеном шаком безазлено мирну ру-

чицу свога сина, који је управо постајао ученик првог разреда основне школе. – Данас му је последњи безбрижан дан у животу.

Осети непознату болну беспомоћност и не слутећи да се и у његовом сопственом животу данас нешто завршава, а све започиње опет из почетка.

ПЧЕЛЕ

Отац ми је био пчелар. Кошнице су нам биле у близини језера надомак села.

Дошло је ослобођење. Немци су напустили село, а стигли су Руси, једна формација која је ишла пут Берлина. Плавокоси и плавооки младићи и њихови официри сместили су се по кућама. Било их је и у кућици на обали језера. Домаћини су их гостили, срећни што је дошло ослобођење, а гости су били задовољни што су могли да предахну и, макар делимично, да се ослободе вашки, тих непожељних пратилаца војника у дугим ратовима. Искућивали су и сушили одећу, одмарали се... Једнога дана комшија пролазио поред језера и вративши се јавио нам да су кошнице испретуране, рамови поломљени, пчеле изгажене... Руси певају.

Отац је отишао да види и, сав сломљен, посматрао је жалостан призор. Војници су седели у кућици за столом на коме су светлуцали мед и саће. Кад су га угледали, настао је тајак.

– Простите! – повикао је неко од њих.

– Ако! Не мари! – одговорио је отац. „Нисте ви криви што сте отргнути од игре и упућени у рат” – продужио је мисао у себи. Вратио се запрежним колима, пуним остатака меда и саћа. Тапшао је официра по рамену да се не љути на младиће. Следећег лета пчелиња друштва су се ројила више него икад. А војници? Да ли су се вратили кућама? И данас о томе често размишљам гледајући старе, пожутеле групне фотографије младих ратника.

ГЕНЕЗА

Није дуго уз њега остала.

У Несици коју је донела, понека кашика. Али су исцедили, читаву тубу Сигнала.

У просеку, љубав водили два пута дневно. Ноћу, понекад у зору. Једном по дану. Једанпут, она није хтела. Други пут он није могао.

Посвађали се двапут. Званично. Не рачуна дреку, када је грицнуо за гузу. После признала, уствари јој пријало.

Ни сам не зна, одакле све почело.

Прво се завадиле њихове навике. Одспава после ручка, она зури у плафон. Она легне с првим кокошкама, он зури у плафон. Уселила се на његову страну кревета. Он левак, није му била под руку.

Онда су на ред дошле нарави. Она кратког фитиља, што на уму, то на друму. Он у себи купи, трпи, до једном.

После се разоткриле социолошке, културне и друге разлике. Комплекси ниже и више вредности. Морала је, сваки пут, после онога, искоментарисати његов учинак. Оценама од један до пет. Петице биле стимулативне, али их било мало. Као што га двојке и тројке, нису задовољавале. Срећа, није доделила ни једног кеца.

Пресудила им неслагања у постељи. Он би да је чешка по табанима. А она, не лези враже, голицљива. Док су водили љубав, тражила му да јој декламује. И то нешто скаредно. А знала је да Буковског не подноси. Шта више, да га сматра декадентним.

С почетка њихова љубав била идеална. Обоје у облацима, оно – хемија и слично. Бљесак.

Доста брзо, почела да се расипа. Позлата, љушти-ла се у крупним комадима. Испод балске хаљине, што се свлачила брзо, почела да шушти подсукња. Као код лаких дама.

Између рата и мира, од кокетирања, до уцене. Без логичног краја, као нормалне везе. Није згасла, није умрла. Она се самоубила, испаливши метак у себе. Су-вишна, непозвана. Залудан гест.

Није побудила у њима, ни тунку сумње.

БЉЕСАК

Човек се тешко пео у аутобус, његова згрчена, изборана шака која истовремено стеже празну пластичну торбу и држач у аутобусу за трен ми се учинише познато асоцирајући на нешто већ доживљено и виђено. Сећање се јавило као бљесак да би се одмах сакрило негде дубоко и поред противљења мог ума, поред напрегнутости да задржим слику и осећање које се при том јавило. Слика се изгубила, остао је само траг да се ради о нечем понижавајућем и стидном. Осећај стида и потиштености не напушта ме ни док старца пропуштам на место поред себе, покушавајући да док гледам његово изборано лице, згрчену прилику у дугом капуту непримереном топлом времену, увезаном канапом око струка, поново довучем из магацина сећања онај бљесак малопре ненадано призван. Узалуд буљим, трудећи се да то буде неприметно, у руке, косу, делове одеће... Човек до мене заокупљен својим унутрашњим светом не само да не примећује мене већ чини ми се ни остале путнике у аутобусу који га гледају или сажаливо или са гађењем окрећу главу. Тек кад устаде да изађе, кратки поглед учини ми се познат из неког другог времена. Тај стари, измучени, прљави клошар имао је очи мог професора, разредног старешине који нас је учио више животу него свом предмету, који нас је учио да је живот леп и да се никад не треба предавати. Читавог тог дана у мени остаде осећај празнине, потиштености и туге иако са сигурношћу не могадох да кажем – то је био он.

ПЕВА

Тајни се не чудимо. Тајна нас не изненађује. Ако смо способни да јој присуствујемо, приступамо јој са страхопоштовањем. Људи је наслућују одвајкада, жудно срљајући у њу. Тајна је голи зов љубави. Не досежемо је ни памећу, ни маштом, ни вољом, ничим запамћеним. Она није ни измаштано чудо, ни надахнућем освојено откриће, ни изненађујуће непознато, нити се може сазнањем да поствари, а ипак јесте ту. Тајна је голо „нешто још”. Не чудимо јој се, не дивимо, не изненађује нас. Познајемо је по неизрецивом страхопоштовању, које се у нама буди када јој присуствујемо. Зато о њој не можемо да кажемо ништа више, осим да је недокучиво гола својство душе.

Разуме се, ово не причам глувима. За тајну треба имати уво. Она пева!

УСТА

Била су то емпиријска уста, категорична у дејствовању и ставовима, сасвим легитимна, али помало деспотска за она која нису била тако заобљена, нарцисоидно самоуверена, за танке усне ускогрудости памфлетне памети у којој силиконски плаћеници и локалне изражајне могућности представљају аргумент. Оба облика уста подржавало је Удружење Уста, организација која је имала свој статут, финансијере и извештаје кад су која загризла и ко их је ујео за срце. Обично су то била мала уста која тешко отворено изражавају осећања и тешко испуњавају дата обећања. Статистике су показале да лепо обликоване усне изговарају лепо обликоване реченице, те да имају високе моралне критеријуме и доста врлина, али и став о хедонизму блиском свим животним ужицима. Емпиријска уста нису само говором правила назолабијазне боре него и љубљењем са сличним лепообликованим добронамерним уснама савесним у испуњавању обавеза, дисциплинованим и у сагласју са процесом склоности, прецизним у жељама да изразе интелектуалне способности. Понекада би се кроз њих испољила збуњеност, али не и суровост. Она су лепо затворена јаком вољом и не објављују скандале и неистине произведене љубомором и инфериорношћу, инсинуације танких усана резервисаних и строгих. Ауторитативност пуних усана проистиче из опуштености и спремности да помогне другима, да их стављајући у своја уста, анализирају критички, благонаклоно. Она поручују поверење и код њих њих нема игре усана карактеристичних за борбу љубави, ако и заиграју, то је

знак да је нешто велико освојено, нешто од општег значаја што ће утврдити хуманизам и потврдити да је мишљење било у праву. Тешко је имати професионалне усне, сјајно суве а да не буду охолое, усне с дистанцом које неће питати шта желите од њих уз загонетни осмех суздржавања да не пукну од смеха у својим говорничким угловима. Удружење усана расцепљено као зечје усне су полазиште двају истина: праве и фиктивне. Те фиктивне су тако очевидне да их је немогуће појмити, праве лажне истине су преувеличане до сумње, а ко носи истину у срцу. има и снагу уверавања. Ако је истина рад, онда он своју причу прича било да је мука духа или задовољство постигнутом истином макар била лична. „Ако желите да ваша уста не погреше, пазите добро на ових пет ствари: коме говорите, о коме говорите, те како, када и где”, рекао је Безимени. И да знате, све што изговорите је цитат безгласних уста.

СНЕЖНА

Забелело је. Радни сто којем нису пронашли место у соби, прекривен је дебелом наслагом. Радује се као дете. Руке спушта на хладну, влажну површину. Посматра отиске. Диже поглед ка небу и белој ноћи узвраћа најлепшим осмехом.

НАГОН

Тихо затвара врата, али и даље ослушкује. Неодређени звуци призивају различите слике: закрвављене очи замаскираног убице; пса са чијих се очњака цеди жеља да растргне; застрашујући стампедо изгладнелих мачака; вапај промзрлог одојчета остављеног покрај контејнера...

Отвара врата. Потреба за одојчетом надјачава страх.

СТИСКАЈУЋИ ШАКУ

Кроз мреже од иглица, на којима је, оним опалим, жутим и меким, она удобно и лежала – уживала је у виду који је градио утисак заробљеног, или, барем, контролисаног неба.

У боровој шуми било је доста пријатеља, познаника и рођака који су Бобанин контемплативни простор испуњавали и другом врстом призора: потенцијално стресним социјалним чињеницама, које би се по контемплативном простору борове шуме, својим бројним аспектима, просто расуле: на пример, онда када је добру пријатељицу, с којом се последњи пут растала у не баш пријатним околностима свађе на домаку или конфликта који није експлодирао, устајући са ћебета и надвлађујући неверицу, препознала... Али је, ипак, дочекала са неколико речи што су: пре него што их је и изговорила, док су још биле у ембрионалном стању – попримиле нешто блакости (дугог времена протеклог од последњег сусрета).

... Тако, Бобана је уважила утицај *времена*, и своја обраћања топлим и срдачним осмехом пропраћала; остављајући да сваки следећи сусрет: за време од седам дана, колико пријатељица има намеру да у Бурину остане, донесе за лествицу више „реалности”... Како би се онај последњи могао удобно сместити у неку од, заиста, Бобаниних дефиниција... Када ће и последњи остатак времена о којем се говори – у залогају последњег дана нестати.

*

Махала јој је, *растајући се данас*, опуштајући и стискајући шаку мало подигнуте десне руке, све док биће овог растанка, тек нешто мање натопљено временом него пре два сата ненадни сусрет – није сигурно ухватила.

Одакле више није могло да макне – ни у већу ни у мању истину.

СЕКРЕТАР ЗА ОНО

Тај тужитељ је глуп, па како му није јасно да већ моје име каже тко сам и што радим у животу. Име ми је Бранимир и ја сам онај који брани мир. Данас је свијет полудио, та замислите данас се један одвјетник зове Чедо, а кажу да је и угледан, свашта. Но ја нисам глуп и знам читати из имена. Некада је у мом граду и само име било довољно за праву акцију мене и мојих дечки, јер зна се, сваки би Чедо у мом граду са весељем попио киселину из акумулатора кад ожедни.

Истина у моме граду је био рат, и народ је говорио да сам ја „Господар живота и смрти“, а знано је да народ никад не лаже, па и заслужио сам да ме тако називају. То је било давно. Данас лијепо мој пријатељ Владо каже како сам ја тада био обични секретар за ОНО, а зна се што је за наше грађане одувијек био један обични секретар за ОНО... тзв. „курац од овце“.

ВЕЛИКИ ПИСАЦ КРАТКИХ ПРИЧА

У свега неколико ријечи написао сам роман цијели!

Али нећу Вам га дати јер не бисте престали срати!

ОГЛЕДАЛО

Седела је испред ноћног сточића и посматрала своје лице у огледалу. Имала је пуно бора. Очи су јој изгубиле сјај. Изгледале су уморно. Подочњаци су јој били тамни и надувени. Уста су јој се осушила. Пре недељу дана напунила је четрдесет и пет година, али је зато изгледала као да има шездесет. Увек је изгледала старије. Тако ју је мајка научила. Рано је кренула да се шминка. Првог дечка је имала са тринаест година. Изгубила је невиност када јој је било петнаест и по. Дечко је био старији од ње десет година и возио је мотор. Удала се са осамнаест за познатог певача. Син им се родио три месеца након свадбе. Почела је да маже крему на лице. Две године касније добили су кћерку. Своју кћер је научила да не буде као она. Имала је све што пожели. Децу су чувале дадиље. Она и супруг су путовали. Варали су једно друго, али такав је био договор. Никада се нису волели. Сада је кренула да ставља течни пудер на лице. Пре осам година кћерка им се удала. Волела је свога мужа. Живели су у иностранству. Имали су двоје деце и ретко кад су им долазили у посету. Много јој је недостајала. Кренула је да ставља руменило, а онда да пажљиво шминка очи. Њен син се никада неће скрасити. Исти је као и отац. Ни он је не посећује. Намазала је усне црвеним ружем. Кренула је да чешља свеже офарбану плаву косу. Пре пет година оставио ју је и муж. Сада живи са девојком која је млађа од њихове деце. Њен одраз у огледалу је био доста лепши. Вештачки се насмејала свом одразу. Она живи сама. Нема ни куче ни мачку, ни папагаја а ни рибице. Обукла је своју омиље-

ну хаљину. И даље је била згодна. Попела се на столицу и око врата везала најлон чарапу која је висила са лустера. Те ноћи она је себи одузела живот.

ПАР НЕПАР

Састави се. Говорио је он. Руке су јој биле високо на ормару, коса везена око кухињског стола. Покушавао је да јој састави кости и месо, али како би се приближавао смисленом изгледу њеног првобитног тела, она би се свим својим деловима отимала и скривала по стану.

Пустио је њен омиљени филм. Парчићи тела су се саставили таман за толико да може удобно да га гледа. Личила ја на наказу, ипак, он је волео. Волео је начин на који су се делови свега што је девојка била некад ужурбано склапали у тај стравични облик и гледали филм.

Желео је да разговарају, али она би уши скривала у старој музичкој кутији на тавану.

Огртао је тело из чијих је груди извиривала рука. Кувао је супу од парадајза и сипао је кашиком у та уста на пети. Некад се питао шта је тачно рабило девојку, та размишљања су била толико тешка и увек се трудио да у њима нађе своју кривицу. Ипак кривице није било.

Девојка је била као узани порцелански стуб на снажном ветру. Једнога дана се само разбила.

Нико му није веровао да девојка и даље постоји. Нико је није видео. Вешто се скривала и све теже проналазила саму себе. Тешко је и он успевао да сагледа целину.

Дим ниских оцака допузао је до њиховог прозора. Обоје су се накашљали. Пекле су га очи, ипак, дуго је гледао у њене.

ТРКА

Не мораш да трчиш, говорила је мајка.

СТИЋИ ЋЕМО... УСПОРИ... СТИЖЕМО...

Нико се није узбуђивао. Само дечак. Он је знао. Он је видео. Све то што је смрдело у бићима одраслих особа, у детету је било још свеже и сирово. Дете је знало да ће зајевати систем. Чупао је мајчину суву, перутаву шаку, вукао је низ улицу.

Успори!

Матора курва не разуме. Матора је остала негде на тротоару. И после неколико тренутака слила се у одвод, далеко у смрад канализације.

Држите дете! Али дете је већ било далеко. Дете је знало. Дете је осећало де ће зајевати систем.

Дођи дечко, даћу ти чоколаду! Ходи вамо! Викао је човек са главом секире. Дечак је протрчао поред њега, човек је нагло замахнуо и забио неповратно секиру у бетон.

Дечак је трчао, све брже и брже, снажно осећајући да ће зајевати систем.

Полако, момче, пашћеш на главу! Успори, повредићеш се! Где журиш, идиоте? Убићу те, мали!

А он је трчао.

Стани! Пуцаћу!

Банг! Банг!

Стани!

Дечак је трчао брже. И није се плашио. Он је знао шта је то слобода. Он је мирисао трулеж у људима и њиховој вољи. Хтео је да застане, али пуцњи су били близу.

Дечак је трчао брже од светлости, брже од метка,
дечак је трчао док није претрчао раздел њиховог вида.
И нико га није више видео.
И дечак је знао – зајебао је систем.

LONESTAR

„Умиремо смрћу јер нитко не може
преживјети живот”

Натпис на зиду у „кривом путу”

Праћен тешким мирисом bluesa из покрајњих уличица (ох, тамни закуци раздора, дима јутарњих цигарета и знојних ноћних рандева) ушао је у бар крај колодвора у којем је све било наборано и полумртво. Старост је извирала чак и из глатких тијела дјевојака у црном...

„Гдје ти је пријатељ?” – питала је и смијешила се. Одјек у зидовима лубање (*„Гдје ти је пријатељ, пријатељ, пријатељ...”*) Лоше пласирани саксофон.

„Није овдје.”

„Пијеш ли сам, или чекаш некога?”

„Пијем сам.”

„Зашто?” – претпостављено питање. И да, тако очекиване широм отворене очи. Топле.

Чуј, могао бих ти сада причати цијелу ту дугу причу, и та срања, онако здраво Coelhovski, само још не знам желиш ли мистичне свињарије, или нешто више психолошки и та срања, али то не занима никог. Као што никог не занима зашто волим ходати по прузи, или зашто увијек повриједим оне које волим. Или желиш опет измислити давно изговорену ријеч...

Прошао је истим улицама. Из његове косе, очију и уста дисао је blues, кестењаст и неухватљив. Безличан, милијун пута прождиран од небитних сањара. Вани су људи пили пиво. Био је липањ. Била је јесен.

КОСА

Имам стварно дугачку косу. Тешку и црну. Некада ми је веома тешко да је носим. Онда је подигнем и увежем у чвор. Не чешљам је. Тај чвор се тешко може размрсити.

Кажу да је када сањаш да сечеш косу, нешто као ослобађање бриге. То ја не сањам. Можда сам раније.

Ипак, најтеже је када се покваси. Онда ми вуче главу на доле. Вода спира разне ствари из ње. Као, на пример, суво лишће и мрвице црног хлеба и понеки залутали дах. Али то је ретко.

Имам врло дугу, чворновату, црну и тешку косу.

МУСТРЕ

Кад се авионом запутио преко океана, у пртљагу је, осим личних докумената, неколико породичних фотографија и портрета једне своје љубави (нацртаног сопственом руком), имао још само један омањи плех за печење колача, лимене мустре и жицу за мућење јаја.

У Америци је превалио дуг и мучан пут од рудара до угледног туристичког менаџера. Стекао је замашан иметак, али му је даноноћно недостајала родна кућа, родно село и живописна долина Јовановачке реке.

Кад год га припече носталгија, он или телефонира рођацима који су му све даљи и даљи, или пак потегне своје старе, зарђале мустре и већ поцрнели плех. Док спирално увијеном жицом мути јаја, пред очима му се, кућа по кућа, изређа цело родно село! А кад из рерне извади вруће, рецкасте колачиће и поспе их белином ванилиног шећера, одједном му кроз кухињу зајубори Јовановачка река и замирише му цео завичај, а потом тај лепи, незаборавни мирис преплави бар пола Калифорније.

ВЕЗАН КАО ПРАСЕ У ЦАК

Право да вам кажем, били смо у Грчку на море. Стигосмо, на брзину се сместисмо у собе и трк на купање и сунчање. Плажа дугачка као врањска главна улица. Кад стигосмо и моја деца видоше море, дигоше голему гунгулу. Плажа пуна с неким Београђанима, Новосађанима, пристојан свет, такорећи господа, а ови наши кад утрчаше, само су им црвене беретке фалиле. Синови моји соколови, одмах дохватише лопту, фелшеви од 200 и 400 грама, волеји и друпкизи, направише пешчану олују, оде песак на људе, а они се намазали солејом, прашина се лепи за њих као муве на лепак, псују и беже под туш. Кад се моји кућни подупирачи ознојише, одјурише у воду, крекају као жабе, ми истоварисмо сунцобране, лопте, рогоже за лежање, ручне фрижидере пуне са пивом, соковима, сендвичима, сладоледима и печеном кокошком приде, као да ћемо да векујемо на плажи, а да не летујемо. И сад, ено га старији син виче у плићаку, не само да га ми чујемо, него и у Атину се чује – татоооо, мамооо, ајде, бре, улазите у воду, што сте се везали као прасе у цак. Онај, па млађи пилиштар дере се као недодргав: батеее, каква је водааа?! Лелеее, батеее, одговара старији, као мочка! Муданца да свариш у њу. Ајде, море тато, мамо, упадајте у воду!

Цела плажа гледа, какви су ли су ови, од које мајмунске врсте ли су? Почесмо да се окрећемо, заглеђујемо, питамо једни друге – боже, чија ли су ово деца, којим то језиком говоре? Као, нико неће да укапира да су наша. Али, црвц? Ето ти га мој старији син из воде – ама, долазите, што се окрећете као мечка кад је скубев.

Жива срамота нас поједе, људи провалише да су наши, гледају нас онако, а фаци, као да гледају у смрдљив сир. После, кад прође страва и ужас, жена и сестра се накокошиле, хоће да бију децу, ја не дајем. Немојте, реко, нису она крива, затајио сам ја као педагог, од нас су научили тако да говоре, нису од некаквих Крагујевчана, Ужичана, врањски им је матерњи језик, а ви сте им матере. Потрајало је то тако још неки дан. Ух, како смо се обрадовали и како нам је лакнуло кад на плажу угледамо Нишлије, а нарочито Лесковчане и богами излечисмо комплексе.

КЕРА ПОПНЕПРКОВ

У престоници су га звали Кера Змај јер је у „Знаку питања“ после чашћавања друштва које је повраћало по њему знао да попије бочицу мастила наискап и у тренутку генијалности напише песму о Стојку, свом алтер егу. Захваљујући упорној понизности наученој у трећем разреду Гимназије, када је примљен у редове комуниста као друг члан, уз подршку службе којој и данас робује, напредовао је променивши пиће. Пио је крв неподобнима као птица сјеница воду. Стекао је добре позиције које су га по повратку у своје мало место препоручиле за функцију трута у култури.

Од обичног света никад није био схваћен озбиљно што потврђује теорију да велики људи живе после своје смрти на споменицима. Звали су га Кера Попеперков, ваљда што је као млад пишао уз зид цркве, гасио опушке цигарета испред амвона и претио свештеницима да ће бити баш они последњи обешени о сопствена црева. Или, пак, кад је зашао у озбиљне климактеричне

године, жалећи због свог Стојка који се вукао немоћан по земљи, почео да иде кроз маглу, невесео са главом на једну страну, а дупетом на другу.

Кера Попнеперков је уважени друг члан био и остао. Од када је у народу познат као Попнеперков још и више. Своје име уписао је трајно на ломачи спаљених досијеа, а они који су имали среће да виде дим са оцака, препознали су знак који се виноу према небу – птицу сјеницу која весело цвркуће.

Радослав – Мића Ђорђевић

ДОЛАЗИ СЛОБОДА

Две гранате падоше код житне пијаце.

Од гелера настрада младић. На пумпи железнице
окупаторски војник поправља зид.

Журно очисти алат, стави га у торбу, узе пушку и
оде у касарну.

Наш човек све то гледа и ништа му није јасно.

ДВОРСКА ЛУДА

Негде далеко, живео је владар који је одређивао чак и ко сме јавно да прича, односно да пише. Мене је одабрао да поданицима говорим о добробитима које имају од ћугања и послушности.

Читаоцу препуштам да замисли како изгледа слобода која је условљена ограничењима оних који су нам потчињени. Наиме, владар и дворска луда обично су самодовољни. Према мени владар је био издашан, јер оно што сам му причао, чинило му се да је истина.

Једна од таквих прича била би и ова да нисам оклеветан. Претпостављам да је то урадио неко од оних према којима сам ја био издашан. Владар је наредио да ме утамниче. У ћелији, на столу, угледао сам оловку и папир. Сео сам и почео да пишем.

Међутим, канда, нисам уверљив. Имам, додуше, слободу израза, али не и кретања. Недавно, надзорник ми је рекао да може да ми каже где сам погрешно. Пошто сам ћутао, рекао ми је да је и сам владар почео да пише. Питао сам га да ли је нашао нову луду.

„Не, није му више потребна,“ рекао је.

MEILI ZHONGGUO

Широке траке аутопута исписане кинеским карактерима. У даљини полако излази мало необично, али тако пријатно сунце, временска разлика меша градове, сећања, планове, бројеве, влагу, ветрове и све снове јарких боја.

Огромне зграде дотичу небо кроз измаглицу, натписи великих компанија и грандиозних пројеката уперених у будућност. Мала мемљива продавница цигарета поред које спавају старац и старица са троугластим сламнатим шеширима. Океан бициклиста прелази улицу. И пробија се кроз буку сирена док се шири мирис инсенса из оближњег храма.

Затварам очи. На великом дисплеју насмејана беспрекорна кинеска лепотица са рекламе затвара очи. Дечак на предњој корпи бицикла који вози његов тата затвара очи. Војници у линији поред прометне улице затварају очи. Монах у храму гледа у златне рибице у потоку и затвара очи.

1001104898758429845767186487651874658746574
8137465744000000000000000545400000000000 мисли и
снова покривају небо као
143124386548135478635943500000003434300000000000
000000000 плочица од жада.

СВЕТЛОСТ

Када ноћу нестане струја, људи упале свећу, а деца почну да праве сенке птица, кунића и малих ђаволчића.

Када нестане струја и упали се свећа, младост распламсалу страст показује пољупцима.

Када упале свећу у мраку, муж и жена причају свакодневне приче и размишљају о будућности.

Када изненада нестане струја у ноћи и упали се свећа, старост ућути и размишља да ли има светлости на другом крају пута.

ПЕРА МИКА ЛАЗА

Изгубио сам памет причају људи било у другом дневнику јёботе где су ти поштени налазачи нема више поштених једни су на принудном други отпуштени а шта има и да нађу није то нека памет који ће ми очин у овој ситуацији сви знају ПЕРА геније почело је то још у детињству кад сам се изгубио у зоолошком врту нашли ме код мајмуна а где би после сам изгубио право уписа у свим школама на територији не смем ни да кажем сад није важно а било је некако сам добио све те дипломе ал ме коштало ионако бих те паре изгубио на покеру дали ми фотељу највећег губиташа у општини да их вадим из гована једаред су мене вадиле кад сам изгубио петљу баш је смрдело нек се зна како МИКА сере али сам осетио олакшање писало у новинама мени дали губиташе јёботе и ја их извадио само не знам кад се отело контроли ухватили ме на граници али срећом успео сам и доказе да изгубим добро сам платио и тај губитак адвокати су дерикоже и редовно сам губио на изборима ја гласао за Панића па за Вука па за Ђурића побеђивао Слоба ономад гласао јёботе за Слобу он изгубио сад кажу да је и рат изгубио и медијски и оружани и Слоба је губитник па ко сам ја да се поредим са Слобом он је највише изгубио и себи и своме ал и ја се тако осећам изгубио сам код Језде и Дафине и Међународног монетарног фонда шта ће ми донације и хуманитарна помоћ јёботе отаџбину сам изгубио нема је а радио јавио ЛАЗА луд.

ШТА ИМА ЗА ВЕЧЕРУ?

Незаменљива је улога супе у спољним послови-ма. Министар је обожавао своје вечере. Да је могао, обишао би две до три за редом. У себи се слатко под-смевао апатичним колегама, које се нису сналазиле ни у времену ни у простору. Црвена је боја победника.

Просто су га мамили сви ти миомириси и приста-ле домаћице које су се утркивале да га освоје за себе. Али он се није дао збунити, нити је желео да неко за њим полуди. Држава је на првом месту. Жене не преза-ју ни за чим када реше да се домогну младожење. Могу само да будем добитник, говорио је себи. Дан после мо-је смрти неће се више тако лагодно јести у овом граду. Закопчавао је дугме по дугме по дугме на свом раско-шном кишном мантилу боје труле вишње.

Када је изашао на булевар, учинило му се као да је упекло сунце право на његово чело, мада је било облачно. Почела је да му трне десна шака. Уметност живљења је највећа уметност. Зар није желео да омеђи свој простор? Лаж може свакоме да се догоди. Поми-слио је да завапи нечије име, било чије име, али није ус-пео. Било је толико жена или, ипак, само једна? Пад је само још једна манифестација физичке силе. Лекари свуда стижу. Ирационална мржња ствара насиље.

Класичан инфаркт, чуо је неког изнад себе. Поку-шај да му раскопчаш кошуљу, шаптао је неко иза њега. Добро што није провалио куглу земаљску, говорило је неко дете. Успорени откуцаји сопственог срца само су

још жуборили у мору појачаних звукова, сирена и издувних гасова.

АУСТРАЛИЈА, ЗЕМЉА ДАЛЕКА

Како је? Ја, ево, добро, гулим вечерас до седам на послу. По мраку на посао, по мраку с посла, као сваки рудар... а мрак је и у нашој згради.

Иначе, како си? Тетка Зорка из стана број девет ме замолила да те питам, можеш ли и ти да учествујеш у сређивању склопке? Није то иста зграда без осветљења.

Не знам да ли да нађемо мајстора да процени трошкове, да сви ми станари, па и ти, дамо паре, просто нисам паметна.

И када се, коначно, враћаш? Да ли је та Аустралија заиста тако бајна као што причају?

Јави се. МАРИНА

КАКО СИ

Како си, Лепосава?

(Знам, више волиш када те зовем Сава, али Лепосава је књижевније име.)

Пре неки дан писала си о фрајеру са скејтеркама. Жена је то од човека који женску попут тебе назива женом. Заборави га.

Опет, причом си ме подсетила на мушкарца имена Читање Писање. Тај ти је баја! Често се срећемо у последње време. Опчинио ме је сасвим. У почетку сам била заљубљена као шипарица. Сада је лакше. И лепше. Страсти има таман колико треба (углавном око педесете странице). Покаткад стижем и да се наспавам.

Поседује све: писмен је (највећма), начитан, истодобно духовит и сетан, образован и паметан. Да ли је згодан? Јесте, веома, премда не носи скејтерке...

Речитост му је главна врлина, одувек сам била изопачена. Но, то не значи да у чему другом заостаје. Пажљив је, нежан, ватрен и жељан. Уз то ми прича најлепше, мноштвом језика: португалским, шпанским, јапанским, немачким, француским... Преведеним, а енглеским и непреведеним. Са њим је смећа до суза, а суза без бола. У кревету какав је, питаш? Шта да ти кажем – свуд по стану слегле фотеље, прегореле сијалице, згузвани чаршави (sic!).

Него, да не заборавим – наредни пут када будемо вечерале заједно слане переце, откини ми окрајак даске што ти недостаје.

ШУМА

Гледам дрвеће, а видим бело. Оголели ум обојићу кад закорачим у белу шуму, понадам се.

Ступим на невидљиву маховину, траву. Стопала ми ожари жар. Не знам да ли ме дотиче струк пламена или кристали иња. Немам чизму, ципелу да зашкрипи, заштикла, немам ни кожу на табану да се расцепи, распори.

Осврнем се да угледам трагове, али их не видим. Можда ће се указати преда мном, помислим и наставим.

У невидећој шуми залеђен поток. У потоку зелена мрежа, а у њој риба. Клекнем да је пољубим.

Уснама додирнем остаклицу, па је отопим дахом. Уз гутљај воде клиски залагај. Пита ме риба из стомака: „Од чега си раније живела?”

„Не знам”, штучнем и наставим.

Стигнем до пропланка. На њему седи купа од жице. Наврх ње звезда. Црвена, плава, златна. Вратим се до потока и узмем празну мрежу. Заиграм око жичаног модела са зеленим нитима у рукама. Обмотам га чворноватим гранама и младим шишаркама.

„Шта правиш?” пита ме звезда.

„Не знам.” Ушмркнем опалу иглицу, па наставим.

Низбрдо, међу белим стаблима, раскотрљала се увита стаза. Крај јој не назирем. Опет, пођем њоме. Корацима јој равнам наборе и прошивам порубе. Извије се непослушни руб, па ме пита:

„Куд си то кренула?”

„Не знам”, застанем. „Макар до краја странице.”

КРАЉ

Седи на иглама, на ексерима, седи на жицама. Седи на најтврђем трону. На најнеудобнијој столици на коју је ико икад сео. На њој седи краљ. Мој краљ. Седи и исписује моје судбине, несреће, снове... Пропале, тужне, најгоре и најлошије. Све због неудобне столице. Осетим кад год га нажуља столица, кад год подере панталоне на некој жици, кад се набодје. Нажврља ми тад најружнији дан. Нагура ми најцрњи сан у главу. Мој краљ. Човек задужен за моју судбину, за мој живот. Све због те столице.

А неће да је промени, ту столицу. Тврдоглав је мој краљ. Али ја сам гори. Купио сам му најскупљу и најудобнију столицу икад направљену. Носио сам је код десет других краљева и сваки је похвалио удобност. Једног сам једва натерао да устане. Купио сам је и донео му.

Али не! Неће и неће! Мој краљ хоће стару неудобну столицу. Мом краљу одговара да ми пише надркане животне ситуације и кржаве снове. Свађамо се. Узми је! Узми столицу! Узми! А он неће па неће! Човече, престани да размишљаш више дупетом, упропасти ми живот!

ЈЕДНОСМЕРНА

Кад сам био мали,, отац ме је учио како се прелази улица. „Пре него што пређеш, погледаш лево, па десно, па онда, ако нема аутомобила, пређеш улицу.” –

говорио је. Сећам се да ме је увек грдио и ударао кад бих у једносмерним улицама гледао у оба правца. „Овде аутомобили иду само оданде, шта гледаш тамо!? Глуп си као курац!” – урлао би ударајући ме по глави. Ја бих онда плакао и савијао главу мислећи да бих сваком својом таквом грешком јако обрукао оца.

Мог оца је данас ударио аутомобил који је ишао у погрешном правцу у једносмерној улици. Остао је на месту мртав.

ИМАГИНАРНА АПСТИНЕНЦИЈА

Помисли да је боље, онда опет наиђе. Гуши је, да-ви је. Ужива у њеној слабости. Преврће јој утробу која цвили, али не признаје да је слаба, да не уме сама. Опет размишља о одласку. Подједнако и о сну заувек, одмору, поново о шетњи кроз гробље. Онда не оде јер ипак не зна где би. Само једна потреба, да корача, да не стаје, не остаје. Што даље. Ипак се удаљава од прозора и враћа на даске...

„Волим те”, чисти глас тихим кашљањем.

„Ок. Ајде сад то реци мало уверљивије.”

„А шта је данас уверљиво, мајке ти?”

„Па, шта знам... Онако, неки поглед, гестикулација дуж мојих леђа, испод мајице да се најежим и пожелим да уђем у тебе”, смеје се.

„Е, не сери. Ово је само улога. Немој случајно да имаш неке блудне мисли”, преврће очима.

„Хехех... Ајде, бре, који ти је. Па знаш да је Фројд рекао да једино неприродно понашање у сексу јесте апстиненција. А да би се неке ствари оствариле, мора да се мисли на њих. Тако да...”

„Ма, важи”, цокће „Уосталом, шта ти који мој знаш о Фројду”, издише нервозно у шишке.

„И не знам. Али не знам ни шта је то апстиненција. Зато ај’ да пробамо још једном сцену, па да палимо на пиво. Дакле...”

„Хммм... Волим... Ја те волим.... Волим те.”

„Е... Нисам ти рекао...” наставља тише. „Трудна је...”

ИНСТАНТ ПРОСВЕТЉЕЊЕ

Некада, док сам још могла да ходам, пут ме је одвео до Катмандуа. Несвесној да се „све може купити сем врха псећег репа који маше“, лет до Непала ми се указао као могућност инстант-просветљења.

Али, наместо да досегнем Нирвану, набасала сам на отрезнитеља у лику монашког заређеника!

Пренебрегао је „завет ћутања“ на школском енглеском ме поучивши:

– Упркос тези да „свако има Бога по заслуги“, Он је, заправо, само друго име за светлост или црнило у нама.

На помен да сам из Југославије озарио се и упитао ме:

– Знаш ли да ли ће ми требати виза, пошто планирам да посетим Острог? Да, дете моје! Док ви Балканци опседате Тибет, ја бих радо вашу духовност да спознам!

Није прошло много док нас и будисти нису разврстали у „кољаче и одане навијаче“.

Ускоро сам на свом примеру схватила да емиграција није ништа друго до робијашница са златним решеткама. Тек мало касније започех да носим црнину за собом и да постим на властитом рођендану. И, сагласна са Силвестером Момом, била сам „захвална свом Творцу што немам потомство које би наследило моју клетву“.

ВЕЛИНКА

Њена башта, зарасла у коров, била је наше омиљено место за игру и поприште наших, тада још дечијих, битака и сукоба. О њој нисмо знали ништа или смо само понешто наслућивали из добро прикривених разговора одраслих. Памтим да је сваке јесени пресретала Арнауте из горњих села који су на ситним коњићима терали дрва и куповала те мале товарије сама тестеришући и цепајући танке облице.

– Изде гу жал – слушао сам бабу како сажаљиво шапуће крстећи се и плуцкајући себи у недра. Кажу да се доселила из неког села одозго, брзо се удала и родила дете. Он, неки прек и наopak човек, после неколико година нађе другу, узео дете и оде. Да се врати у село није смела или од срамоте није хтела, те јој отац, мрк и јак сељак, ту у вароши, одмах иза старе турске чесме, сагради кућицу, огради плац, засади дуд и јагоде и оде.

Ограде одавно више није било, јагоде смо играјући се изгазили, остао је само разгранати, црни дуд чијим смо се плодовима, мусави до очију, сладили, и Велинка, да нас, налакћена на оквир прозора, посматра док у заносу дечије игре, уз цику и вриску, трчкарамо њеном баштом.

ПОИГРАВАЊЕ ЛИТЕРАРНОМ АНОМ

Да, свакако је била зима. Лепа зима. Месец није битан за ову нашу причу. То је Русија.

И она је била лепа као Ана. Лепа, али некако... Ма, знате већ... Несрећна. И Ана је била заљубљена. Страсно. Имала је и дете. Слатког дечака који је патио када мама није ту. Муж? Негде у њеном окружењу. Ту у њеној близини. Нигде у њеном срцу. Сада се питате у кога је онда била заљубљена. И то знате. Јако му лепо стоји официрско одело. И она је то приметила. Па то је било прво што је на њему запазила. Од модних детаља, поред својих препознатљивих црних хаљина у којима би увек засенила све на баловима, највише је волела ту лаковану црвену торбицу. Па морала је да је има код себе баш када је одлучила да умре. Одлучила? Умирање није безначајна ствар. Она није знала, али је знала. Знала је да хоће, али није знала када ће. Или можда јесте. Али била је спремна. Свакако јесте. Замислите: она онако свечано лепа, бледог тена, гараве косе перфектно изувијане у уздигнуту пунђу, префињеног профила, обучена у скупу бунду, са шубарицом која ју је увек красила, стоји у светлуцавој ноћи, сама, замишљена, погнуте главе, у складном положају тела и чека... Нека чудна аура око целог тела ју је красила, као све мученике овога света. Она је то била. Није чекала ни њега, ни мужа, ни малог Сергеја. Воз. Чека гвоздену аждају сачињену од гротескних делова пречки, ланаца и решетака да је прогута заједно са читавим њеним универзумом у коме је тако штуро уживала. Бацила се. Умрла је. Више је није било, али је постала постојанија него икада пре у перу једног младог генија који ју је посматрао из прикрајка.

ЕВОЛУЦИЈА УНАЗАД

Када би се накашљао, након што би то урадио, изговорио би реч: „Кашљуц!” Када би штуцао, након тога би изговорио: „Штуц!” Када би се гласно зами-слио, изговорио би „Хм”, након што би цоктао, понављао би слово „Цццц”, након смеха „Ха ха ха”. Тако је и шмрктао, подригивао, одобравао и негирао. Сваки свој звук је спеловао – у својој кући.

Изашао је на улицу. Обраћао се људима. Људи су му се смејали. Није схватао.

Није спеловао само када је издахнуо. Само зато што није стигао. Ми бисмо га свакако разумели.

НА ТРОТОАРУ

Не извињавај ми се што касниш. Доста ми је твог погрешног тумачења часовника и окретања земљине кугле. Доста ми је твог незнања о ротацији и револуцији, сунцу и заласку, обданици и ноћи, смени годишњих доба, свитању и сумраку, дужини дана. Па знаш ли колико си закаснила? Невероватних... Невероватно!

Не извињавај ми се што касниш! Не могу да те слушам и не могу да те гледам. Не могу да гледам у твоју изблађану испеглану спржену косу. Не могу да гледам слојеве малтера на твом лицу, па ниси ти грађевински радник. Не могу да гледам дечје цртеже на твојим капцима, незрели су! Па нису ти усне колачи да их тако богато филујеш, нису ти уши божићна јелка да их тако упадљиво китиш.

Извини, али мој сусрет са тобом не може да прође без асоцијација. Ту где сада стојиш ја не видим тебе. Видим само порцеланске лутке, пластичне барбике, чоколадне патуљке. Са пластом сена на глави, корачаш на неким иглама. Свака част на равнотежи, мада на овом цртежу равнотеже баш и нема.

Не извињавај ми се што касниш!!! Доста ми је твојих фарби, премаза, прелива, лакова, прахова. Доста ми је твојих пругица, туфница, коцкица, зебри и тигрова. Доста ми је твојих тачкица, шљокица, сјајева, чипкица. Доста си била луткица! Доста је било звецкања и шушкања и бучног корачања. Где ти је лице? Не видим га. Очи су ти се избуљиле, усне натекле, то ниси ти. Изађи! Изађи одатле!

Не извињавај ми се што касниш!!! И не прилази ми тако близу. Гуше ме сви твоји мириси. Као да си читаву хемијску индустрију преселила на овај тротоар. Стани ту! Не млати том торбицом, не ударај штиклом, не размазуј кармин. Остави косу, не играј се наруквицом. И следећи пут дођи на време.

ГАЛОП

Све радимо у галопу. Пожури полако, па у галоп!

И резултати су нам галопирајући. Зачас нам се изгубе из вида, па све из почетка. Пожури полако, па у галоп!

Каскање нам не приличи. Ми смо типични галопери. Да каскамо за другим још и којекако, али не пристајемо да каскамо код куће. Корак напред к'о ни корак!

Пре ћемо се помирити са каскањем у месту.

Нама једино прија галоп. У галопу пробијамо главом зидове! Тако стичемо нова искуства.

Живимо за искуства! Од искустава животаримо.

Зато, пожури полако. Пред нама је нови галоп.

СИТО

Ситно нам сито, а решетом мечку плашимо. Како онда да просејемо?! Да одвојимо жито од кукоља и човека од нечовека. А хтели бисмо и да се разбројимо, и да се раслојимо, и да се осолимо. Све одједном. Врtimo се. Сити смо сита! Нека буде све ђутуре!

БЕЗНАДЕЖНО ЛАКА ПТИЦА

Један врабац, мали и неугледан, ништа другачији од било ког другог малог и неугледног врапца на свету, узнемирено је слетео (није он *заправо* био узнемирен, већ просто сви врапци тако изгледају) на један стари кров прилично јадне и старошћу готово измрвљене куће. Био је то један баш срећан врабац – сит, млад, вешт у ваздуху, вешт са врабицама, са целим светом под његовим ножицама и крилима, пун живота!

Заправо, оронули је кров био само успутна станица пернатом мангупу у његовом дневном авантурисању, па се тако на њему задржао само онолико времена колико протекне између два врабећа скока.

Део натрулог, по тужном изгледу готово древног црепа, одломио се по одласку безнадежно лаке птице и слетео, даље мрвећи се у ваздуху, на подједнако натруло и прастаро тело бившег домаћина који је још увек, чврсто као и оног дана када су умрли заборављени, у наручју држао свог јединог сина, не базирујући се на маленог врапца.

ПУЦАЊ КОЈИ НИСУ ЧУЛИ

Чинило се да снег није падао на челичну текстуру пиштоља, руку која га је држала и лице које је гледало преко цеви.

Прилика са испруженом руком изгледала је подједнако беживотно као и стаклене очи мртвака уоквирене бакарним слаповима крви која се изливала, у топлим

потоцима, на охлађени тротоар безимене улице. Били су попут два кипа, два човека један поред поред другог у тој самотној ноћи: Победник, узвишен и ужасан, заустављен у покрету, чији поглед клизи преко још топле цеви пиштоља на оног под њим који је до краја вечно-сти имао остати зрчен, лица искривљеног од спознаје туђег тријумфа, залеђен због једног јединог покрета његовог крвника.

Танани дим оружја, попут душе мртвака, још је нејако врлудао ка сомотном небу када је једна пахуља коначно пала на један длан, истопивши се.

ВРАПЦИ И ГОЛУБОВИ

Е, сад ћу да нахвалим Голубове и Врапце и нико, ама баш нико, неће ме спречити. И баш ћу намерно да их ословљавам са великим Г. и В.

Све за инат оним ластвама и родама. Из ових стопа ћу да плунем на сваку песму у којој се ласте врцавим репом шепуре. Баш ме брига што се роде хвале шта су све виделе док су им топли ветрови вајали вратове и кљун. Може пролеће да се љуги колико хоће, њени гласници ме не интересују и тачка.

Врапци и Голубови, онако ружњикави и сиви, целу зиму су ме гледали док сам писао писма мојој Дуњи. Смрзавали се, јадници, као и ја. Добро су их шибили ледени таласи, али нису са мог прозора побегли у топлије крајеве. Веровали су да ће проћи.

Сећам се, једне ноћи кошава је била јача него икада. Два Голуба и један Врапчић су се сакрили код мог прозора, на старом месту, баш до олука.

Јао, како су смрзнути и напаћени били. Вратови голи, перје рашчерупано, не зна се ко је био ружнији, та перната тројка или ја.

„Бем ти зиму“, опсовао сам је без стида, „Јадничци моји, немате ни шалове“. Дође ми да направим зимску колекцију капа и шалова само за Голубове и Врапце. Од црвеног џемпера који ми је Дуња претпрошле зиме купила угрејао бих најмање три јата мојих ружњикаваца.

Уф... Ем се нервирам што ми Дуња не одговара, ’ем сад и ово. Па, зар и за вас да се бринем?

Измрвио сам сува леба и бацио ка њима, а оно пакосно ђубре од кошаве ми је заврљачило мрве назад у фацу као пројектиле.

„Што им не баци свеж хлеб, мање би болело“, проклињао сам себе у ветар.

Напоследку, док је грозна бабетина од ветра била заузета борбом са комшијиним полуотвореним прозором, успео сам да нахраним моје сапутнике у недаћи.

„Дао сам им снаге бар за ову ноћ“, помислих увлачећи нову хартију у писаћу машину...

Драга моја Дуња...

РАЗГОВОР

Знам да је наш разговор завршен и већ је ствар прошлости, али шта ако су сви разговори које водимо заправо живи? Шта ако су органске природе, и имају руке, или ноге, те трче испред нас, или заостају за нашим мислима. Можда имају и своју сопствену памет, јер, колико пута нам се догодило да разговор крене неким током са којег га је немогуће скренути, као да се заинатио против нас.

Велики разговори су обично и последњи. За њих је остало много тога да се каже, али мало речи. Тада говоре очи, покрети руке, црте лица које се намештају у осмех туге. Тада све на нама говори, јер разговор смо постали ти и ја, ми смо уронили у његово биће, и обухваћени њиме, није нам потребно много да говоримо. Оно најважније што желимо рећи остаје неименовано, а неважно се изговори и оде у ваздух.

И сада када је његово тело свенуло, душа тога разговора и даље живи у нама, и ми и даље разговарамо једно са другим, трудећи се да продужимо тренутак који остаје у вечности.

Милош Китановић

ОНИ КОЈИ СУ ПОБЕГЛИ

(ПОРУКА)

„Тако мора бити. Разуми ме, овде више нисам безбедан.

Гледај на то овако: два прачовека изгубљена у ноћи лутају жбуњем саване. Рањиви су, без обзира на њихова изоштрена чула. У мртвој тишини, чују кретање у трави иза њих. Први побегне и преживи. Други остане и звер га убије. Ми смо потомци оних који су побегли и преживели. Имамо њихове гене.

Сине, разуми оца. Овако мора бити.

Збогом“

(КОЦКАР)

Не знам колико је сати, али изгледа да ни ноћас нећу да идем кући. Можда је тако боље. Са њом не могу да се снађем, а клинац плаче по цео дан. А одавде могу да изађем пуних џепова.

Много је времена прошло откад сам у рукама држао очеву поруку због које га мрзим иако га се не сећам. Једино му хвала што ми је дао лош пример па сам се заклео да никада нећу ни од чега у животу бежати.

„Твојих двеста и подижем за још двеста“, рекао сам и бацио жетоне на сто.

(ДЕВЕТКА)

Трчао сам колико су ме ноге носиле. Бежао сам од Њих и Њихових прљавих псовки и претњи.

Још као клинац почео сам да отимам и крадем пошто смо кева и ја остали на улици, а ћале се рокнуо због дугова истом оваквом *деветком* каква ми је сада за појасом. Скренуо сам у неку уличицу и сакрио се, а Они су ми изгубили траг.

„Дај неки алкохол, батице“, препаде ме некакав матори клошар. Извукао сам *деветку* и репетирао у страху.

„Бежи“, зарежао сам на њега док је он већ трчао низ улицу.

Вратио сам пиштољ за појас и уздахнуо: „Једи говна, деда“.

ПОЉЕ

Петра је јурила комшиница по улици.

– Враћај се овамо, битанго једна мала!

Петар се није освртао и само је грабио према пољу кукуруза.

Када је најзад улетео у њега, удаљио се довољно далеко од гласа бесне комшинице. Сео је на земљу.

– Ммм, како лепо мирише – рече Петар и загризе питу са шљивама.

Срела се два броја.

Број 9 и број 6.

– Здраво, ја сам 9!

– Здраво, ја сам 6!

– Стварно си ти 6? Ја сам целог живота чекао број 6! Најзад сам те нашао. Јеси ли читала причу о 69? – упита 9.

– То је моја омиљена прича. Волела бих да је пређемо неколико пута.

– И ја. Једва чекам! – рече 9.

Али када су стали једно поред другог, направили су број 96. Окретали су се непрестано и никако нису могли да се наместе, иако наслоњени једно на друго. Нешто их је жуљало.

– Прелепа шестице, како су ти топла и нежна леђа – рече 9.

– То је зато што ја на леђима сањам – рече 6 и оде.

Неки бројеви се догоде само у причи.

ГЕНЕРАЛИЗАЦИЈЕ

Најбезболније прихвата своје пензионерске дане онај ко је научио да доколичи читавог свог радног века. Тај је или нашао некакав смисао у доколичењу или се, за сва времена, научио да га не тражи.

А могуће је и сасвим другачије размишљање: онај ко је радио својски, нарадио се, истрошио, и сада, с правом *краде богу дане*. И, добро је кад уме у томе да ужива.

Ех, све бисмо некако да откријемо опипљива објашњења за оно што нам се дешава, упадамо у генерализације, типизације, а живот је ужасно сложен и непредвидив и тако често нас суочава са правилом да правила нема.

КИСЕЛО ГРОЖЂЕ ИЛИ ДЕМАГОГИЈА

Прижељкујем да забележим приче које ме притискују. Изнутра.

Али, увек се нађе нешто написано, нечије. И притисак, изнутра, мало попусти кад у прочитаном откријем делове својих ненаписаних прича.

Можда сте и Ви један од читалаца какве, ваљда, сви писци прижељкују. И шума и озон ће нам бити захвални.

ЖИВО БЛАТО

Ходајући извесним дивљим пределима (до којих не знам уопште ни како сам дошао), упадох у живо блато. Могу да кажем да то није пријатан осећај. Наиме, тло ми је пропало под ногама, а кад сам хтео да се померим, схватио сам да сам заробљен.

Ситуација личи на ону из снова већине смртника, кад нешто желимо да учинимо или кажемо, а не можемо.

Будући у овако деликатној ситуацији, реших да хладнокрвно приступим проблему. Знадох да је потребно чинити што ређе и спорије покрете (већ сам био у блату до колена).

Почех стрпљиво чекати помоћ са стране која у оваквим немотивисаним причицама обично брзо дође. Притом сам у себи рецитовао Пушкина.

Присетих се своје миле девојке и би ми је, признајем, жао. Како ће само патити кад сазна да сам пропао у живом блату. Но, туга оплемењује, тако да ће моја драга, захваљујући мојој смрти, постати бољи човек.

Убрзо наиђе један сељак са мотиком и грабуљом у рукама и баци ми један презрив поглед.

– Јесам ли вам лепо рекао да не идете овамо?

– Извините – зачудих се ја са блатом до појаса – али ја вас не познајем.

– А сад нисмо довољно добри за вас, грађанине. Добро, добро, вадите се сами из сопственог блата.

Племенити бес у мени навали, нисам хтео да се понижавам и молим за помоћ то ниже биће.

Онда стадох да размишља́м о свом онтолошком положају. Сетих се свог бескорисног и бесмисленог занимања, велелепне куће и скупог аутомобила, чему сам тежио. Где је тај систем вредности да ме сад извуче?

А сад морам престати јер ми је блато стигло изнад груди и не могу више да пишем. Надам се да ће ово неко пронаћи и указати на пример храброг суочавања са ...

ТОЧАК

Скупио сам мало храбрости. Биће ми довољно. Само не треба мислити – чисто, празно, чисто. Могу ја то.

– Јеси ли се спремио? – љупка колегиница ми забада нож у мозак. Не унем да јој одговорим. Зар је могуће да нисам спреман? Зар је могуће да јесам? Боже, шта ћу ја овде...

Све те рутинске ствари изазивају мучнину, свет је навика нерођене бебе.

Склапам очи и сећам се медитације. Ухватити ништа, препознати себе у празнини.

Али не, не, рука дрхти, проклети прсти се грче. Шта хоће више од мене? Нисам добар, знам да нисам, безвредан сам, свет се руши, није важно...

Осећам претисак, мука ми је. Пропадам, не могу, плашим се... Изаћи ћу и сажаљеваћу себе још више због тога.

ПОТРАГА

Јеси ли пронашао, моћни? Сада, на крају потраге, када си скамењен стао да севаш погледом укруг, смем (ли?) те питањем омести.

Попусти барем узде живота свију говеда која по твојој вољи вукоше, незнано куда, незнано шта. Облачић жуте прашине и даље носи ветар на дохват твоје руке. Јеси ли за њим трагао?

Од неког дрвећа на твоме путу правио си иконостасе, од другог вешала, по чему си бирао? Ко ти је правио играчке од трња? Гуштери који ти љубе руке појели су ти прсте.

СИНАЈСКИ ДИВ

Спава матори ћелави див са својом дечурлијом. Не знамо колико година траје њихов сан. Шиљате уши мрдају, али наши су животи кратки да бисмо то могли опазити. Хрчу, али их не можемо чути.

Једино што нам је дозвољено јесте посматрати снове док лебде изнад њихових глава. Дивити се искуствима која нам саопштавају њихова изборана зажмурела лица.

Свуда око себе оставили су огромне чудовишне змије, да им чувају сан; али и оне спавају. Стражаре само стене које нас пуштају да се одморимо у шпиљама на лицу старог цина. И да му се попнемо на теме, ако нам је воља. Ако нам је илузија да ћемо тако бити ближе сновима, храна потребна за даљи пут. И спустити се

пажљиво, можда низ врат и плећку, у постељу од шума на којој спава.

Једно од деце, иако необухватљиво нашим погледима, шаком којом је прекрило своје уснуле очи признаје величину сунца. Спава намрштено, с изразом бунта, као да ће се ускоро пробудити. Али сања мајку која му прилази певушећи песмицу која успављује. Као љуби га у чело, помиљује нежно надланицом по образу, и оно наставља сан. Та песма, то нежно миловање по образу, тај сан превише живота дуг, није ништа друго до непролазни фијук ветра на врховима.

ЦАР ПРОСЈАКА

Комет Фаг на почетку своје говорне бесједе обавјештава присутне како му тремор (подрхтавање) у руци не дозвољава да започне, а узрок том дрхтању руке (којом маше у ваздуху) приписује страху услед незнања, неискуства, духовне немоћи, осредњости и ништавности да управо он, Комет Фаг, ваш незнатна, може нешто рећи о ономе о чему би сад требало да каже. А то о чему би нешто требало рећи није нико други до барон Michelle Fammas, који се у моменту бесједе једини не осмјехује. Његова Преузвишеност барон Michelle Fammas, са чијом љепотом није могуће поредити ниједну историјску личност почев од тројанског Париса па до Казанове. Чија мудрост Платона, Сенеку и Лајбница тјера да црвене у незнању. Чија доброта надмашује многе „страдалнике доброг срца.” Сви полови и сва добра, све земље и народи одавдје па до Индије треба да му пјесме радости пјевају, радости што га виде обасјаног сунцем са лоровим вијенцем доживотне славе.

Захваљујући одличном познавању Комета Фаг-а, као старог скандал мајстора, као лицемјерног комедијаша, као луду, као кловна, као цара просјака и као љубимца аплауза, захваљујући самом аплаузу којим су присутни обасули Комета Фаг-а и његов говор, Michelle Fammas га не избацује ван куће у којој је свечана вечера приређена у част његовог наименовања за титулу барона.

ЗАСЕДА

Било је крајње време да добијем прави задатак. Знам већ одавно да сам спреман, да могу сам да решим случај. Господин Бауер се неће покајати. Мислим, није то баш толико компликована ситуација. А, заузео сам и добар положај. Само би требало да сачекам у колима да она крене, покупи ташну и кад је буде предавала даље, усликам све. И то је то.

Онда ће, нема сумње уследити нова, одговорнија задужења. Наравно, временом и већа плата, дужи одмор. Ееее, то ми треба, дужи одмор, ал негде где није превише вруће и где могу... Ево је, креће.

Не, не, не. Не заустављај ме сад!!!

– Добар дан. Да, да, изволите саобраћајну и дозволу. Могу да кренем? Знате, мало журим... Шта? Не разумем... Какав флуоросцентни прслук?!

ЦРНИ ПАНТЕР И ОГЛЕДАЛО

Кад заклопим очи, прогледам. Поједини мишљаху да црнило маркирано зеленим, жутиим и црвеним штрафтама није огледало, али не постоји истинитије огледало од оног са унутрашње стране капака. Кад заклопим очи, угледам афричку прашуму и у њој Црног Пантера. Он живи у дивљини, дивљи је, али није дивљак. Зоолози кажу да је месождер, али он је месојед. Ова два појма нису синоними – Пантер је естета.

Црни Пантер је настао тако што је ветар оплодио ватру. Крв му протиче ходницима попут планинског брзака – истовремено, његова радост и печал. Зато је способан на зверску свирепост и детињу нежност. Да би помирио те своје опречне стране, огребе самог себе и канцом умрљаном крвљу пише песме.

Има неколико страхова. Највише се плаши зоолошког врта, јер је кавез за његову расплинуту природу гробница.

Пантер је увидео једну цикличну радњу која га страшно узнемирава: сваког јутра сунце му обасја главу, потом леђа, па га више не обасјава да би на крају нестало, уступивши место тами. Сутрадан бива исто. Прекосутра – опет исто.

Црни Пантер се највише од свега боји да ће тама постати вечност. Помисао, да ће, можда, доћи тренутак када ће сунце изостати у тој кружној кретњи Пантеру не да мира.

Кад је страх неиздржив, он опет канцу умочи у крв и пише песме.

СУСПРЕТ

Киша. Аутобус одлази са станице, а она нема кишобран. Стоји сама и очајна. Кисне. Да ли се неко пита где ли је сад, по невремену. Сигурно нико. Можда ипак неко. Она жели да то буде баш неко. Дрхти.

Неко долази.

Пролази. Није нико. Одлази жути аутомобил. Тако су је једном заборавили кад је била мала. Чија си ти, мала, неки су питали. Плакала је. Ни тад није била сигурна.

Пролази плави патуљаста аутомобил. Нема брисаче и не види је. Не жели да је види. Топи се у бари. Није јој жао. Жао јој је покислог пса што претрчава улицу. Природа му је доделила велико тело које нема чиме да храни. Ни он није ничији, само што не плаче због тога. Није ни расан, па не плаче. Можда га чак нико и не воли.

Она га воли. Зове га, Љубомире. Прво, Љубомирееее, док је не угледа. Затим, Љуууубомире. Љубомир маше репом као да је мали, а велики је. Тужно је то. Лиже јој руку и одлази преко моста. Одлазе његове незграпне ноге и његова невољена њушка. Он не зна шта је то нежност и чему служи. Опрезно се удаљава.

Опет је сама. Свеједно јој је. Не очекује више никог. Воли што је у туђем граду. Не мора да буде лепа и не мора да зна куда иде. Слободна је. Киша ће стати. Или ће доћи аутобус. Или неће. Како год хоће. Сећа се Љубомирових очију.

ЗИД И ОПОМЕНА

– Удри га, Мићо! Распрши му перје!
– Звекни га, Цане, удри му аперкат!
– Шта га милујеш, кљуцни га у врат, да се види ко су врапци из Бечке улице!

– Бечка улица смрди! Јурија Гагарина је закон!
– Ма шта се јављате, сиромашни сте као црквени мишеви!

– Слушај, бре, ти незналице, прво, врапци нису мишеви, а друго, чак и да смо мишеви, не би били црквени, црква је опијум за масе, комунизам и самоуправање су права ствар!

– Ја дајем недељну порцију мрвица Студентског парка на Мићу! Видиш како му се нарогушило перје, појешће Цанета као она мачка што ми је јуче појела течу!

– А ја дајем пола тоне облака и неба, и кажем да ће Цане покидати овом шоњи перје и да ће га кљуном боцкати све док не пропишти дедине мрвице из Француске улице!

– Мића! Мића! Мића је закон!

– Цане, Цане, мајсторе, кремпито, шампионе!

ШШШШШКККРРИППППП!!!!!!

Гуме Аудија сурово су прекинуле борбу галских врабаца.. Зид хотела Зеленгора зацрвенео се..

Док је возач само летимично бацио поглед на крваво перје и кљунове, под гумом аутомобила, притешњен, умирао је Цане, несуђени победник...

– Јебем ти кола и В8 мотор, кад прекидоше борбу... А имао сам га..

Мрвицу око које су се гложили, парченце кифле,
засула је киша, претворивши је у секунди у блатњаву,
безличну масу.

*Толико о томе да у животу постоје ствари због
којих стварно вреди умрети.*

ПОЛ

Грч. Пробудио ме је болан грч. Скочила сам трапаво са кревета, умало да ишчашим чланак ноге, само ми је то још требало. Масирала сам болни мишић, савијала ножне прсте у прав угао, након пар минута грч се смирио. Могла сам поново у кревет. Застала сам у недоумици, кревет је празан! Где је Пол, забога? Погледала сам на сат. Где је могао да оде у четири сата ноћу? Он се ишуњао из кревета и без речи објашњења, отишао. Шта се дешава, шта га је натерало на такву журбу, о чему се ради? Безброј питања у мојој глави без одговора. Одједном ми је синила мисао: „Шта ако се никада не врати”? Разједајућа реченица тотално ме је расанила, нисам више осећала мамурлук, заборавила сам на чланак и на грч, Боже, шта ако се не врати? Шта ако се не врати? Шта ћу да радим ако се не врати?

Леци по комшилуку, позивање пријатеља, болница, полиције. Уморна свратила сам у кафе где смо се синоћ видели последњи пут.

То вече смо се напили на журци, у полусмеху ми је рекао да иде на операцију. Пијанство је избрисало из мозга лошу вест. Пол је променио пол.

ЗЛАТНИ МАНАСТИР 2

Сакрила сам се у немуштом буцаку.

Гледам ти у уста.

Страх ме је да ће ми мрва ваздуха у душник запасти. Дисаћу ти на руке, на колена, на леђа.

Страх ме је да ћу те још дуго сањати обневиделим очима. Где си? Ево ме једе пећина, одваја твоје месо са мојих костију.

Жеља ми се расипа по свим планинама и рекама. Штапом да ме отераш као змију од стопала, штапом да ме из воде не извадиш.

Дођи, не врати се.

Ни пропланка. Нит обала. Ничега.

Будим се, у сред снова својих упадам. Врати ме, молим те, врати ме. Не могу да се сетим времена у коме ниси постојао. На све сам пристала. На пола јастука и јоргана. На пола кауча. На пола снова као на пола исцепане новчанице. Преломљени печат. Држим се за њега да не потонем на дно.

Играла сам се – брисала сам једно по једно сећање. Сва су се умножена вратила. Сад срчано бежим табанима поцепаним. Да ти се сакријем у оку. Испод непца. Иза доње шестице. Под левим трећим ребром. У предворју желуца. Иза бутне кости. Да ја тебе мало мучим и болим. Да мало ти слепиш, и укусе не осећаш, да ја тебе мало тиштим, да теби мало буде мука, да мало ти храмљеш, да у месецу један дан не пожелиш да устанеш. Мало. Само мало.

Сакрио си се у немуштом буцаку.

Гледај ми у уста.

Страх ме је да ће ти мрва мене у душник запасти. Изађи одатле. Иди.

СТОГОДИШЊАК

И да паднем са висина,
остао бих жив.
Мој је бол,
непробојан штит.

Одлетео је под ауто, костур за моју причу. Зато
ћу писати о човеку, који је рођендане славио сам. Иако
је преживео век, упорно је чекао љубав, за овим истим
столом.

Стоти рођендан је увек посебан...

Слављеник помери границе смрти и натопљен ви-
ном, фотографише рај. Балони и свеће затрепере сре-
ћом... Затим падну у исти кош.

Захваљујући Просветиној енциклопедији, стого-
дишњак је знао све о чврстоћи. Као позоришни лутак,
одупирао се цепању. Као огледало, одупирао се ломље-
њу. Као реч, одупирао се савијању.

Са овог истог места, послушкивао је новчиће баче-
не у бунар. Жеље су нестајале испод зидина Калемегда-
на, пробијајући мрак.

Стогодишњак није потапао новчиће. Усхићен
зрачком који милује лице, стрпљиво је чекао песму...

– Срећан рођендан! – забрујале су птице.

– Срећан рођендан, жели ти Исус Христ! – певале
су птице. И певале.

ЈАХАЧИЦА ИЗ ОСИЈЕКА

Пре него сам стигао да испратим ход њених руку одећа је била свукуд око нас. Она се увукла у дубину кревета, у сам угао. Блештава белина коже у полумраку. Наместила се, искоса, у недопустиво нападну позу и подупрла леђа јастуком. Гледала је осмехнуто, испод подигнутих обрва, изазивачки. Узбуђивала ме је помишао на блискост сусрета и неодољиво привлачили долазећи тренуци. „Шта ли ће сад бити?“, запитах се.

Наједном – врлог. Не знам колико је трајало али запамтих да је у мени све нарастало, нарастало, не корак по корак, него вртоглаво, и... пуф(!)... – наједном премашило све моје снаге. То је, дакле, „оно“!

Још док сам био изнад ње, кроз полуотворен капак прозорчета циркуских кола уочих како према нама граби нечија сенка. Сјајна прилика да се извучем и побегнем.

– Неко долази – изустих, уверен да ће ме истог тренутка истерати.

Зачуло се куцање на вратима.

– Пегица! Пегицааа... ти бокца, гдје ли је опет одмаглила? – зачуо се громогласан мушки глас.

– Тихо – прошапутала је – то је мој газда, Фреди. Само шути, мислиће да нисам ту. Овдје он не улази, а и не смије нас наћ' скупа!

И даље ме је стискала као гумену лопту, као да није нико био у потрази за њом. Ја сам био уплашен, уз то и сасвим неупотребљив, али она очито није тако мислила. У ушима ми је бучно одјекивао сваки њен уздах, мешао се са једноличним звуком удаљене бродске тур-

бине испод Калемегдана. У тренутку сам се сетио слике са Савског кеја, тог јутра: брод гурач, са равним прамцем, уз шкрипу, сабија последњом снагом шлеп испред себе. Шлеп се отима, галебови промичу небом... све се пуши... али бродић истрајава, уз поновне покушаје, једном, па још једном...

Већ је свануло кад сам се искрао из вагона. Док сам одмицао већ видљивим стазама Доњег града у свести ми је лебдело светлуцање њеног „брончаног покала“ и диплома за освојено треће место на првенству циркуских јахачица Средње Мађарске.

Али Пегица бејаше моја прва награда!

Сутрадан је циркус отишао из града.

СТЕВА КЛИКЕР

Прича о Стеви Кликеру се отвара чим се окупи друштво из старог краја.

Стева је надимак кликер зарадио због свог животног „вјерују”, који је фурао од детињства. Непрекидно је тврдио да смисао живота није у рмбачењу, већ у сналажењу. Зато није ни тражио стално запослење што је у наше доба, пре четири деценије, био идеал. Стално нас је убеђивао како његово време сигурно долази и како ћемо њему кад-тад признати да је био у праву.

У то доба, када смо тешко зарађивали на сталном радном месту и били без могућности за „бацање” лове, Кликер нас је увек частио. Кликер му се котрљао 24 часа дневно. Ако је нешташица, на пример, брашна – он га је на велико „продавао” пекарима, стакло стаклоресцима, ковано гвожђе браварима... Једном је чак продао тикет са дванаест погодака, иако у том колу нико није „убо” дванестицу.

Међутим, Органи и Режим нису имали слуха за Кликерове способности па су га ћоркирали и осудили на дужу робију.

Но Кликер не би то био када не би успео да шмугне из ћузе.

Обрео се на Западу, таворио као сувласник малог бордела и чекао да му застари казна. Вратио се пре двадесетак година и одмах улетео у прву приватизацију једног познатог фудбалског клуба код нас. Први је почео да доводи стране фудбалере. Због наводних финансијских малверзација, поново несхваћен, морао је да се

врати у мали бордел на Западу. Убрзо после тога је умро.

И на скорашњем окупљању, уз пиће за покојника, одали смо му почаст признавши да је заиста био далековид.

Баш је штета што није дочекао ово време, кројено по његовим мерама.

СИЗИФ ЈЕ ГУРУ

Да би био Сизиф, треба знати гурати. Да је гурао по равном, спотакао би се на првом кораку. Узбрдица је узвишен услов. На низбрдици камен гура Сизифа.

Међутим, кад је морал на низбрдици, сатиричари раде сизифовски. Гурају језиком. Иначе гурање је слатка мала тајна на врху језика, што је својевремено демонстрирао и Демостен. На свој начин, другим поводом, с другом намером.

Лако је Сизифу да гура кад тренира вековима. Да је наш савременик, политичари овог поднебља научили би га свим облицима узалудног посла. Ако би гурао у прошлост, био би јунак наших дана. Јер, на брдовитом Балкану Сизифов делокруг рада био би друкчији – гурао би уз очин. Да није било како не може бити, не би Вођа, у служби отачаства, обавио сизифовски посао – догурао до Хага. Према томе, ако вам је гурање основна делатност, нећете успети у животу. Али можете у политици – вештини јединог могућег.

Сизиф је био свестан своје снаге и величине камена. Али је превидео страну. Да је знао шта се иза Венериног брега ваља, одбацио би камен; да је имао сти-ла, успео би се; да је стао на луди камен, гурао би себе; да је туцао камен, лакше би га гурао.

Сизиф није успео зато: што није имао премца у гурању; што је гурао под тупим углом; што је свака сумња у успех тежа од камена. Из чега се намеће закључак да је Велики Демагог у праву: труд би био узалудан да је Сизиф одустао.

С обзиром да конач дело краси, Сизиф је доказао да гурање има смисла ако се не освоји врх. Важан је мит.

Према легенди која гура, учите, учите и само учите гурати! С повратном заменицом, јакако. У сваком случају, гурали, не гурали се – изгураће вас.

ПОЛИТИЧКИ ТРЕНУТАК

Ако је религија опијум народа, политика је делиријум тремнс. На политичком пољу ништа ново. Све је исто, само се они не мењају. У гарантном року пре ћемо надрљати него пожњети.

Пет до дванаест је политички тренутак.

Није политика само вештина јединог могућег, обмањивање зарад опстајања у власти, него и умеће заузимања ставова. „Фигуре венерис“ важе као најбољи приручник. Да препотентни политичари не обећавају преко јего, не би могли задовољити свој его. Док се не ослободе Едиповог комплекса (Зар и ти, сине Едипе!), домовина ће робовати неуротичним жељама заблуделих синова. Ништа не промени човека као политика. Ко уђе у њу као заблудели син, изађе као блудница.

Ако вам политика буде очи, користите заштитна средства – бодљикаве кондоме.

Половична питања нуде половичне одговоре: како се политичари множе, ако се власт чува свим заштитним средствима?! Политичарима рођеним у знаку јарца народ је брвно. Зато и не чуди што пред њима сви аргументи падају у воду. Они остају на брвну. Политичари који соли памет немају везе с базом. Губе се у прошлости.

Слика и прилика прохујалих времена: кад кадија заврће памет, судија уврће увојке. Док суде за недела, ухвате их на делу. Зауставно време је оно које је стало иза устава. Кад време искочи из зглоба, биначко тело заскочи јунак нашег доба. Без елемената сиротињске забаве, политика свршеног чина изгубила би сваку драж.

Протагонисти наше драме су комични. Не разликују позоришну од политичке сцене: од дасака које живот значе на сцени праве политичке говорнице.

Погодили сте. Циљ није оправдао средства. Стога се и не поставља питање: зашто се само за једну врсту грешака плаћа алиментација?

САРАЈЕВСКИ КОЛАЧ

У петак се била спустила магла, одоздо снијег, а одозго магла. Док шећеш улицама, осјећаш тјескобу јер нестајеш и не можеш да се пронађеш у тој бјелини. Само једна танка црна линија сарајевског смога раздвајала је небо од земље. Ето напoкoн користи од смога, да макар знаш је л' ходаш земљом или лебдиш небом. Ред магле одозго, ред снијега одоздо, трака смога између. Не могу се сјетити како се тај колач зове?

ЗИМА

Град освану јутрос под снијегом. Као да је неко преко ноћи само с неба истресао канту пуну пахуља, па се оне онако приземљиле ко бродоломници по дрвeћу и жбуњу, дајући им скроз разбарушен изглед. Мало су се и смрзле од хладноће, јер се казaљкa спустила испод нуле. Сједим у канцеларији загријаној као стаклена башта у лeтнi дан, изолована, ван времена и простора... и као да чујем руке зиме како куцају о прозоре покушавајући да уђу. И хладноћи је хладно, и упорно гребе стакло у потрази за пријатнијим и топлијим друштвом. Али ја не бих да се дружим. Слушам музику, напола куњам и одбројавам минуте да излетим из ове вјештачке баште као рајска птица. Ал знам да ће ми се поткресати крила чим стигнем кући. Слутиm да се хладноћа улогорила тамо, и да стрпљиво чека мене, дјевојку из стаклене баште.

ДЕДИНА ПРИЧА

Ово је сећање на ноћ уочи Колубарске битке које је један старац препричавао својим унуцима.

Седели смо те ноћи уз ватру и ћутали. Свако је о нечему мислио а највише о сутрашњем боју. Одједном зачусмо кораке и појави се пред нама ђенерал Мишић. Поскакасмо но он нам рече: „Седите, браћо, а и ја ћу се-сти да се мало огрејем”. Завлада тишина још већа него пре. Били смо збуњени, нисмо знали шта бисмо рекли. „Што ћутите, браћо?” „Страх нас је, ђенерале” одгово-ри Ђак, најмлађи међу нама. „И мене је, синко. Читавог живота ме прати и то не један већ разни страхови. А највећи од свих је да не изневерим себе. Бог ће знати, можда сутра неко од нас и погине. А опет да се сутра не појавим тамо, да живим још сто година, умирао бих сваког дана. Ако је тако, другог пута немамо јер само овај којим идемо носи мир. У нама сигурно, а можда ако буде воља божија, и у земљи. Него да се ви одмори-те, одох ја даље” рече ђенерал Мишић, устаде и оде.

БОЛ

Пробудила се нагло. У први мах није могла да одреди зашто. У магновењу свести замагљене вечним сном, борила се са једином ствари коју је у том тренутку осећала – ужасним, разарајућим болом који је долазио из саме њене утробе. Грчила се и трзала у надилазећим таласима несносног бола. Вапећи за трачком свести, након вечности непрекинутог сна, будила се сурово и брзо. Молекули хемијских једињења су неколико милиона пута убрзавали свој ток кроз њене органске системе. Животни сокови поново су почињали да теку познатим каналима који су водили ка Мозгу. Њене основне јединице халапљиво су гутале воду и протеине. Време проведено у сну није оставило трага на генетском запису редоследа буђења. Све је функционисало онако како и приличи једном савршенству. Само што је овога пута савршенство имало ману. Њен одбрамбени систем прорадио је још истог тренутка када се пробудила. Безброј импулса већ је путовало кроз незамисливе даљине и дубине ка најудаљенијим деловима њеног организма. Није осећала страх. Чак ни стрепњу. Савршенство нема емоције. Али је зато њен интелект грозничаво ишчекивао повратак импулса који је носио праву информацију. Бол се умножавао сваким њеним будним тренутком. Грчеви су је приморавали да неконтролисаним покретима помера звездане системе које никада није смела да помери. Зато је и мировала у вечном сну. Имала је виши циљ. Имала је задатак. Њен полумртви сан значио је живот за бескрајан број звезда и планета. Да је имала емоције, јецала би од туге за изгубљеним

животима поремећеним њеним болним трзајима. Целокупна њена мисија полако се урушавала у експлозијама звезда, у зјапећим црним рупама, у маглинама које су се изливале из њених рањених делова. Простор се стезао и надимао уз заглушујући прасак. А онда се у центар њеног нервног система вратио импулс који је носио прави одговор. Тај импулс био је послат до треће планете у Сунчевом систему. Тамо је бујао непланирани живот. Ћелије су се неконтролисано размножавале у неограниченом броју. Мутација је настала у само једној ћелији, али је и то било довољно. У тој ћелији кључни ген преписан је погрешно. Њен интелект је тренутно израчунао вероватноћу да преживи. Како и приличи једном савршенству. Само што је овога пута савршенство имало ману. И та мана водила је скорој смрти целокупног организма. Васиона је боловала од рака.

РИТАМ ПЛАСТИЧНЕ МАШИНЕ

Волео бих да одем негде где човек ради оно због чега је и створен – размишља. Сигуран сам да постоји таква целина: човек – размишљање. Само, да ли смо у стању да је дохватимо? Нисмо, али желимо и морамо да верујемо да јесмо. Целина је имагинарног карактера, а неко глуп ју је окарактерисао као комад нечега. Нечег целог. Привидно потпуног.

Баш ме занима како је тамо, у неком недоступном месту где се само и једино размишља. Нема баналности, глупости, примитивизма, неукуса, сељачког менталитета и свих осталих ружних и прљавих боја које садржи једна шарена нељудска глава. Само лепота духа и нас неколико великих и малих који се у тами држимо за ум, тражећи духовну светлост. И свест. И нас саме. Колико има таквих места?

Верујем, само једно једино. Аутентично. Најаутентичније. Колико има таквих особа? Опет верујем, само нас неколико. И нека то буде довољно. За дух је потребно само мало. За целину је потребно само мало. Нама је потребно само мало. Толико мало да не бисте веровали. Под условом да сте претходно спознали оно о чему говорим. Немојте се бринути, мислим на оне који размишљају, не на Вас. Јер, човек је створен управо да размишља, а не да буде будала. Но, оставимо будале по страни, њихово време је ионако истекло, још на рођењу. Вратимо се оној лепоти коју морамо спознати, и бригама људи који размишљају. Имају ли их, заиста? Како их решавају? Па, тако што направе духовни конфликт, и он им заврши посао, док они пију вино, или

нешто црвеније, животније. Видите, то је суштина духовног бића: да пије вино, док други раде за њега. Човек размишља – будала ради. Сада већ почињем да говорим као такав, и то ми се бескрајно свиђа, још ако узмемо у обзир и временске услове, недостатак квалитетног људства, Бога... Сјајно! Све сама лепота у мени, кључа од смирености и духовног ангажмана. Натапа ми дланове. Воли ме и мрзи.

МЕНСТРУАЦИЈА БЕТОНА

Ноћ је умрла као смрдљива кучка, чекајући новог клијента. Прекор постаје све озбиљнији, а мени се чини тако јадним. Лишће је тако брзо опало. Верујем да се више ништа тако брзо не може догодити. Гробље је мање од разума, а мени се, на пример, страшно жури. Хоћу у рај. Хоћу у пакао. Хоћу на своје парче гроба, да певам, играм, шапућем, пијем и нестанем. Не знам колико сам у стању да гледам тако мала гробља и своје надобудне жеље које су тако велике, највеће. Не препознајем привидне људске прилике, ни сатану, ни ђавола, ни ђалета, ни ампутиране анђеле рошавог лица који трче у загрљај неонским лепотицама. Не препознајем чак ни себе, али осећам да сам одмах до њих, потпуно окрућен и тврд. Трчим ка звездама из нечијег великог травнатог дворишта, увијен у картон од промрзлих опекотина и очаја. Балав, понизан, хитар, дрзак и најбржи. Изгледам себи као мајка која презире своје дете, јер не личи на њу, већ на колегиницу са посла. Жели да га убије зато што се појавило у неповољном тренутку за њен раскалани живот који се развијао у правцу проституисане цркве и свих оних деструктивних икона које обешене у

излогу пластичне религије отимају крв обичног човека. Смрдљива курва. Све мајке су смрдљиве курве и треба их спалити на ломачи. Осећам да трчим као луксузна будала, пуног новчаника. Осећам да не личим ни на шта. Потпуно празно парче папира, и на њему неколико мрља од покварене хемијске оловке које нису уопште лепе. Можда сам пустио коју сузу, не знам, али надам се да нико није приметио. Испред себе видим уображени хоризонт који се шири као смртоносна инфекција. Има нас све на длану, може да ради шта год пожели, а са мном поготово, јер сам нико и ништа. Тако је црвен и динамичан, довољан за умирање. Тако је модар и крвав, недовољан за умирање. За смрт је потребно много више, чак и од нас самих. За смрт је потребна љубав.

ИРОНИЈА ПЕШАЧЕЊА ИЛИ КАКО УМИРУ КАРТЕ?

И тако, ходају њих двоје, ходају држећи се за руке и смешећи се. Мисле, лепо им је. Кренули су срећни и једва чекају да стигну. Заједно.

Не говоре, не, немају разлога за то. Погледи које хватају једно другом сасвим су довољни. Још размишљају о томе како су они посебни. Чуде се просто. Умеју заједно да се забављају, имају готово исте укусе, желе заједно на иста места... Савршенство.

Пролазници који их срећу тако насмејане и задовољне полако се и сами осмехују. Свет је дивно место, помисле скоро уједначено.

Проблем неподударања укуса, мисли и недовршеног разговора, који ће започети низ других проблема, настаће тек пар стотина метара испред њих. Јер лево је стадион на коме се игра одлучујућа утакмица за његов тим, утакмица за коју је он купио две карте. А десно је клуб у коме се одржава танго вече, за које је она купила две карте како би се забавили и научили нешто корисно.

Ни карте ништа нису знале, оне су најмање криве за све.

Драгана Милићевић Ђорђевић

ОГЛАС ЛИЧНЕ ПРИРОДЕ

Хоћу добро да се удам.

Тражим младог, лепог и богатог мушкарца. IQ и образовање нису важни.

Изгледам атрактивно а и имам тазе уграђене силиконе. Такође поседујем и диплому факултета и очувано дете.

Приликом јављања на оглас обавезно навести квадратуру стана, висину месечних прихода, као и перформансе аутомобила који кандидат поседује.

Прихватам и могућност договора.

Молим да ми се достављају само озбиљне понуде.

Шифра: пропала феминисткиња

ЦИТАТ

Присиле и страха од њених дебелих речи више није било. План је исти као последњих дана.

Сео сам на симс од прозора и дурбином осматрао околину. Стара, напуштена кућа на врху брда била је једино место где сам могао да донесем ствари од којих се никада нисам одвајао – снајперску пушку, ранац са муницијом, књигу о преживљавању у природи и своју дебелу мајку, коју сам везао и оставио тако на тавану. Наравно, претходно сам јој запушио уста.

– Хоћеш ли се већ једном ратосиљати тог снајпера који ничему не служи, снова о војсци и порно сајтова, хоћеш ли наћи себи жену каква ти доликује – чуо сам јој мисли које су се пробијале кроз конопце.

– Наравно, мајко – одговорио сам, – ево једне.

Нанишанио сам у плавушу која се у вароши под брдом мувала око некакве чесме. Пала је преко котарице парадајза. „Монструме патолошки, то је зато што живиш с родитељима у тридесет петој години“, настављала се телепатска тиранија с тавана.

– Није, него због онога што пише у књизи о преживљавању, мајко – добацио сам гласно.

– Могу ти је прочитати. „Ни случајно“, помисли она пратећи мумљањем своје речи.

– Ма, слушај – цитирам: „У природи човек може преживети искључиво ако води рачуна о себи, стално покушавајући да себи донесе било какво задовољство, никада не престајући да мисли да је најважнији на свету и да цела природа постоји само да би је он искористио...“

– Знам то откако знам за себе – мислећи ме прекиде филозоф.

– Наставићу: „...Не презајући да ради тог циља одузме живот било коме.“ Завршен цитат.

Погледао сам ка тавану са осмехом. Да се осамостали, човек најбоље упориште нађе у литератури.

ПУТИН

Одмах после Другог светског рата било је јасно да ће Америка напустити Земљу.

Сви становници Америке су 2009. потписали споразум о „виртуелној недодирљивости“. Он је гарантовао да ће се коришћењем нових технологија живот одржавати у електронском свету, где ће бити штићен оружјем које ће на Земљу стизати путем дигитално – аналогних конвертора.

По етапама, градови су прелазили у виртуелну сферу. Огромни Теслин електромагнетни генератор је обезбедио трансмисију живота из физичког у виртуелни. Права намена НАСЕ се коначно открила. И као такве, САД су активно учествовале у физичким пословима УН. Виртуелним конференцијама и преко плаћеника у стварном свету, САД су чувале доминацију.

А стварни свет је после одласка Америке захватила манија нуклеарних ратова, болести, нових религија. После револуција, које су преполовиле број становника, победио је Командант. Први пут је неко одржао обећање. Није било глади, диктатура, болести – свет је изгледао као лепше место. Поставило се питање: да ли смо нашли решење? Да ли је овако најбоље за све?

Међутим, Командант је умро; виртуелна Америка је закључила да је физички свет озбиљно захватила корупција. Вратио се пионирски дух правде, који је тако лако завладао Западом. Дошло је време је за озбиљну електронску војну интервенцију. Америка је решила да се врати.

Први пројектили упућени Европи и Русији су кренули из Вајоминга, али их је Касперски антивирус препознао као malware и дезинтегрисао. САД су уложи-ле жалбу УН због употребе неконвенционалног наоружања и монополизације интернета. УН су ту жалбу одбиле.

Владимир Путин се насмејао. To better efects, you must restart computer, срицао је поруку коју је на монитору исписивао Kaspersky Internet Security, а онда притиснуо дугме на рачунару.

СКЕРЛЕТНИ СЛОН

Господин Рави, банкар и пословни човек имао је породицу, грађевинске комплексе, златни Ролс-ројс и слона Чамбу.

Чамба је био јединствен због неке несхватљиве отмености и чувен по гиздавој, скерлетној одежди украшеној бисером и драгим камењем. Господин Рави је сваки слободан тренутак користио да проведе с њим, углавном јашући по околини Бомбаја.

Кад је дошло време да напусти све, и крене на пут просветљења, имао је једну једину бригу: коме да остави свог највернијег пријатеља? Није марио ни за породицу а камоли за пословне комплексе или ауто. Само му је Чамба био у глави!

Дан пред полазак обратио му се као људском створу. Говорио му је: „Годинама си ме верно служио и носио на свим мојим краћим и дужим путовањима. Изазивали смо завист неуког и грамзивог света куд год смо ишли. Добро знаш да се нико није усудио ни да те такне, и веруј ми, није било због мене. Засигурно! Сад, пошто одлазим, размишљај коме да те оставим? Мој млађи син би, можда, био најбоље решење, али његова несрећна имбецилност би те потпуно разочарала. О старијем, и да не говорим! Знаш већ какав је расипник и како би му добро дошла твоја скерлетна одежда и бисери којом је опточена, а тек огрлица с дијамантима коју сам пре сваког парења увек намицао на врат твога пениса, којим си крунисао најлепше слонице у Бомбају и околини. Можда би ти једнога дана, пијан и луд, и очи извадио мислећи да су то последњи дијаманти, које си не-

како, још успевао да сакријеш! Размишљао сам, и најзад, одлучио како да поступим. Наредићу слуги да те нахрани и напоји, а кад падне ноћ, отворићу капије, јер од сутра не мораш да ме служиш. Учини то мени за љубав, и крени док сам још ту, док могу да спречим свако зло. На крају крајева, постоје џунгле и џунгле! А, може се десити да налетиш и на ону посебну, ону коју си највише волео, и једину коју ниси крунисао из страха да је не повредиш. Зато, кад падне ноћ, пођи мили мој пријатељу, и нађи своју краљицу! Крени, да бих умирен, могао и ја да кренем својим путем.”

ПАМЕТНИЦА

– Баба, нећеш да се љутиш? – каже враголаста Мила.

– Шта, да се ниси упишила? – питам је.

– Нисам! Само сам мало упустила, на један розе цветић. У трку скида све, тренерку, хулахопке, гаћице на розе цветиће.

– Ниси Мила, љутим се ја! Само волиш да си голузу.

– Хладно је! Обуци се!

– Ја те обожавам, али ме нервираш! Сад ћу да зовем мајку! – каже ми четворогодишња унучица.

– Зови! Слободно! Сад ћу да зовем и ја, па да видимо! – помирљиво се кочоперим.

– Е, не можеш, баба, да радиш исто што и ја!

Завршисмо причу, обукох је на силу.

ОТУЂЕЊЕ

Ако посматрам живот из твог угла, више нисам пасивни посматрач него играм игру која се зове живот. Тада, када сам на твом месту, игра престаје да буде забавна. Свако ко се налази ван твог круга, може само сирово претпостављати твоје тренутке. Вредност онога што други могу осетити око мене, моју боју, моје навике, није велика и не може се ставити у мој калуп.

Мој калуп мени припада и мени је идентичан. Ја сам га градила да у њему функционишем. Да дишем, да волим, да убијем, да нестанем и да се поново родим. Поступци које чинимо нас обележавају, руке нам каче разноразне етикете које се могу тумачити на много начина. Како се време мења, тако их тумачим. Мењам ли своје расположење? Не знам. Не знам јер не знам да ли сам заиста срећна. Не знаш ни ти. Странац који долази у мој живот тражећи разлоге да ми суди је целат раноранилац који, пиљећи у Сунце, седи са корнетом и сладоледом у рукама чекајући да падне мрак. Неће ме дочекати.

Јелена Милуновић

ЈЕДНОГ КИШНОГ ДАНА

Бацила је торбу, изула патике мокре од кише и нежно се, као да обавља неку свету радњу, спустила на кревет. Лежала је сатима, проучавајући мапу путева којима је прошла. Свака мала пукотина на плафону била је њеним корацима утабана стаза. Могла је сасвим јасно да види где је погрешно скренула. Срећа је па није отишла предалеко. Вратиће се, баш тамо код Бакиног голбена, наставити право, све ће бити у реду.

Устала је, чај од нане ће је најбоље загрејати.

Јулијана Милутиновић

САСТАНАК НА ВРХУ. ИЗВЕШТАЈ ЈЕДНОГ РАКУНА И СЕКСИ ЖЕЛУДАЦ

Хегел је седео с миром. Није ме нервирао. Није користио мобилни, ни сат. Гледао је мирно и имао бистро око. Сократ налива еспресо, *natural demerara sugar*, без икаквих реакција на стилизовани лавез камера. Тесла дрâжи лимунаду, поигравајући се погледом Коенове мачке коју ће Коен, харизматично упетљан у парице, добити за коју годину или пре. Лаик би рекао – тишина.

У суседном простору секретарица. И, рекао бих – Шопен. Брише прашину с коцкица леда кроз одшкринута врата фрижидера, која је подглавила стомаком, све у такту, журећи да се глобално загревање не сјури с екрана унутра.

Извлачим непримећено коцку шећера из зделе у простору пређашњем, касније ћу је опрати.

ЗЛОЧИН И КАЗНА (DIGEST)

Баба је убила Раскољникова.

PULP STORY

„Нисам рекао да не сламам нека срца вечерас, малена” – казао је, окренуо се и избледео у ноћи. Пијана поноћ владала је улицама кишног града, а на углу Оксфорд Стрита и Рицента црвенокоса лепојка је остала грцајући у сузама, носећи круну заувек изгубљене душе. Беше то последњи злочин великог детектива. Пола сата касније, на адреси Бејкер Стрит 221б пут до његовог срца нашао је нож љубоморног мужа.

ПРОКЛЕТИ ОЛДТАЈМЕР

Било је то у суморно и спарно лето 1999. Бомбардовање је било окончано и ми клинци нисмо више могли да блејимо и зезамо се по склоништима. Покојник је зборио како смо као „велики победник” изашли из овог, последњег, рата; уосталом, као и из свих претходних. Било је ту можда неких који се баш и нису слагали, али о покојнима све најбоље. Били смо тринаестогодишњаци, а лето није баш нешто много обећавало. У свеопштој доколици Миле и ја одлучили смо да је коначно време да пробамо марихуану. Набавити ганџу у то време није било тешко, скоро да је свака зграда имала свог дилера. Једини проблем је био у томе што појма нисмо имали како да смотамо цок, те смо дилера морали да замолимо да нам то уради. Љигави нам је ту услугу наплатио додатних сто кинти. Сачекали смо вече и заболи се на кров зграде са које смо имали обичај да пљуцкамо случајне пролазнике у доконим ноћним сати-

ма. Осећао сам и те какву трему. Доживљавао сам то као један вид губљења невиности. Како нисмо били пушачи, давили смо се од кашљања након сваког дима. Чекао сам да се нешто деси, али било је узалуд све док Миле, после једног солидног покушаја гушења, није еуфорично почео да показује руком у правцу суседне зграде. Погледао сам и обузео ме је талас усхићења. За обојицу су то биле прве наге женске груди уживо. Била је бринета од двадесетак и кусур година и туширала се са отвореним прозором. Оне саме по себи и нису биле нешто посебно репрезентативне, али ми, као већ искусни онанисти, нисмо губили ни тренутка. Наредних вечери смо били редовни на крову, а она се понекад туширала и два пута. Били су нам то најбољи дани у дотадашњим животима. Међутим, пар дана касније нас је на крову затекао одвратни дебели бакутанер и почео да прети како ће да зове полицију ако се још и једном појавимо ту. Неких година касније нагледао сам се и напипао груди разних величина и облика, али ни једне ми се нису тако добро урезале у сећање. Прошлог лета попео сам се поново на онај кров да попушим цок и у жељи само још једном да их видим, па макар и остареле. Међутим, у њеном стану су живели неки студенти који су се туширали са затвореним прозором.

Душка Михајловић

КРИВЕ СУ УШИ

После двадесет година савршеног брака, савршених годишњих одмора, среће, благостања, двоје деце, пса званог Боб, одлучило је двоје људи да се разведе. Процес се одужио а супружници су због имовинског стања били приморани да остану у заједничком стану.

У понедељак ујутру погледа човек жену и рече: „Знаш, приметио сам да имаш клемпаве уши, пегав нос и чудно криве ноге.

Да будем прецизнији, приметио сам то пре двадесет година, али тек сада видим”.

КРОЗ ТУНЕЛ

Уморан од дугог пешачења, више и не покрећем вољно ноге; као да ме неко други носи напред, одбијајући да застане, не пристајући на предају. Рука у којој држим фењер све ређе је испружена у опрезу, углавном се безвољно клатећи; чини ми се да светлост посрће преко зидова и пода тунела.

Тама и празнина. Нема мириса, осим слабог заха шпиритуса из моје светиљке, ни звукова, осим одјека мојих корака. Очекивао сам мемлу, плесан, бубашвабе, по којег пацова; међутим, нисам запазио чак ни наслаг прашине на безвременом камену, а камоли паучину.

Ждрело тунела пружа се наизглед до у бесконачност, са тек понеким благим завојем. Срећом, нема побочних ходника, или раскрсница.

Размишљам о томе колико сам већ прешао. Прибојавам се да би повратак могао потрајати дуже од наставка пута. Мада, да ли би ми било допуштено да изађем из тунела, кад бих се вратио назад? Да ли бих могао наставити са животом, као да се ништа није десило?

Може бити да ми и није још много остало. Исто тако, можда нисам превалио ни половину растојања.

Већ сам утрошио преко пола залихе шпиритуса.

Онда, како тунел завија у лево, тама се претапа у мутну светлост.

Хрлим напред, млатарајући фењером. Светлост, мој циљ и сва нада. Излаз. Избављење.

Прошавши окуку, застајем. Стопала ме одвлаче још пар корака напред, пре но што ћу клекнути.

Старији мушкарац преда мном лежи на леђима, дугуљастог, избораног лица изобличеног грчем, као да му је образе згужвала каква дивовска рука. Исколачене очи ме не примећују, шарајући погледом по таваници, трзајући се повремено у страну. Човекови удисаји такође су грчевити, као да не жели да безукусан ваздух тунела предуго задржава у плућима.

Његов је фењер истоветан мом, само са још мање шпиритуса.

Иза њега, тунел се наставља, мрачан као и пре, још ко зна колико даље.

СУОЧАВАЊЕ

Можеш ме осуђивати, одрицати ме се, избегавати ме. Нећеш бити први који ми је окренуо леђа, ни последњи који ће допузати натраг к мени.

Баш би приуштио представу некоме ко би видео како упиреш прстом у мене! Погледај своје руке: немирне, трзаве. Прсти дуги попут паукових удова; увек нешто додирују, играју се предметима, чешкају, чупкају, чачкају, чепркају... Нокти уредно оглодани; заноктице, такође.

Кад ти је затребала помоћ, коме си се другом могао обратити, осим мени? Било ти је лако да ме нађеш; сви путеви таквих као што си ти, на послетку, ка мени воде.

У шта год да си ме петљао, ја бих обављао лавовски део посла, а ти обигравао унаоколо; мршав, изгладнео шакал, који чека да рашчисти оно што за мном буде остало. Знао си да се смањиш до невидљивости; сада растеш више него што је добро за твоју кичму.

Бесомучно трљајући, испирао си и испирао руке сапуном. Моје су остајале прљаве.

Умеш да правиш забавне гримасе. Рецимо, тик са грчењем мишића испод левог ока, док палацаш језиком, облизујући суве усне; све упорнији, што више настојиш да га сузбијеш.

Мислиш: више ти нисам потребан. Најзад те нико не угрожава; проблеми регулисани, равнотежа успостављена. Свој си човек; напред у светлу будућност!

’Ало, бајо, спусти се мало на земљу!

Тако, подвикни, заурлај на мене. Што гласније! Нека те чују. Пружи људима разоноде. Улепшај слику о себи.

Да нећеш и да ме удариш? ’Ајде, тресни, па, куд пукло – да пукло!

Шта је било? Зар је расправи већ крај? Одлазиш?

Па, слободно иди. Само, запамти: довући ћеш се ти к мени, врло брзо. Данас пуковник, сутра... покајник.

Опет ћеш цвилети, кукумавчити, балавити, давећи се сопственим речима.

Знаш где ћу те чекати, кад ти буде загустило.

Биће довољно да закључаш врата за собом, како би остао насамо са властитим одразом у огледалу.

ПЕПЕЉАРА

У ћошку сна, надлазила је јутарња мучнина Вере Ј. Капци су се већ жустро померали и она отвори очи, скакутајући ноздрвама попут уплашеног зеца. „Одвратно”, помисли, премештајући пуну пепељару са ноћног сточића.

Пажљиво је преко одраза у огледалу тражила који јастучић сала. Све у реду! А кад је, бојажљиво и сасвим полако, пришла да осмотри свој лик, сусрела се са десетинама ситних бора, и још горе – са угашеним очима! Згрожена, одјурила је у купатило. Обичном посматрачу би промакла њена навика да на трен напући усне, притиснута тешком јутарњом дилемом: цимет, лаванда? Сумње су се брзо разлетеле па је зграбила омиљени сапун. Под врелим млазом, снажним покретима је гулила већ баршунасту кожу, решена да спере смрад постеље. Пажљиво и предано, тог јутра је скидала са себе трагове дебелих прстију свог дебелог мужа.

Пепељара из Фиренце већ дуго стоји на важном месту. Реликвија, сасвим сићушна, а довољно велика да чува јасна сећања на њихово познанство. Када би Вера могла неке да каже колико је нервира та глупа ствар! Чак и гравира која се данас само назире, буди у њој сва незадовољства. Данас се ретко сећа Фиренце. Кад склопи од бесциља уморне капке, пред собом види град. Под облачним поклопцем, Арно буја под налетима кише, чини се да ће сви поређани мостови потонути у измаглицу. Младо тело је једина ствар коју Вера држи под контролом. Њене чврсте груди, раван стомак и затегнуте бутине, знају ову тајну, па некад добију њушку

и глас. „Рекреација!”, гракћу, ругају се. „Па шта!”, одговара она у одбрани, па тихо, као да шапатам жели да утеши свој лик: „Много људи има угашене очи!” А очи ћуте, иако се она труди да им пренаглашеном мимиком удахне по звезду. Ћути и пепељара, мудро, савезнички. Не жели да узнемири почетак немог, белог јутра.

НЕИСПРИЧАНА ПРИЧА

Једном давно... Добро, не толико давно, али једном у сваком случају, догодило се нешто невероватно, нешто магично. Добро, вероватно претерујем, али свакако несвакидашње. Није немогуће, додуше, није ни невероватно, мора се признати, али да је уобичајено – није. Е, сад, и то је релативно, то, мислим, шта је коме уобичајено а шта није. У сваком случају, догађаји о којима ћу причати били су довољно необични да овде буду поменути макар онима који су у њима учествовали. За читаоце не знам. Вама би ти догађаји могли бити незанимљиви, чак и досадни. Кад мало боље размислим, Вас се то не тиче, нити има додира са већином читалачке публике. Можда би ова прича имала везе са неколицином, али вероватноћа да књига дође до њих је веома мала. Хм... Када се о целој тој ствари размисли боље, дође се до закључка да ова прича није вредна причања. Стога је, да бих Вас поштедео мучног читања, нећу ни написати.

ПОКЕРАШИ

Била је то занимљива партија покера. Дим Дилановог томпуса се одбијао о чоју док је Бајрон покушавао да узјами новац од Шекспира. Партија се одужила, превише бурбона је попијено. Шекспир је рекао како не ваља бити ни зајмодавац ни тражитељ, поготово не његовом лордовском господству који упорно блефира, а нема у руци ни два пара. Боб је одобравао Бајроново

бунтовништво, па и аутодеструктивност, али је упорно истицао да бунт мора бити уперен против система, против механизма и чиновника на корист онима које зупчаници мељу. Маркс је празнио пиксле, доливао бурбон и кривио отуђење за све. Дилан и Бајрон су причали о слободи која мора бити безгранична да би била права, али их је Шекспир ућуткао спустивши на сто скалу у боји. Штулића није хтела карта, гунђао је како је рођен да буде шоњо. Рекао је да је бесмислено маси објашњавати кад не желе да чују, да цео пролетаријат нема зрно памети, да има, револуције би успевале. Маркс се намрштио, хтеде нешто да каже, али га је Боб прекинуо. Дужност је, рече, свакога од нас да устане против власти када она постане неиздржива што оправдава револуцију. Штулић се брецнуо на парафразирање Декларације независности и рекао да су потписници превише веровали у колективни разум. Шекспир рече да су сви једнаки, да сви крваре када су убодени на шта се Бајрон побунио. Исувише је веровао у култ генија да би прећутао. Умало је избила свађа, али се поново умешао Дилан. Рече да свађа нема смисла, ионако је коначан одговор звиждање на ветру. Тада се по први пут огласио Буковски који је седео у ћошку мртав пијан и покушавао да води некакав записник. Гомила празних фраза, рекао је, само мртва слова, ништа у шта би човек могао да зареже зубе. Сви су сложено климнули главом и кренули на спавање, осим Шекспира који је бројао добитак.

ЈЕВРЕМОВО МОРЕ

Све док и Нађа није отпутовала, Јеврем није по- желео да види море. Али, тек што је изговорила да су- тра и она креће на летовање, море је почело да му недо- стаје. *Море је бе-скра-јно и пла-во...* – читао је из књиге чије су странице шумеле као таласи. – *То је, значи, огле- дало за небо* – помислио је и окренуо још један лист. И море је заблистало свуда око њега. – *Тамо где је море најдубље, плава боја на карти је најтамнија* – читао је даље. – *Дакле, то је ту* – ослушкивао је своје срце које је тукло као пена о обалу. Када је подигао ознојен ка- жипрст са странице атласа, учинило му се да је на том месту плаветнило постало још дубље. *У мору се, дакле, купа и Сунце* – шапуће дечак и преврће лист. И види морску звезду коју је Нађа пронашла на белом, врелом песку. И чује како се девојчица кикоће тако да се и за- мршени ветар и заљуљано море смеју. На наредној страни су и морски коњици и одшкринута шкољка и бисер у њој. Нађе која се брчка нема, али Јеврем је ви- ди. Поцрнела и раздрагана, маше му, а само је он може угледати. Ето, због тога Јеврем по читав дан у хладу чи- та, а од читања и најдужи дани бивају краћи.

Кад прочитам књигу, Нађа ће се вратити, верује дечак. И донеће ми шкољку коју је изронила.

Јеврем ће је прислонити на ухо и дуго, дуго ће слушати. Чуће и како се сасе њишу уз тиху песму хора малих китова, и како рак-самац поткресује морску тра- ву, и како се рибице праћакају. А онда, кад пред крај лета сви другари пристигну са летовања, Јеврем ће им у овом истом хладу причати о мору. И сви, црнпурасти и

искупани, зането ће га слушати, јер такво море, осим њега, нико нигде није видео. Ни на једној карти га нема, али он, ипак, зна да оно постоји. Ако му неко не верује, он онда или не зна да чита или никада није видео Нађине очи!

МАЈСТОР КРАТКЕ ПРИЧЕ

– Слушај, вечерас ћу ја теби да испричам причу за лаку ноћ – каже ми, озарен.

– Баш се радујем, причај – плеснем радосно дланом о длан.

– Слушај – понавља, сада већ с озбиљношћу у гласу.

– Ако те не гледам, не значи да те и не слушам – правдам се пред његовим прекорним погледом.

– И ти мени увек кажеш гледај ме у очи кад ти говорим.

– Добро, добро ... Па, причај, сва сам се у уво претворила!

– Лажеш, све ти је остало исто.

– Тако се то каже – објашњавам. – Хајде, почињи већ једном...

– Биле две мачке...

– Какве? – подстичем приповедача.

Премишља се, па с уживањем наставља:

– Жуто-плава и зелена. А онда дода:

– И бела.

– Не може тако да се прича. Буди што уверљивији – буним се.

– Може, само ако хоћеш да слушаш – каже, па наставља:

– Биле четири мачке, па скочиле на ограду – и опет заћути. Учини ми се да предуго чекам наставак, па питам: – И?

– Како и? – Чуди се. И сишле. Чича-Мича и готова прича – изговара у једном даху како би ме убедио да је причању заиста крај.

А после, док га уснулог милујем по коси, мислим: заиста, причи и не треба много више од једног почетка, бар једног краја, оног који приповеда и макар једног који хоће да је слуша. Зато и завршавам онако како је требало да почнем: био једном један дечак који је највише на свету волео приче и једна мама која је много, много личила на њега.

ПЛИШАНЕ ИГРАЧКЕ

Знате, у зимско време само плишани меда греје, онако збиља, од изнутра. Често тако на аутобуској станици код Уреда док снег лагано пада, гомиле људи се стисну уз излог, наслоне се леђима на њега и дрхте. А ја се окренем лицем према излогу и топлота ме почне обливати. Нос скоро и да прислоним уз излог препун плишаних играчака које се смеју. Можда сте ме и видели некада на тој станици? Човек који је, за разлику од осталих, окренут леђима улици и који једини не дрхти, е, видите, то сам био ја. Сигурно сте се питали ко је тај лудак и зашто тако чека аутобус.

Али после тога би долазио онај тежи део, ја бих се сетио Клемпе и туга би ми прошла кроз кичму. Ушао бих у аутобус још увек мислећи на Клемпу и убијајући себе зашто сам га дао тој бездушној кучки, која га је сигурно бацила у неки ћошак да скупља прашину.

Убрзо више нисам био једини који је чекао аутобус леђима окренут улици. Сваким даном ми се у том начину чекања аутобуса прикључивало све више и више деце. Деца су почела да се смеју и добијају изливе нежности у неуобичајеним количинама. Дечаци су побацали пушке и од својих великих тата тражили да им купе плишане играчке. Све то је родитеље почело да забрињава. Оптужен сам да им преносим вирус лудила и да их увлачим у некакву секту. Алармирали су цркву, војску, полицију, многе здравствене, владине и невладине организације.

Ускоро су мене затворили а децу послали у рат. Ипак се све вратило у нормалу.

САН

Хол загушљив од дима, слика мутна али јасна, она и он пред матичарем, у позадини ја стојим и ломим се. Око мене пријатељи, познаници и непријатељи... Сви посматрају њих на прагу свршеног чина. Гледам их али у леђа, њега не познајем, њој не видим лице. Са чега да прочитам шта је у њој? Сада нека каже неко ако има нешто против овог брака или нек заувек ћути – завришта у мојим ушима. Кренух крикнути „станите, ми се волимо, ја не дозвољавам...” али чим сам разјапио вилицу, испаде ми зуб и уста ми се напунише крвљу, почех да се гушим и бљујем крв по леђима њене венчанице... истрчах напоље.

Када сам се вратио, већ је све било готово... живели су далеко, имали троје деце, пса и велику кућу са свеже покошеним травњаком, а ја сам имао чир, реуму, дугове и мигрену.

ЂАВО И ПИСАЦ

Пријатељу драги,

Нападају ме сумануте мисли. Данима, већ нисам ни речи написао. „Има ту неког Ђавола”, кажем себи. У том часу текстуална игра мог ума већ почиње. Ухватио ме неки страх, не попушта. Сваким даном све чвршће стеже конце око мог тела. Узмем оловку, папир ал’ не иде. Запитам се, пријатељу, да ме није ухватила нека бољка. Одем до травара, узмем лек, ал’ не помаже. Ноћима не спавам, преврћем се по кревету, презнојавам. Чини ми се, упадам у неко необјашњиво стање свести. А онда ухватим себе како разговарам са неким. Као душа ми се одвојила од тела, а кутија празна ради сама за себе. Чујем каже ми неко: „Ти си мој син.” Знам да нисам, тело мог оца већ дуго почива у миру. „Како Ваш син?”, питам.

„Ти заборављаш. А док речи теку по папиру, онда ме хвалиш, призиваш да дођем, зовеш оца лажи.” Схваташ ли сад, добри мој, стање мога духа. Разговарао сам са одступником Божијим. Посетио ме Дабог, бог чарања. Прође ме нека неверица и страх, ал’ се сетих да није Сотона све рђаво. Он издаде Спаситеља нашег, што његову славу учини још већом.

„Пишем ја, синко, мастилом твојим. Ја сам мастило, и ја сам ти, и ја сад разговарам са самим собом”, рече. Чувши ово, погледам боље по соби. Само ја. Никог више не видим. Ђаво-ја. Прогнан из раја, тражи да га неко схвати. Лута мислима нашим, па га некад ухвати мо у покушају да преузме наше тело. Он је попут мене, несхваћен од стране читатеља, ухваћен у сопствену

замку. Апсолутни господар дела својих, али некад је тешко исписати дело. Сада се опорављам, заборављам Шејтана и молим Врага да га однесе, преда на чување троглавом псу. И опет га зовем.

С поштовањем,
твој Луцифер

УСАМЉЕНИ ОБЛАК НА НЕБУ

Седим на клупи у парку. Посматрам усамљени облак на небу. Подсећа ме на девојчицу чије име нико од моји другова није знао. Било је много забавније смишљати различите надимке за пегаву чудакињу која је разговарала са камењем и смејала се са ветром. Ми, деца из комшилука, гласно смо је провоцирали. Шутирали камење, које је претходно држала у руци. Урезивали своја имена на стабло дрвета, испод кога је седела. Нисмо подносили њено присуство у парку. Била је неопростиво различита од нас. Осећали смо немоћ гледајући њен задовољни израз лица, који је остајао непромењен, ма шта урадили. Или рекли.

Када сам почео да студирам, срели смо се у кафеу. Док смо пили чај, присећали смо се успомена из детињства. Признао сам јој да сам био љубоморан на њену храброст да буде другачија. И упорност којом се борила за срећу. Она се гласно насмејала рекавши да је била страшно усамљена. И да се свакога дана надала да ћемо је позвати да нам се придружи у игри. Њено насмејано лице, тихо ми је објашњавала, било је само маска, која је штитила од људи. Док је очекивала наш позив, спријатељила се са мравима. Нас је заваравала да шапуће са камењем јер се очајнички плашила да не уништимо њене једине пријатеље.

Ћутао сам, сувише посрамљен да бих ишта рекао. Прекинула је напету тишину, весело-горким тоном: „Сада радим као васпитачица у вртићу. И деца морају да се играју са мном.”

Брзо смо се растали. Нисам је више никада видео.

На небу се појави још један облак. Тромо устадох. Мрвицама хлеба нахраних мраве. И концентрисано бројећи кораке, кренух ка празном стану.

ПИСАЦ

Закључао сам стан. Спустио ролетне на прозорима. Искључио телефон и звоно на вратима. Разбио све сатове. Живим у сталном мраку. Не знам који је дан, месец, датум.

Престао сам да радим у фирми. Желео сам да дам отказ, али с обзиром да сам власник фирме, једино што сам могао да урадим јесте да позовем секретарицу и пренесем своје пословне обавезе на директора фирме.

Храним се таблетама за спавање и горком кафом. Спавам у купатилу, на простирци. Тако најбрже дођем до WC шоље, када ми се повраћа. А повраћа ми се често. Каду користим само када одлучим да променим место спавања. Обрве и трепавице сам ишчупао прстима. Повремено маказама скраћујем косу и браду.

Бол је неиздржива. Сећања су распарчана. Прошлост препуна магле. Будућност је нестала. Садашњост не постоји.

И зато пишем. Све шта ми падне на памет. Слажем сећања. Заборављене жеље. Снове. Када мисли постану сувише болне, пишем приче. Некада давно, желео сам да постанем писац.

Моје приче имају крај какав ја желим. Јер животе својих ликова могу да контролишем. Свој живот више не могу.

КОЧНИЦЕ

У четрдесет седмој сам схватио да ми прија горчина. Испео сам заслађену кафу, зграбио кључеве, отворио хаубу и грунуо сво уље у кочнице.

*

Она је волела огледала, волела је представу себе у огледалу. У ходу, расла су јој огледала у очима. „Ретровизор и ја. Треба купити кафу. Откуд ми ова бора, ох, и још једна... Ах, никако да стане... да стаааа-ан..ех”.

ПУТ У ЕВРОПУ

Опустели гробови вапе за свећом. Док малу децу једу нови закони, пас луталица, док се свађа са човеком, испред празног контејнера, због хране.

Из мајчиних утроба презадужена деца неће да изађу због камата. Сисају испошћене пестициде из савременог живота будућих мајки.

У загрљај стискају страсно незапослене, очајне мушкарце, са белом шенген визом у џепу и ерекцијом у гаћама. Сањају топли дан чекајући да прође криза, чекају да се излече умоболни.

Градом мирно шетају матични бројеви са биометријским пасошима. Заборављајући село из кога су дошли – не знају где иду...?

НЕКАД И САД

Ни молитве, ни хумке гробова, ни свечана бела хаљина, ни свечано црно одело, наше гласове исцурелог времена записује ум.

Излизаном улицом корача пар изгланцаних ципела. Поред тезге пијачног трговца река ужурбаних људи, чека стегнуте купце. Они стискају празне новчанике. Он троши излишне речи, пројино брашно му се квари! Трговац псује себе, у капи вина разблажује срџбу, а могао сам, могао сам да будем... А ја баш изабрао да будем трговац пројиног брашна, да будем поштен, да гледам грч свог сиромашног народа који нема чак ни за проју.

ДВА ПРИЈАТЕЉА СЕНКЕ ЖИВОТА УТОЧИШТЕ ТРАЖЕ...

Путовала два пријатеља. Један је био човек који је поштовао све друге људе, све што је у вези са њима. Други, пак, праве вредности није знао да препозна. Можда, ипак, није он крив што су му очи затворене. Али, ко је отворио очи првом пријатељу? Ко?...

Караван се зауставио близу једног извора. Два пријатеља су изашла међу првима трчећи ка свежој води. Ужарена лопта, високо изнад њих, црпела им је сву снагу. Велике куглице зноја сливале су се са лица младића. Јурцајући, помало бојажљиво али инстинктивно, размишљали су о пријатељству.

Нагнули су се ка води, обухватили је рукама и бацили на своја лица. Затим, откинуше латице цвета који је растао усамљено поред извора, и протрљаše руке. Потопише их у воду. Мирисни и свежи могли су да пију воду. Учинише то. Једном пријатељу се сенка оцртала на површини воде. Други пријатељ немаше сенку.

– Где ти је сенка? – упитао је први пријатељ

Зачуђен таквим питањем, други пријатељ, онај коме су очи биле затворене, не могаше да одговори.

– Где ти је сенка, пријатељу? – упорно му је постављао питање пријатељ.

Други пријатељ одговори:

– Оставила ме је, побегла, рекла ми је да се више никада неће вратити...

Пријатељ је сада престао да размишља о пријатељству. Разумео је свога пријатеља. Није желео да га повреди, али морао је да зна. Њему је сметала иглица

која му се зарила под кожу длана. Покушавајући да је извади, патио је. Али, био је срећан након што ју је извадио.

– Али, зашто?

Други пријатељ је отворио широм своје капке и посматрао прозирну воду. Ћутао је.

Вођа каравана их је позвао назад.

– Вратите се, говорио је, вратите се. Крећемо...

Сазнавши праву истину настанка магле у души свога пријатеља, први пријатељ је устао и бацио каменчић у воду с намером да замути своју сенку. Готово. Истина је уништила зло, али не и превару. Она, та превара, заувек је остала. Пријатељи су се упутили ка својем каравану спуштених погледа, гледајући у сенке дрвећа које су заузеле свој полажај на путу и нису желеле да се макну. Посматрали су сенке, свачије сенке, само не своје...

СМИЉКА

Пошто ме већ неко овде приупито, за моју Смиљку, мислим за „оне ствари”, некако ми било непријатно да о том пишем, јер Смиљка би ме обесила на прву бандеру ко кера и кунула до краја овог мог малог живота. Па не бих због ње, ал ћу вам само рећи оно, због чега ја полудим, због чега се ипак осетим живљим него сви они напумпани скотови у месној заједници, што се шепуре у својим уштирканим оделима и машу телефонима кад одем да ударим палац на разна решења и молбе.

Кажем, није она од тих што дижу сисе и стављају фарбе на лице. Она се смеши. Оним својим заносним осмехом, па ме кришом погледује док меси изјутра погачу у старој цветној хаљини. А хаљина се лелуја, све око ње, и како рукама гњечи оно тесто, једном па другом заврне, све јој груди провире кроз онај изрез на хаљини. А мени се смркне, притисак у главу удари па јој приђем. Осети она, окрене главу па ме мрко погледа, почне причати о рачунима, сетви, о кравама, рекох вам, луда жена, свака би пожелела да јој муж тако приђе, а она баш блебеће, онако женски. Онда ја одем, знам не вреди сада, ал мислим о оној њеној погачи.

Па опет кад се вратим, а она риба патос, клечи у оној хаљини, задигла је да је не покваси, ја јој кажем — „Жено, шта то радиш, мож’ неко наићи па те напасти!” — мислим на комшију Милутина ако наиђе, није ни он од тога оперисан. Знам неће, ал никад се не зна. А она се окрене према мени, гледам је, све јој коса у слаповима пала на лице, па дуне оним њеним сочним уснама према горе да је склони и забаци главу ко ждребица, па

ме погледа испод трепавица... а мени дође да је зграбим, да је срушим на они мокри под од букових дасака да се винем са њом до небеса, да све пршти... какве звезде, лампиони, електрика, то гори буква па све баца варнице.

Така вам је моја Смиљка, па кад на ноћ полежемо на перину, све мирише на њу, на њену кожу, па ми слатко уснити, слатко се пробудити, знам ту је, макар ће ме искоса погледати, дотаћи понекад, завућ руку под јорган, окренути ми леђа, али и пољубити ме нежно, дати се својим уснама, мени, ваком какав сам.

Е, то сам вам тео рећи, само да ово не прочита јер сам га угасио за сва времена!

Валентина Николић Радивојев

НЕВИДЉИВИ ТРАГ

Трудимо се да оставимо за собом видљив траг...
Каткад се трудимо да траг за собом прикријемо...
И док пишемо... остављамо трагове...
Само... поједини трагови су нечитки... или нера-
зумљиви... невидљиви...

ЦРВЕНИ ТРАГ

На плавом тепиху остао је црвени траг жутих па-
пуча.

НЕМИ ТРАГ

И једно одмахивање главом, без речи... остави
траг.
Назвала сам га немим трагом, а он упркос томе
одзвања дуго, дуго... дуго.

НАКОВАЊ

Јахао је белу ждребицу. Гиневра. У измаглици дрхтај метала. Вода је пружала пипке ка најеженој кожи. Копита су упадала у блато нежно, као руке у тесто. Мамузе су протестовале у журби. Крик ознојене животиње и јуриш кроз ватромет расквашене земље. Обоје су знали.

Стиже... стиже... Олакшање.

Торањ са светлом испљунутим на кров слика свој обрис на распарчаном, мастиљавом небу. Бела марамича надима свој голи трбух под секиром кише. Круна чађавих увојака несигурно се клати на шиљку.

Не.

Ухваћен.

Отима се.

Врисак преклане жене, врисак обезвређене крви.

Пад у набујалу реку безумља.

Изненада отвара очи. Схвата да је у гробу.

Склапа очи.

Поново равномерно дише.

ПРВА ПРИЧЕСТ

Сећам се дединог поносног осмеха када смо пре свитања кренули у цркву. Причао ми је о свом детињству, о његовом деди који га је први пут водио на причест када је имао исто година колико и ја. Знао сам да покушава нешто да ми каже, али сам мислио на час када ћу се вратити кући и након неколико дана поста пробати ускршње прасе испечено дан раније.

Неколико пута смо застали, одморили се, оквасили руке водом коју смо понели у флаши и наставили даље. Желео сам да узмем гутљај, да се освежим, али су дедине пажљиво одабране приче несвесно одагнале жељу. Убрзо, ушли смо у цркву. Пратио сам његове успорене покрете. И ја сам радио исто. Да не погрешим. Био сам уморан, снага ми је била на измаку, али сам издржао посматрајући дедино умирујуће лице. Гледао ме је испод ока и пуцао од поноса. Неретко, кроз главу ми пролази његов осмех после причешћа. Враћали смо се истим путем, корачали полако, уздигнуте главе. Глад је нестала, а воду нисам тражио. Кашичица вина и парче нахоре су ми били довољни. На прасе нисам ни помислио уживајући у дединим похвалама, иако нисам схватао чему толика радост. А није то била радост, већ неко друго осећање, мени као детету непојмљиво.

Данас, после толико година, када деда живи само у лепим сећањима, схватам да је његова радост била производ безбрижности и сигурности. Није он сумњао у моју веру у Бога, нити је мислио да сам лоше дете, већ ме је, саветујући да постим, припремао за живот пун искушења и изненађења. И успео је. Смешио се

знајући да ћу после његове смрти бити спреман и одо-
левати искушењима захваљујући лекцији коју ми је
пренео. Сигуран сам да ме понекад посматра, негде од-
озго, из раја, са истим осмехом који га је красио тог да-
на.

ПОСТЕЉИНА

На дан њиховог венчања младожења се није појавио. Није падала киша. Све је било мирно. Једини звук било је пуцкетање приликом хода.

Моја баба све је то чула из свог ћошка. Лежала је пресавијена на рубу столице и чекала.

Млада је заборавила ту собу. Заборавила је белину која ју је чекала, заборавила је белину која је чекала капљицу крви, заборавила је укус зноја, заборавила је мирис, заборавила је све што је имало везе са тим даном и провела остатак живота ходајући по стаклу.

Не помицати се је то што је мени моја баба остала.

Тишина и чистоћа.

ОПРЕЗ

Седим. Простор ме окружује. Делује очигледно, чак и као да је непотребно навести. Ипак, ово је доминантно осећање. Све је познато, а опет потпуно ново. Али не ново и лепо. Плаши ме. Седим и размишљам. Ишчекујем. Предосећам. Спрема се. Ја сам на мети. Осећам то. Када бих се ослонио само на свест, био бих миран. Знам да сам сигуран, проблеми су иза мене, обезбедио сам се. Ипак, нисам толико наиван. Спреман сам. Спремно ишчекујем.

Зазвонио је телефон. Сазнаћу судбину. Јављам се, па шта да буде. Звони по други пут. Немам представу ко је, а још мање у вези чега зове. Плашим се, али морам да се јавим. Морам да прекинем неизвесност. Звони по трећи пут. Устајем и прилазим слушалици. Гледам је као непријатеља. Зашто ми не каже ко је и зашто зове. Лакше бих одлучио. Зазвонило је још пар пута. Онда је престало. У соби је опет тишина.

Осећам се лакше. Иако ме занима ко је био, јасно ми је да сам поново избегао опасност.

Живим на ивици. Тридесет година сам био рачуновођа. Радио сам у задимљеној канцеларији са још неколико особа. Сви су ме посматрали. Занимало их је да ли знам. Али никад нисам знао. Само сумња. Мала је то организација, слабо зарађује, сви делују сиромашно, али другима! Мене не могу да преваре.

Ипак никад нисам нашао чврст доказ. Никад нисам скупио храброст да се распитам. Било би опасно. И поред предострожности, знам да знају. Само чекају тренутак непажње. Али, то неће дочекати!

СИВИЛО

Јасно се видео недостатак боја. Вода је била мирна и сваким минутом све тамнија. Густа магла ограничавала је поглед на пар десетина метара. Тишина. Блага мучнина јавила се у стомаку. Чекали смо. Више се ни чамац није љуљао. Осећао сам страх. Време је стајало.

Из магле се појавила сенка. Стегао сам пушку. Весла се нису чула, али се други чамац приближавао. Нанишанио сам, прислонио прст на ороз и чекао. Време се готово зауставило. Страх и мучнина су нестали. Остала је само неизвесност помешана са узбуђењем, које су појачавали откуцаји срца у ушима.

Чинило се да је човек био сам и ненаоружан. Посматрао нас је са око пет метара. Био је миран. Да му је поглед био уплашен, можда бих се осећао сигурније. Овако, његово проучавање ме је све више узнемиравало. Тензија је расла. У једном тренутку више нисам имао контролу. Као да сам посматрао са стране. Откочио сам пушку. Нанишанио у главу.

Магла је пригушила пуцањ. Боја се коначно појавила. Црвена, оштра, полако се ширила по, сада већ црној, површини воде. Окренули смо чамац. Мучнина се вратила, само много јача. Страх није било. Ипак, чудна језа и дрхтавица су ми пролазили кроз тело. Осећао сам поглед на себи. Није ми сметало. Осећао сам да то више нисам био ја. Видео сам само како се удаљавам и нестајем у сивилу.

ПРИЧА ЗА ЛАКУ НОЋ

Отац је дошао пијан. Није нам помогло то што смо одмах побегли у кревете, јер он се убрзо појавио на вратима собе.

– Слушај овамо, олошу један! – дрекнуо је прозукло и одебљалог језика.

– Значи, биће прича пред спавање – шапнуо ми је мали наивно испод ћебета.

– Доста тамо! Немој неко да је зуцнуо, маму ли вам вашу! Да се нико није померио! Нећу да чујем да дишете, нану вам нанину! Је л’ јасно? – викао је правећи мале паузе између реченица као да му је било неопходно да се одмори, па је наставио:

Сутра треба да се устане! Нема, бре, зезања! Пола пред цркву, пола на вашар! И тачка! Крај приче!

ГЛАВА

Нико није никада чуо за Хасабија. Нико није знао ништа о њему. Могао је поменути слободно да се мува у маси света и да ужива у свим предностима које пружа осећај индивидуалне анонимности.

Нико није могао рећи одакле је Хасаби стигао и где је пошао. Нити је ико знао има ли неку адресу, чиме се бави, има ли породицу или дечицу какву, има ли неку идеју, сан неки и какав му је циљ у животу. Тек, почетком ове године о Хасабију је почело много да се говори. Одједном су сви чули за њега. Тачно од момента када је Хасаби у истој оној поменутој маси света напросто и напрасно експлодирао, затекла га је светска слава.

МАЛЕР

Целу ноћ је падала тешка киша док се он рађао. Мајку никада није упознао, умрла је на порођају.

Оца је обожавао и покушавао да утеши. Био је диван син, послушан и добар. И таман кад је поверовао да су године туге прошле и да ће од сада све лепше бити, отац му се убио. Није могао више да живи без своје вољене. Он га је нашао док се клатио на дрвету у дво-ришту. Била је јака олуја.

Растао је, време је некако пролазило, завршио је школу сељакајући се из зграде у зграду, једна је изгорела, друга нестала у клизишту, трећа... није ни важно, нестала је и она.

А онда се заљубио. Љубав му је узвраћена. Коначно срећа. Све ће кренути новим путем, светлим и пуним наде. На венчању је драгу затекао на лицу неког непознатог човека. Оставила га је иако ју је молио да забораве на овај немио догађај. Погинула је исте ноћи. Заглавила се у великој снежној олуји и смрзла у ауту непознатог човека. Никада је није прежалио.

Ускоро се запослио. Ишло му је како је ишло, радио је аутоматски, само да не би мислио на покојну драгу. А онда је посао почео да му се свиђа и испуњава га. Врло брзо, фирма је банкротирала.

Ово је прелило чашу, одлучио је да се убије. Баш кад су таблете почеле да делују, нашао га је комшија док је тражио одбеглу мачку. Следећи пут је скочио с моста и пао право на малу једрилицу. Потонула је. Кад се окачио на дрво, као некоћ његов отац, грана је попустила баш у тренутку када је веверица појурила према

вољеном жиру. Сахранио ју је кришом, да нико не са-
зна. И крстић је на гроб ставио.

А онда је одлучио да се склони, једноставно је
отишао у далеку шуму. Живи покушавајући према све-
му да буде равнодушан. С времена на време се обори
које стабло, али... шума је то, бар њих има много.

ОКОШ, БОКОШ

Јаје је симбол свемира. Из њега се рађа живот. Под условом да га човек или нека друга животиња не прождере. Али, и то новорођено биће увек је у опасности да ће бити поједено. Нарочито кад поодрасте и претвори се у предмет жудње вечно гладног стомака. Да не филозофирам, ево како сам умало постао кокошији Менгеле. Или таква нека врста!

Живимо на селу јер смо тако одлучили. Моја разумна жена не жели више да изнајмљујемо собице код увек надрнданих газда и газдарица. Поготово од како смо добили сина, бебу која нема разумевања за кућни ред, ноћну тишину и сличне тоталитарне прописе. Углавном, добровољно сам се пријавио да будем нон-стоп дежурни на војном објекту. Ту сам и чувар и радио-везиста и механичар који одржава уређаје у исправном стању. За узврат, сместио сам породицу у кућу чија је половина оспособљена за становање. У другој су уређаји који емитују сигнале упозорења авионима са аеродрома, да се не забију у планину. Фар, нека врста електронског светионика.

Убрзо смо почели да гајимо живину и садимо поврће, јер је око зграде војног објекта повелико двориште. Невоља је настала кад су се појавиле некакве кокошије ваши, а моја супруга купила у граду средство против њих. Затворио сам се у шупу са кокошкама и по упутству, сваку добро натрљао лековитом течношћу и пуштао је напоље. Кад сам завршио са стотинак пернатих лепотица, задовољан сам закорачио у двориште.

Умало се нисам онесвестио! Лежале су по дво-ришту, као мртве. Поново сам прочитао упутство и схватио да је средство против ваши требало разблажити водом. Позвао сам жену и појурили смо да скупљамо кокошке и купамо их у кориту. Сину је било смешно, али мени је дошло да пукнем. Ипак, успели смо да спасимо више од половине. Остале сам закопао у дворишном буџаку, испод ђубришта. Окош, бокош...

БАШИНА ПРИЧА

Сваку реченицу би завршавао са *баш, знаш, е баш*.

Зато смо га назвали Баша.

Његово право име нико није ни знао.

За све је био Баша.

Сео је, чучећи, обично на степеницама, са цигаретом без филтера у углу усана, коју је, с времена на време, придржавао и померао пожутелим прстима.

Дисао је тешко, али му све то није сметало да обави посао како је и рекао. Баш тако.

Никад није омануо. И никад није отишао а да посао не обави.

Једнога дана Баше није било. Ни сутрадан.

Чудан се страх увукао у нас – зашто га нема?

Дошао је, вратио се после целе недеље дана, дошао, сав сморен од несна и температуре. Очи му упале, руке дрхте, сав се некако још више повио, ноге, богме, клечају, али дошао.

– Само, ево, да се јавим, али, да ти кажем још нешто – знаш, крај ми се ближи, е, баш!

– Али, немој да заборавиш – ако јашеш – стави новине на груди, ветар да те не пробије.

– Ма, одакле ти то, осмелих се да питам Башу.

Као да је то давно желео некеме да каже, све да исприча, давно је то било, али, знаш, била је једна у једном удаљеном засеоку изнад мог села, једна, еј, Боже, као уписана, и ја, јахао до ње. Много и прилично често, кад год би се указала прилика.

Али, она била обећана, па ишло, док је ишло.

Идући до ње, јашући, ја и од вукова бежао. Љубав била јача.

Тако, задњи пут пред њену удају, кренуо Баша на брзину, да се још једном милују и љубе, опросте, сачувај Боже. Узјахао, али поче киша, јак ветар, а он није ставио новине на груди. Назебао језиво, и тај назеб никад није до краја излечио и из њега излегне, као љута гуја, јектика!

Она га јела дуго, полако и подмукло.

Више се нису видели.

Баша је умро сам, на трonoшцу у оронулој шупи, у којој је живео, за столом, са згужваном новином избледелог датума у руци, уз главицу црног лука на тањирину који је мирисао на тугу.

Баш.

Ратко Петровић

ЛЕНОН ТЕ НИЈЕ ПОЗНАВАО

Замало, па је Ленон био у праву... Сем у мом случају. Он није волео тебе, иначе би написао то овако: *Живот је све оно што ми се дешава, док ти волиш њега.*

ПРИЧА

- Плашиш ли се мрака?
- Ја не, а ти?
- Ја исто не.
- Хоћемо ли наставити онда?
- Хоћемо.
- Хајдемо.

Сваки лампион је на свом месту. Сваки део пута је осветљен и мало фали да заблиста... јако је лепо ходати по свој тој чистини. Искрена да будем, понекад ми засмета неки каменчић или понека рупица, па се исто тако само понекад саплетем. Брзо устанем и не боли, само мало пецка. Онда наиђемо на део пута где из неког чудног разлога неки чудни људи су престали да постављају велике светлеће лампе.

- Шта ћемо сада?
- Ходаћемо наслепо.
- Како то мислиш наслепо?
- Па научили смо места рупица, каменчића, узбрдица, низбрдица и скоро свих кривина, па ћемо тако ходати. Наслепо.
- А шта ако даље није исто?
- Не плаши се, водићу те ја. Да ли ми верујеш?
- Да.

Није истина да мрак пада. И итекако није истина да је ноћ глупа. Ако само мало пажљивије погледате, видећете свашта... плаве облаке који постају све тамнији и тамнији, они најављују мрак... видећете људе који изгледају као полусенке, неко ми је рекао да су то силуете, ти људи су стварно лепо... видећете звезде..

- Била једном једна девојчица...
- Зашто ми то причаш? Звучи као бајка. Бајке су глупе. У њих више нико не верује. Превише су нестварне да би биле стварне.
- Желиш ли да чујеш моју бајку?
- Желим.
- Била једном једна девојчица. Имала је једно мало дрво. И девојчица је расла и расла све док није постала велика девојчица. Онда је почела да плаче.
- Зашто је плакала?
- Јер је била виша од свог дрвета које није расло, чак ни милиметар, није се ни кретало, само је тако с времена на време уздисало.
- Шта је онда било?
- Онда је погледала у небо. Била је јако висока и велика и небо јој је било баш близу. Учинило јој се да јој је једна звезда намигнула. Онда је опет погледала, али овога пута је мало задржала поглед и звезда јој је стварно намигнула! Прво једна, затим друга, па десета, стота, хиљадита... небо је светлело и намигивало њој, а она му је узвратила осмесима. Смејала се дуго.
- Је л' то крај?
- Јесте.
- Твоја прича је лепа. Не звучи као бајка. Звучи чудесно.
- Да. Живот је чудо.

ГУСТАВ СЕ ЗАЉУБИО

Почео је поруком „*Волим те*“ на зиду једне гараже преко пута њене куће.

Онда је поред „*Волим те*“ додао њено име како не би дошло до забуне, а потом испод свега и своје име, такође да не би дошло до забуне.

А онда је помислио да можда слова нису довољно велика и да она поруку неће ни приметити, па је написао још једну, исту такву само већу, одмах ту, на суседном зиду.

Био је скоро задовољан, али помисли како би још лепше било да она поруку угледа још с прозора своје собе, ујутро кад се пробуди, те узме и написа и трећу, још већу, огромну. Али, авај, не зна на коју страну гледа њен прозор, те отрча у суседну улицу и понови све, сад већ поприлично уигран.

И таман кад хтеде да пође, паде му на памет да дода и зашто је воли. Еееее, а онда је почео да пише и пише, јер имао је пуно тога да каже. Тако су под окриљем таме и његове инспирације кренуле да ничу речи, мисли, чак и читаве реченице, понеко срце, цветић и шара. Зид, тараба, прозор, малтер, опека, фасадна цигла, ма њему је било сасвим свеједно која је подлога за писаније. Сада га, тако надахнутог, нико није могао зауставити, чак ни спреј који се потрошио, јер имао је пун ранац спрејева разних боја.

Једино му је понестајало употребљивих зидова, покрио је читав њен крај, сви зидови кућа, зграда и ограда, били су исписани порукама њој. А онда је почео да пише и по зидовима ван њеног краја, свуда где би

помислио да ће она проћи или да би једног дана могла проћи. За сваки случај покриће и тамо где чак ни њој самој не би пало на памет да ће икада проћи.

Како је лако писао, исто је тако лако стигао чак и до своје куће. И тек тада стаде. Коначно је био задовољан.

После нехотичног префарбавања читаве планете сада је имао баш добру подлогу за писање. Пожурио је у кућу, пун нових идеја за идући дан.

ПРЕДСТАВА

Те вечери, када су се заволели моја бака Цоле и деда Коле, киша је лила као из кабла. Тако ми је једном, у тренутку своје жалости за младошћу, причала баба.

Шћућурени, под малим женским кишобраном, у сенци кестена, на углу градског парка, чекајући да киша престане, пружила им се прилика да се први пут пољубе, буду ближе и осете дамаре својих срца. И од тада су заједно, ево и до овог тренутка. А онда су се мало-час, пред нама унучићима, за неку ситницу посвађали и почели да препиру. Деда је почео да враћа филм уназад:

— Е, захвали Богу што је падала киша оне вечери. Сећам се, тада сам те први пут пољубио. Иначе, да није било кише, ко зна...

— Ех, да сам знала да плачем уместо неба, не би целог живота... — прекиде га баба.

— ...хоћеш рећи, не би била толико срећна са другим као са мном!? — настави деда, приђе, пољуби је и приуштише нам представу са срећним крајем.

Лепшу до тада нисмо гледали!

СЛАВУЈ

Она као да није схватала непосредну опасност. Стално се окретала и гледала свуда око себе, а он је стално морао да је вуче за собом.

Наранџаста светла тунела над њима су се смењивала и смењивала.

„Хајде, пожури, стићи ће нас. Господе, зар их не чујеш?” говорио јој је он, али она га није чула. А ако га је и чула, ничим то није показала.

Тунел се простирао у даљину, у недоглед. Једна њена рука је била у његовом чврстом стиску. Ноге су јој летеле преко тврдог асфалта у корак с његовим трком. Али остатак тела се осећао слободан.

Друга рука је ландарала за себе. Хтела је да додирне зидове, под, таваницу и наранџаста светла. Главу је забацила позади и гледала у строп.

Колико светала, Боже.

Ко их је направио? Ко ли их је све повезао? Ко је уопште направио овај тунел, тако дугачак и вијугав?

Није знала одговоре на сва та питања у својој глави. Али су је терали на певање. И она је певала, чистим и високим гласом, као и толико пута до тад. Певање јој је добро ишло.

Он је стао и окренуо се ка њој, запрепашћен. А затим је узео њено лице у своје руке.

„Славују”, рекао је, „славују мој, молим те. Немој. Само сада, немој. Преклињем те. Ту су, чуће те. Зар их не чујеш? Узеће ми те, славују, и вратиће те где си била. Зар то желиш?”

Гледала је тихим очима. Није га разумела. А ако и јесте, ничим то није показала.

Гласови из тунела су се све више приближавали.

НАШЕ СЕЛО

Ужарена пустињска лопта лебдела је над нашим селом данима, недељама... Уцвељене удовице покушавале су самоубиства, птице и животиње упадале су у суве бунаре.

У мом дворишту почеле су расти чудне биљке са великим трновима. Ветар је однекуд доносио и развејавао ситан песак, а са њим до нас су допирали и људски гласови, смех, кикот и песма. Све измешано и неухватљиво као у неком вртлогу који је, над нашим измученим, излуделим главама и крововима побелелим од песка, ковитлао изгубљене душе. И то је трајало и трајало.

Први се у село вратио мој отац. Био је блед, оседеле косе и храмао је. На себи је имао исто што и последњег дана: белу кошуљу, сиве панталоне и златни цепни сат. Међутим, није говорио, само је гледао преда се као да је све речи оставио на неком далеком месту.

После њега појављивали су се и други. Долазили су исцепани, прљави или дотерани, већ како се ко у задњем часу затекао. Сви су храмали и нико није говорио.

Једне ноћи, пред зору, док је ветар беснео јаче него обично, наш свештеник усни анђела који му рече:

– Преспавали сте суд Божији и, у својој безграничној милости и љубави и у свом пакленом бесу, заборавише вас војске оног света. Село ваше оста ван свих сила светих и демонских док се на земљи и небесима коначни бој водио. Дошао сам да вам кажем...

У том тренутку ветар развали прозор и прозорска крила лупише с треском о зид. Свештеник се трже и прекиде сан.

Тако наше село оста у незнању и никада не сазна-
смо поруку Божију, ни ко у боју свих бојева беше побе-
дио.

ИСМАР

Исмар јесте, или је то веома вероватно, скривени праведник, изабраник којег људи књиге називају *нис-таром*; један од тридесетшесторице анонимних на којима почива свако покољење; непримећени месија и онај којег је његово Време недостојно; тихи комшија и невидљиви светитељ; скривени ближњи. Али, као што рече Г. Ш., о таквим се не причају приче.

BLUES ЗА ПАЛОГ АНЂЕЛА

Плот је тужна, авај! Све ми књиге знане.

Јуче је пао анђео.

Заправо, ништа спектакуларно. Никог није повредио, није направио много штете, а ни буке. Некако одмах – уз неочекивану ревност – почистили су га са плочника. Његови петрификовани остаци нису дуго узнемиравали пролазнике.

Истина, на фасади, одмах испод кровног венца (оног *првог* – кућа је свеже надограђена) примећује се мрља, остатак боје којом је некада давно лице куће било нашминкано. Порфирни лептир. У мрљи бисмо могли да препознамо – само зато што то и хоћемо – силуету каменог анђела. Горе, две етаже над земљом, од њега није остало више ништа, мада наслућујем – па и то само зато што тако хоћу – делове челичних кланфни које су га држале приљубљеног уза зид.

Побећи! далеко! Слутим птице пјане

Данас сам поново прошао поред куће са које је пао анђео. Избегавам да напишем – иако ме њој нешто привлачи – реч „скочио“. Морао бих онда да докучим разлог тог анђеоског самоубиства. Реч „отпао“ чини ми се непристојном, а можда и безобразном. Мрља–силуета и даље је уочљива. Сен почившег анђела. Сенка? Имају ли анђели уопште сенку?

Мада, све ће то, мила моја, прекрити смог, прашина и гар.

Што између пене и неба их има

Драган Поповић

ОПРОШТАЈНО ПИСМО

Јуче је примила вест. Непроспавана ноћ.

Сада пише. Разумео би је.

Када не зна како да настави, шта још да каже, она равномерним ритмом, набадајући десним кажипрстом типку, ужуцава: „ . . . ”

То не значи да је крај. И времена и места има довољно. За једном тачком иде друга, трећа... врте се у круг, прелазе преко већ исписаних речи које кроз њих онда као кроз рупице исцуре некуд у празно. Па ни почетка више нема.

Бела изрешетана површина.

Као његове груди.

РАСКИД У МАЛОМ МЕСТУ

Познат сам по поузданости. Радим у малом месту. Родитеља више немам. Новац ми је једина безбедност. Док он шушти у џепу, знам да сам жив.

Виђам се са Маријом. Она има толико сензуално тело да нас сви гледају. Прво осмотре њу, па мене, а онда дуго њу. Мрки штучне кад ју види иако је прекаљени бивши робијаш. Чеда је штркљав истетовиран писац ожењен за шљивовицу. Држи часове виолине. И он би је радо имао. Рале седи као уграђени орман на дну биртије и мало прича. Нико не зна од чега живи. Кажу како може живог човека да прогута ако се жешће наљути. Има спојене обрве које се растављају када угледају Марију, то је све шта знам. Саша пуно пуши док нас гледа, две цигаре одједном. Не допушта да му се ватра угаси, као на олимпијади. Приликом задњих избора гласао је двапут. Нека. Али увек поручи Марији пиће на мој рачун. То није у реду. А за шанком ради Елвис, стави море парфема и безобразно намигује. Елвис држи бејзбол палицу иза шанка, за сваки случај. Свима из екипе већ ју је милион пута показао.

Ја управо раскидам са Маријом и она, по свој прилици, више неће да залази у локал. Можда ме воајери пребију због тога када одем до WC-а. Не знам, овако више не иде. Сувише ме кошта, а помало сам и љубоморан. Имам још једну повећу жалбу. Марија се не мрда у кревету, разумеш, ђаба сва та лепота. Само ми каже: стоп! И онда морам да контролишем је ли кондом на месту пре него наставим. Зар ћемо читав живот та-

ко? Зато морам да јој кажем збогом. Желим да то оставим иза себе.

Како било, овај свет није нормалан и вероватно нећу дочекати јутро потпуно здрав спашавајући се од пропасти. Ево, она већ бесни, екипа се жести, а мени је сила и морам до WC-а. Значи, то је то.

ПОСЉЕДЊА ПРИЧА

Када сам умро, моја ме је душа, потпуно криво информирана, наговорила да се уздигнем високо у небо и да кренем према вратима раја не бих ли добио дозволу за улаз у рајска пространства и блаженства.

Пред рајским вратима дочекао ме је дежурни светац, пропитао се за моје особне податке, па погледао у књигу grijехова и одмах ме, без околишања и задршке, послао к врагу, што ће рећи упутио ме у правцу пакла.

Тако смо, моја душа и ја, кренули на свој посљедњи пут, помало здвојни и обесхрабени.

Но, пред самим вратима пакла сустигао нас је један врабац, исти онај којег сам за земаљског живота звао Блаж и за којег сам увијек носио мрвице круха у цепу. И примио је врабац њежно у кљун моју душу и однио ју у неки непознати бесконачни простор, гдје смо се моја душа и моје тијело опет спојили у једно биће.

А тај простор био је некакав рај за животиње. Прошло је много година како се ту налазим, међу својим пернатим и четвороножним пријатељима. И нити једне једине секунде није ми било досадно. Чак нити за писање више немам времена. Ово је заправо последња моја прича.

Управо ми долази један мачак да га почешем иза уха. Он то неизмјерно воли, а пријатељ ми је...

СЕНКА

Да ли се икад запитате како је то бити сенка? Увек у друштву а увек тако сами. Увек на видном месту а увек тако невидљиви. Да ли бисте волели да разумете неми говор сенки? Да чујете еонима стару жалопојку или можда да упознате најмудрији ентитет који је ова планета икада видела? Да погледате у очи оно што очи нема и спознате можда и више него што желите.

Сенка је проклета најгором клетвом, има све искуство овога света и никог да га на њега пренесе. Када би научници неких будућих времена успели да прикључе једну сенку на филмски пројектор, уживали би у најбољој представи од настанка овог малог плавог свемирског камена. Видели би еволуцију сенке и света у једном. Од бронтосауруса преко преријског кучета па све до хомо сапиенса и онда опет назад преко секвоје и циновске папрати све до најобичнијег корова. Успут би видели све промене које су се икада догодиле током десетина хиљада векова. У неку руку, та пројекција би обесмислила историју, палеонтологију, антропологију и многе друге науке које се базирају на ископавању успомена неких давно прошлих времена. Било би потпуно сувишно ископавати нешто о чему све знате и што у себи више не садржи ни микроскопску честицу нових информација и сазнања.

Можда сенке могу да нас контактирају на неки само њима знани опскурни начин и само чекају да научимо да их поштујемо да би нам откриле све своје тајне а самим тим и све тајне света који зовемо домом. Зами-

слите могућности учења од космичких сенки небројено пута старијих од ових које ми виђамо свакодневно.

Шта мислите где сенке одлазе у потпуној тами?
Да ли оне тада одмарају или се можда спремају за још једно свануће?

ОСМЕХ

Претходно вече легла сам касно. Ништа необично, имајући у виду моју професију. Ја сам лекар. Дobar, тако кажу. Волим свој посао. Пробудила сам се рано... Била сам мамурна. Укус дувана и водке мешао се са укусом јутарње пљувачке. Опет синоћ ниси била добра, помислих. Насмејох се у себи. Ја сам срећна. Ја сам добра особа. Па шта ако понекад мало згрешим!? Ја сам лекар. Ја помажем људима.

Устала сам и кренула према купатилу. Свилена розе спаваћица лепршала је за мном. Стала сам испред огледала и пиљила у свој одраз. Ја сам лепа. Ја сам добра. Шта ако понекад радим лоше ствари!? Ја помажем људима. Крвави испљувак каладонта клизио је у сливник. Не волим крв. Никад нисам постала потпуно равнодушна према њој. Нагло сам забацила главу уназад и цело купатило се заталасало. То је знак. Једним потезом отворила сам ормарић и зграбила кутију. У њој је то што тражим. Напунила сам уста и отпила воду из руке. То је спас. Ја сам лекар. Ја ваљда знам шта је најбоље за мене. Кревет. Мој пространи кревет. У њему само ја. Друга половина је улегнута, али празна. Ја сам крива. Загледала сам се у своје лице. Било је баш такво какво сам желела. Савршено. Глатко, нежно и прелепо. То сам ја. Ја каква сам одувек маштала да будем. Посматрала сам своје лице. На њему се није видео страх. На њему је био осмех...

У РВАЊУ СА БЕНСЕДИНОМ

Неко, или нешто, лупну о прозор.

У рвању са бенседином који неће да потоне кроз моје грло, на фреквенцији између мене горе и мене доле, хитро, (или ми се то само чини) развлачим зенице као хармонику.

А тамо, преко три беле сенке прозора, гусан разблудно раширених крила, блиставим кљуном боје сунца, удара ли, удара. По његовом држању рекло би се да припада аристократској породици гусака која му свакодневно штирка крила, храни га сребрним прибором, поји медним капима праскозорја.

И док кочоперни, а рашчупани певци, на послужавнику носе кукурикање просипајући га као из рукава, гусан аристократа, разблудно раширених крила и кљуном боје сунца, још увек упорно, преко три беле сенке прозора, куцка, куцка, куцка. Да ли се тај, питам се, да ли се тај, вероватно никада очерупани гусан умножава, или се то ја смањујем, због бенседина који ми већ јури кроз крвоток. Јер, ево, уштиркана крила расту, пењу се у висину, мењају боју у плавичасту, златну, сребрну, опиру се додиру мојих прстију, клизе низ дланове попут измаглице и одлазе у ништа.

У рвању са мемливим бенседином који се смањује, поново растем.

БУЂЕЊЕ

Ветар шапуће, цвеће отвара сањиве очи, житарице и млеко на столу, у плејлисти Цепелини. Прљаве чарапе испод кревета вриште и за нос штипају, шминка преспавала на лицу у угловима очију се буди. Гел за туширање са мирисом бадема и млека зове на дружење, Квин на зиду неуморно бди. Плоче по поду, цртежи на столу, разливано мастило по ионако жутим фотографијама. Скуван чај. Хибискус. Поцепана фолија, мирис чоколаде на ноћном сточићу. Начета. Са лешником и сувим грожђем. Голица ноздрве. Нервозни возачи трубе у даљини. Странац, Ками, пао иза кревета и са прашином се дружи. Не треба никоме. Савршено бело кроз прозор. Магични плес пахуља, уиграних, крупних, топле чарапе од фротира на ногама, розе, наранцасто, црвено, зелено и жуто, Џенис Џоплин промуклим гласом тегли се по соби. Културна историја Срба на полици. Доситеј, Вук, Данило Киш. Енциклопедија мртвих. Мушкарци су са Марса, жене са Венере. Или је обрнуто. Мушки ум је логичан, женски креативан. Милева Ајнштајн. Цветна хаљина удара на врата ормана, хтела би напоље, очигледно временски дезоријентисана. Или је топлота збуњује. Сноуборд, банци, скијање. Да није толики степен килавости присутан у овој соби, можда. Космополитан, Ел, Вог, а преко њих чипкани розе брусхалтер скакуће ка плејеру. Дејвид Ковердејл га хипнотише. Поглед у даљину, викторијанска епоха, Луј XIV, Марија Антоанета, класика, клавир, виолине, спортске патике, цогирање. По снегу? Нема шансе. Призор кроз прозор, за-слепљујуће бело, зимска идила, крајње је и време било

да се све умртви, да се сви грехови прекрију савршеном белином, да се сви баксузи ућуткају, да летимо, летимо, летимо... Танак лед, пуца, пропадамо, греси нас сустижу, казна је неизбежна, остати у соби заувек док Џими Хендрикс свира, голица гитару, а она га води у екстазу...

КАО МУЗИКА

Можда то музика уме да опише, овај осећај, када само ритам удара у главу, један, два, два, три, три, један, два. И опет сам на почетку неког новог почетка. Осећам само укус цигарете и жељу стварања. Опет бубњеви, једногласни звук и бум, бум, бум, изнова и изнова. Рађам се са остатком света. Ово прија, ово упија све слане сузе проливане ко зна због чега не, разлог постоји, ако уопште има сврхе непрестано га тражити. Разлога увек има, сва страдања мој су бол. Сва страдања са којима морамо да се миримо, које ове ноћи само нечујно пропуштам кроз безбојне дланове дима. Чувам главу за нове ударце, сваки пут када зацели, они почињу своје Ја. Моје се ноћас негде изгубило. Сада сам изабрала да будем неко други, само још нисам сигурна ко.

ДРУГА ОБИЧНА ПРИЧА

Некада. Устајала би и пратила га до врата. После дугог пољупца, он би одлазио на посао а она би остајала сама жељно чекајући његов повратак с посла. Дочекивала би га на вратима, после предуге самоће, још дужим пољупцем.

Сада. Спавају у одвојеним собама, јер он пати од несанице, касно леже, немирно спава због чудних снови. Јутром, тихо затвори врата од стана за собом и креће у тај свет без оазе. Она остане да спава...

КО ЗНА, КО?

Намах се сјетих оне Бабине приче. Немам папира при руци па записујем на новинама, које су се ту случајно задесиле:

„Ај, ах, све ми је ово од убоја, од оног проклетог Талијана, карабињера, те ме преби четрдесет и друге, убио га свети Илија, дабогда. Дај партиђано (партизане), дај, виче онај Талијан, па шакама, па песницама, па цокулама, па у ребра, у слабину, у главу... Газио ме и згазио, толико да ме више никада бол престати неће“, причаше моја Баба често.

Тај бол Бабин није престао ни толико пуно година након њене смрти. Сјећам се како смо је ми дјеца често питали о томе и увијек нам је била занимљива та њена прича, иако нам је тада све личило на какву игру, дјелом и ријечју, и та ме прича увијек враћала у дјетињство. Међутим, прича ме сад уведе у једну нову стварност. Сад, кад послјије пуно година поново побиједи капитализам и кад мени за газду дође некакав Талијан. Па кажем себи: ко зна какве батине теби следују, бабино унуче маторо? Тај ће можда на теби довршити оно што је онда са бабом започео. Ко зна да тај није унук онога од онда Талијана. Ко зна ...

Замислих се дубоко над свим, па опет читам онај запис Бабине приче: „Све ми је ово од убоја, од оног проклетог Талијана, карабињера...“, па не могу лако да дешифрујем цио свој запис преко новина. А на новинама, одмах испод њиховог назива, крупан наслов: ТАЛИЈАНИ СУ НАШИ ВАЗДАШЊИ ПРИЈАТЕЉИ. Онај мој запис преко њега као да се сам од себе избриса.

РИТАМ НОВ

Госпођа, која својом спољашњошћу, одјећом јарких топлих боја, и својом лепршавом косом, и надасве заводљивим облинама, онако отпозади изгледа сасвим привлачно, чак заводљиво, корача улицом ритмом којој присутна гужва дозвољава. Из једне црвене кесе уз њен скут, па онда иза ње, провирује онај дугачки а отањи, онај француски хљеб. Као какав вјерни пратилац, француз се извлачи и онда поново увлачи унутра, а све у дражесном ритму госпођина хода.

Зоран Раца

УТОПИЈА БР. 1

На поновљеном суђењу осумњичени је коначно признао да је човек и то обичан!!!!

УТОПИЈА БР. 2

У штуром полицијском саопштењу наводи се да је у ноћи на дан ухваћен опанак и то десни како покушава да се закамуфлира у каубојке. Полиција даље сумња да су били у пару те за левим још интезивно трага!!!!

КОРИДОР ТРАНСФЕРА

Ноћ иза пуног месеца. Види се дистанца, њена дубина. Свежа и тамна као тек остављена хумка. Заправо црна, мека, дубља од сећања оног који се у часу окрену од ње, раставши се коначно и збацивши са свог срца тмасти плашт велвета, као заклетву за растанак. У том се зачу цепање попут чистог чаршава неких јаких шака брзином муње. Зелена озрака светлости одгурну пун месец некуд у корнер космоса, чинећи од њега просту ћасу од тикве којом се још понегде захвата вода... И нешто увис погледа, схвативши да су врата неба широм отворена и проходна. И нешто угледа невиђен приказ у слапу зелене светлосне озраке. Низ тај слап почеше да падају крупни нарови, наочито крупни, насмејани кармин-црвеним осмехом. Слеташе плодови у гомили и чим на хумку падоше, колико и по читавом гробљу, праћени лупом сличном удару бича толике масе о бетон, расуше се као нарочити, никад виђен град црвеног зубља плодова. Али, не би то зубље космоса, већ зрна крупна као корал давно на врх неба утеклог океана. Беше опет моћан и млад, зелен попут драгуља смарагда. Његов просути корални смех спусти спиралну нит, налик на врсту покретних степеница само за увис. Океан још један грохот растури преко хумке и осталих гробова, посвуд где је гробље лежало... И нешто угледа где се поједине хумке и двери гробница отворише. Оно зеленило светлости поче да мења боју и, претворено у кору осушених нарова, напуни уста гробљанских чаура. У исти мах узнесе се мноштво чудних облика оним покретним степеништем за увис... И нешто мноштвено

прихвати нови ниво живота. Океан затвори раскошни осмех корала. Наста црта мрака, коју муњевито смени ведро зорњача. Јутро расу наочиту доламу, јер зби се задушница дан. Гробље отвори капије, и жалосни уђоше да пале свеће и спуштају из наручја бокоре цвећа... Стајаху одсутни, озбиљни, смирени, а после лаконоги и лица осенчених осмехом смирено кренуше у животе својих бајатих светова... Не знајући да је под цвећем остала зјапећа празнина...

МАНДАРИН НЕОБИЧНЕ ШКОЉКЕ

Оцило кресну и распори мрак. Таква је природа и оцила а и самог мрака. Мрак се пред искром повлачи, пред оцилом к'о стакло разбија, а пред пламеном неуништења дубоко клања, идући натрашке као мандарин до краја света, где склиско пада низ литице, одакле се више не помаља. Деси ли се да се ипак пројави, то је реч о ноћи, која смењује дан да би се сањало и призивало најлепше – високо сунчано јутро, висока узлазишта где небо извире с којег, кад падне ноћ, надлази месец белином лотоса... и сјајем бисера шкољке с отвореним крилима. Необична шкољка. Да. И док ноћ свежином одмара све што ће се пробудити, бисер из шкољке високо сунце у јутру постаје. Такав је след појаве када се разбије мрак.

ДЕЦА МРТВОРОЂЕНИХ

Моја ћерка зове се Деа. Она носи име своје лепе мртве баке и веома је умиљата. Мирише на пудер и воли да једе згажене малине које кришом сакупља са пода. Мека је и глатка као мали јастук од гуме, или неког новог и веома финог материјала. Волим да је грицкам и штипам, посебно када је гола и када се заједно купамо. Често причамо. Понекад се смејемо и љубимо. Понекад плачемо. Увек има разлога. Ипак, њене сузе су чистије од мојих. Мање су слане и мање густе. То је зато што се Деа никада није родила. Трудила се, али није могла. Тако је остала да постоји само као скица. Мислила сам да је то због мањка богова (није их било довољно за обману!), али Деа се није сложила са мном. Једном, док смо се купале, питала сам је шта мисли о томе. Рекла је „Пих!“ и снажно замахнула својом скицираном главом – „То је класична прича свих тужних беба. Мртворође-ни не могу да имају децу.“

РЕЋИ

Волиш ме, Ђорђе. Реци ми да ме волиш. Фино, нежно, онако како никада ниси пробао. Реци ми да сам твоја срећа, да ћеш ме чувати и бити ту, присутан и веран. Да ће све бити у реду и да слободно могу да плачем. Реци, Ђорђе! Реци гласно. Да ћемо живети на мору и да ћу сваког јутра моћи да се брчкам. Да ћеш ме научити да звиждим и да правилно пливам краул. Реци да ћеш за мене учинити све! Усисати. Убити. Родити ми

дете. Реци да ћемо имати прегршт дечурлије коју ћемо увече заједно купати. И да ћеш бити моја мртва мама, и мој велики тата. И да нигде никада нећеш одлазити тако да те увек, кад год пожелим да се вратим кући, могу затећи згодног и насмејаног у трпезарији. Са ручком који си спремио за мене. Са есцајгом који си опрао за мене. И децом коју си родио због мене.

Волиш ме, Ђорђе. Кажи! Или ћу ти гркљан ишчупати зубима, ножем распорити ту твоју дивну утробу и пустити крв да липти. Онда ћеш остати сам и мртав да смрдиш на сунцу.

Драган Ј. Ристић

КИША

Волим да је слушам док прича о киши. Притом она мисли на нешто друго.

Удовољавам јој и то друго.

СТРАШНО

Господин Аладин Прокуровић ових дана нешто натмурен. Депресиван. Лик једне fine, драге особе губи му се. Зар је изгубио вољу за њом или она за њим? А тако је лепо бити заљубљен! Наједном ништа. Баш ништа. Страшно! Без обзира на то што је он одавно ожењен и што је тај лик само плод његове маште.

КЕЧАП ВОКМЕНА

Да чујем. Понови. Зашто да те слушама када све твоје приче напамет знам? О чему размишљама?! Па и да ти кажем... Да, не? Ионако нећеш разумети. Ти у неартикулисаном времену не постојиш. Само ти се чини, бла, бла, бла. Знаш, ти постојиш али само као блабларијум а то је немогућност постојања и опстанка. Добро. Добро, постојиш, али то је на нивоу опстанка, на нивоу неосвешћеног фолирања. Постојиш у неодређеном постојању. Буди миран и срећан. Да ли постојим ја и како? Не верујем. Не постојиш. Не верујем. Не постојиш а поставио си суштинско питање. Невероватно, али као могуће необјашњиво. Да, постојим. А, не, не плацебо ако уопште знаш шта је то. Чуј, нисам залудан и бићу што сажетији... Рецимо, у само пет реченица, а можда упали у само три. Дакле, ДАКЛЕ, у овом блабларијумском вакуму слушама музику док не одлепим... Децибели су јаки. Музика феноменална јер слушама само по свом избору ултра ствари. Оглувим или ми бубне опне постану недовољно порозне, тек откривам оно што ми се допада. Чујем као да сам је сам створио. Моје довољно непорозне бубне опне створиле су мој простор стварне егзистенције. Глув сам када ти читам с усана јер си, човече, нем. А разглувећу када овај свет створи каденцу артикулације која уме до ума да допре. До тада мој „кечап у ушима” не допушта да постанем вашег акваријума бесмисао. Да, баш то. Знаш ли шта је смисао било ког акваријума? Упамти, никако мирна и празна вода. Збланут си јер не постојиш и да си то ти. Не-

могуће је да ћеш се икад згранути. Рођен си, о апсурда,
рођен као мртворођенче... Зум... разум... неразум.

ПЛАЧ

Видео сам нешто чудно. Сузе покошене траве која се преко косе у јаким замасима прелива. Плач траве. Разумете? Отад плачем зелено.

РАЗГОВОР

Како је лепа ова девојка на телевизији. Да, она је лепша од тебе. Смита ти што ти то кажем? Мислила си да си мени најлепша на свету? Не, ниси. Жао ми је, али ниси. Разара те што ти то кажем? Па ти се стварно нервираш без разлога. Прихвати то. Теби сам ја најлепши на свету? Глупости. Кад ћеш више прихватити то да смо ми мали људи са периферије града? Они из града, као и они са телевизије живе живот чији део ми никада нећемо бити. Ми смо створени да будемо гледаоци, а не учесници. Немој много да желиш. Ти стално нешто хоћеш, желиш, надаш се. Живот треба прихватити таквим какав јесте. Није лош, а није ни сјајан.

То је живот. Дани су исти. Године су исте. Само ће мало више бора на твом не ружном лицу и мало више целулита на твом телу, које је тело као и сва остала, сведочити о томе да су године прошле. Ми смо људи као и сви остали. Наша кућа је као и све остале. Наш живот је као и сви остали животи. Сувише је то компликовано за мене, те твоје тричарије о томе да је живот чудесност, да је свако биће једно и непоновљиво. Чиним те несрећном? То се дешава. Мислиш да смо у кризи? Сви парови имају своје кризе. Проћи ће. Да, и живот ће проћи. Иди сада спавај. Дан је готов. Брзо је прошао.

ДЕВОЈЧИЦА ИЗ ШУМЕ

Данас су јој шездесет и две године. Данас се брине о мужу и као свака мајка о своје двоје одрасле деце. Данас устаје рано, иде на пијацу, дође кући, спреми ручак, почисти кућу, опегла веш, гледа шпанске серије. Пуна је жеља, али жеље траже себичност, а она није себична.

Одрасла је у природи, хватала је ракове из реке, брала печурке и све оно што јој је природа могла пружити. Читала је Виктор Игоа изнова и изнова. Покушавала је да пева као Janis Joplin. Писала је, сликала је. Девојчица из шуме била је све чему се није ни надала да ће постати.

Сада наслоњена на терасу гледа две жене како се враћају из цркве, чита њој неразумљив графит на згради преко пута, гаси цигару, отпија гутљај кафе и наставља са читањем дневне штампе.

Девојчица из шуме ће рећи: „Све што јесте, јесте по томе што постоји. Људи јесу своји критичари, јер су једини упознати са сопственим настанком, суштином и нестанком. Искуство је најважније, али искуство није практично, јер пракса не обухвата само искуственост. Данас одређује само себе.”

Девојчица из шуме неће рећи: „Понудити коначне одговоре је представљање лажи као највеће истине. Веровање да ћемо научити нешто из онога што је претходило може бити такво само ако то што је научено не буде у складу са оним што учимо.“

Данас су јој шездесет и две године, није девојчица, али осећам да ће врло брзо нестати у шуми.

МЕТРОНОМ

Свако трага за сродном душом. Погрешна премисе; свака душа трага са сродним неким, а тај неко може бити и сама душа.

Миливојевић је велика душа, у свему ће препознати уметничко дело. У човеку који служи сладолед и сваког јутра гура тешки сунцобран и увече га поново враћа. Прича једне егзистенције или бар површни део исте.

А шта ако живимо постапокалиптично време, ако смо сви већ одавно умрли и васкрсли, да ли је ово оно што смо очекивали.

Ставићу шешир, обући црни капут, огрнути дуги шал и полако се шетати поред Саве, гледати заљубљене парове, псе који слободно јуре, децу како се играју лоптом, галебове на реци. Помислим на Лајбница и његово: „И ако постоје други светови, овај је најбољи од свих светова”, чак и ако је постапокалиптичан. У праву је Миливојевић, у свему се може препознати уметничко дело ако имамо жељу да се суочимо са тим да и нелагодности могу инспирисати. Онда смо сви уметници.

Метроном даје ритам.

ЉУБАВ ОД СЕДАМ МИНУТА

Добро се сећам своје једине љубави до сада. Почела је у два сата после подне једног усраног, четвртог дана новембра. Није било ни наговештаја било чега лепог што би могло да се деси – непреспавана ноћ, загорели доручак, мањак пара за кирију... Све док нисам ушао у двојку и запутио се на посао. Последњих тридесет динара сам у агрегатном стању пола киле гвожђа изручио испред возача за карту. Био сам мокар и блатњав, киша је и сама заборавила када је почела, а ја сам успео да промашим два буса и претплатим се на 25-минутно чекање. Ваздух у бусу био је густ и тежак, као да је ту још од јуна, што је вероватно и био случај, јер би се на свако отварање прозора јавила нека тетка која би, између халуцинација да се неко трља о њу и шпијунирања аутобуских тагера, нашла за сходно да протрабуња нешто о промаји и лумбалном делу. Устајали ваздух и лељујање аутобуса превртали су по желуцу парче угља које сам доручковао. Методу „диши дубоко” сам убрзо занемарио јер ароме пазуха и кулинарских чаролија мојих сапутника нису чиниле било шта што се могло назвати „добрим”. Изненада ме начепила мала, ћопава и дебела женица и на мој збуњени поглед одговорила брундањем и иницирањем сусрета њеног кишобрана и мог рамена. У ћошку видног поља, које је кроз своје три четвртине било округло и гунђало је, нешто је засијало. Пратио сам исијавање свим чулима... Крајњи циљ била су два ока, закачена за главу створења које једноставно вреди. Човек поред је имао фацу какву навуче отац 16-годишњег тинејџера, десет минута након што је први пут

пронашао парче женског веша под његовима креветом, али сам ја ипак био далеко најпоноснија индивидуа у бусу тада. Јер ми је анђео подарио осмех. Бус је пристао на стајалиште испред банке. Окренуо сам се и украо још један поглед једине љубави до сада, љубави од седам минута... За остатак живота.

СЕВЕРНО ОД СЕВЕРА

У дрвеној кући црвене боје у стану број 8, на првом спрату, изнад дворишта у којем је јесен, за столом на којем су две руже, седим северно од севера. Седим и гледам кроз прозор, у мрак који се стропоштао и заробио град. Тама ме крије од злих људи. Брани ме, као сабља од оштрих језика. Ушушкана, послушан, чувам звуке у кући која је твоја и где све мирише и подсећа на тебе. Ни сувишни трептај, ни нагли покрет, ћутим. Желим да све запамтим. И страхујем да не заборавим. Ни парче ове таме. Стрепим да не нестане нагло, као недосањани сан. Седим и чекам да се вратиш да продишем од твог гласа.

Тихо је у дрвеној кући црвене боје у стану број 8, на првом спрату, изнад дворишта у којем је јесен. Седим за столом на којем су две руже у срећном ишчекивању.

ЈУГ

Све је на југу. Све лепо. И ватра и језеро и вино и сунце и врело и похотно. И ти си на југу, наравно.

Само што си скривен. Од мене. Побогу? Чуван да ми не дођеш. Зауостављен страхом и љубомором, а не љубављу и жељом. Ушушкан лажима: да ће овог пута успети.

А моје је срце оковано северним ледом. Отопи ме, угреј ме, тамо на југу.

(Огрћем топли шал и поново одлазим до „Арланде“, штокхолмског аеродрома. Чекам леђа која ћу препознати, са југа, осунчана. Али овде сви носе капуте и ја те не проналазим.)

РЕЧ ДВЕ О БИЗНИСУ

Каквих све ретардираних реклама има на телевизији па то је чудо једно. Јесу фенси, доста кинте уложено у њих, познате личности глуме, одличне рибе дефиљују, снимане су неком ултрамодерном технологијом и неким зајебаним камерама. Али цабе, и поред свега тога опет су у истом рангу, што се тиче дебилизма, као чувена реклама из деведесетих када су у кадру врата од клоње, чује се вода и излази лик сав презнојен из WC-а, изговарајући чаробне речи: „Ах, Пробавита” са невероватним осећајем лагодности. Очекујем ускоро да видим неку рекламу у овом стилу:

Два инспектора куцају на врата. Отвара им старија жена.

– Добар дан госпођо. Да ли сте ви Милојка Кундачина?

– Да, ја сам.

– Ви сте пријавили нестанак ћерке пре два месеца. Висока 176 цм, тешка око 57 кг, дуга, црна коврцава коса, пуније усне, манекенска грађа. Последњи пут виђена у уским фармеркама и белој боди мајици?

– Да, да, забога, да. Да ли сте је пронашли. Шта се десило?!

– Бојим се да вести нису ни мало пријатне. Пођите са нама.

Следећа сцена – у мртвачници. Изложена четири тела масакрираних девојака, дело новог масовног убице. Жена покушава некако да препозна да ли је једна од њих и њена ћерка. Три девојке имају такође беле мајице, све натопљене крвљу. Шокирана жена посматра. За-

уоставља се код леша треће девојке, гледа пажљиво. Поглед јој стаје на једном делу мајице који није упрљан крвљу. Препознаје ћерку. Шок и неверица. Инспектор је пита како зна да је то она, како је препознаје.

– Видите. Ова бела мајица није блиставо бела. Знате, ми смо у веома лошој материјалној ситуацији. Муж је пензионисан, ја сам добила отказ из предузећа под стечајем. Нисмо у могућности да купујемо прашак за веш са мирисом лаванде који одише свежином цветних ливада Провансе. Ми користимо МЕРИМУ КРУШЕВАЦ.

И онда слоган – МЕРИМА КРУШЕВАЦ – ВАША РЕАЛНОСТ – ЈЕР НИШТА НИЈЕ БЕЛО КАО ШТО ИЗГЛЕДА!

Телевизија, братац, маркетинг. Агресивна кампања продаје робу – дебилима.

ДЕВОЈЧИЦА И ЖЕНА

Ухватила је последњи поглед са свог рамена упућен њему у стару салвету и скрила га међу књиге. Тамо ионако нико не улази, нико не чита, нити чисти прашину. Неће га наћи, ни њу, ни сећање које остаје за неким временима које је хтела сачувати само за себе.

Кришом јутра би чекала, ослушкујући роптање тешких плућа са друге стране зида, као у неком затвору се крила, да нико не осети талас хаљина које се спусте низ степенице до предворја. Сви спавају у малој породичној мануфактури снова, никада изречених, недосањаних, јер они не маштају, не живе, само дишу, једу, раде. Буде се орни за нове дане, не слуте о тајни коју она скрива међу подсукњама, чекајући војнике да се врате. У том њиховом сну она није била, али је знала за неке нове обале да скрива своје образе док тражи међу корицама речи које ће ставити на папир, јер јутром долази поштар. Воли јутро које носи чист дах ветра за мисли, кораке проткане сунцем, росом и цветовима тек процвале баште. Воли поштара који јој прича бајке о путу њених слатких речи и одговора који јој стижу. Чекајући, гради илузије нових сазвежђа њеним именом названих, види своју децу, свој дом, свој крај у његовом загрљају.

Јутра понекад умеју бити зла, носити немир, а сунце у инат није ту. Сузе јер нема речи, папир је љут, девојчица и жена осећају бол, по први пут...

Девојчица у њој црвени на сваки откуцај срца који није исти као онај претходни. Жена у њој удара лонцима о зид за сваки поглед ког се сети да није упућен

њој, већ некој другој. Девојчица у њој машта о повратку војника, на коњима, принцу из баште у песмама. Жена у њој ствара нови бој који ће да бије за речи другачије него што је хтела да јој се кажу, за сваку сумњу пролиће крв и неће стати док не ишчили црв који је изједа док он није ту. Девојчица и жена умеју исто, горко да плачу за изгубљеном нити осмеха који траже. Девојчица и жена се увек исто плаше да нису вољене. Страх им цепа колена док се моле небу, за мало дланова на њиховим бедрима и траг у вечности његовог додира. Девојчица и жена не воле заборав, зато хватају сваки поглед са свог, са његовог рамена и чувају га међу старим књигама јер тамо, у тој кући где нико не живи сан, оне би хтеле проживети свој, па га чувају у корицама, јер нико не улази, нико не чита, нити прашину брише.

Драгана Сепе

КРУГ

Има ли трагичнијег човека од онога ко је, најзад, добио све оно што је желео?! Многи људи, када постигну оно што су хтели, притом изгубе сами себе.

ДАНИ ПРОШЛОСТИ

Болно је сећати се срећних дана. Срећних дана људи се увек сећају са сетом.

СВИЈЕТ РЕВОЛВЕРАША

У свијету револвераша постоје само двије врсте људи: брзи, и мртви. И мада у опћеним, неселекционираним свијету постоје различити, наводно занимљиви типови људских душа, особно преферирам живот у округлом, романтичном и врло јасном свијету револвераша, у којем је врло тешко подметнути рог за свијећу. Јер они који пуцају у леђа, нису ни цијењени, ни омиљени, а они који гријеше, могу погријешити само једанпут, и немају право рачунати на самилост других.

И немогуће је покушати избјежавати одговорност, и истовремено сачувати високо мишљење о себи... На удаљености од двадесет корака, суочени сами са својом реалном сликом и будућом судбином, храбри и побјеђују и гину. Несумњиво завређујући живот и смрт какве бисмо сви морали пожељети.

ТЕЛЕВИЗИЈА

Овај наводни прозор у рецимо привидно реални свијет има невјеројатну увјерљивост, попут искусног политичара који годинама уистину тешко разликује истину од лажи.

Човјек тако вјерује да заштићен топлином дома гледа кроз екран, као кроз прозирно незакривљено стакло, чак и да сам себе у њем види као у огледалу.

Међутим, уколико можемо имати толико самодисциплине да не подлијежемо површним дојмовима, може се размислити о познатој чињеници да телевизија

ствара дојам веће дебљине (барем пет килограма, у просјеку)... Може нам пасти на памет да је екран тек завршетак брижљиво осмишљене катодне цијеви, који није никакво зрцало, док наводна истина коју приказује може бити посљедица пажљиве монтаже.

Може показати најбоље или пак најгоре стране неког збивања, личности или стања.

Јер гдје има дима, има и ватре (пословица је некоћ можда и била мудра, али вјеројатно је да Пирон или Хераклит нису имали прилике гледати CNN, па би схватили да дим може бити посљедица димне бомбе, а ватра брижљиво припремљене пиротехнике).

Али та катодна цијев је моћна попут Грала, или Артуровог мача, али Грала који се сада лако проналази и мача који се глатко извлачи из стијене...

Приказује те као савршенство, или као посљедње људско смеће.

Каткад ни за једно ни за друго чак не треба бити посебно техничко умијеће.

На медију на којем је све очигледно, негативне тврдње и неистине можеш накнадно покушати и демантирати.

Али само ћеш се додатно бламирати.

А када те дижу у звијезде, згодно би било зауставити плиму нарцисоидности, и погледати ипак какво је стање у реалности.

Јер у масмедијском свијету незаслужена може бити и слава и срамота.

Телевизија је ипак само илузија живота.

РАСТИ

Дјечак ког су звали Малиган био је велики прије него што је физички порастао у очима других људи. Он је у својој маленој глави имао визију свог живота и људи око себе и зато је са благом зебњом слушао пуцкетање ватре у шпорету бакине собе замишљајући слике те своје великости и осјећаја проживљавања далеке будућности. Чини се да му само још није било јасно како да се материјализују бакини благослови „ДАБОГДА ЗЛАТНИМ КАШИКАМА ЈЕО” јер је из прича слушао да се на српском двору још у XIV вијеку јело златним кашикама, а иако тако мален схватао је да не може бити владар јер му то не дозвољава друштвени поредак. Чак је и замислио и особу преко које ће да оствари свој сан, али се бојао да ће та иста када се материјализује Благослов, побјећи као лопов са украденим благом из каубојских филмова, без милости и обзира.

А предвидјео је све, свој пут, лице и наличје побједе, горчину пораза, тужне моменте кад ће бити несрећан јер ће му у данима ишчекивања реализације те великости многи говорити „ОДРАСТИ ВЕЋ ЈЕДНОМ” не схватајући да су људи око њега, за њега само тачке на мапи која је давно исписана.

За Малигана расти није ништа друго значило до чекати да Богом промишљена будућност поново дође као деја ву и донесе му одијело великог човјека.

МАЛА СЦЕНА

Купите играчку! Купите нешто! Помозите глад-
нима!

Пошто је велики зека?

Десет евра, господине.

Океј.

Имате ли коме да га поклоните?

Зашто?

Ако немате, можемо у ваше име да обрадујемо
неко сиромашно дете?

Имам бабу.

Ох, не изгледате као добар унук.

Ах, ни ви не изгледате као хуманитарни радник.

ПОСЕТА

Био једном један болничар који је много волео децу. Једног дана се преобукао у вука. Идући болничким ходником, угледао је девојчицу. Прикрао јој се отпозади и на прстима кренуо за њом. После десетак корака из њега је излетело једно кратко: – Ба!

Девојчица се уплашила, умало да заплаче.

– Како си слатка. Куда си пошла?

– Код баке.

– Злато, чикино, дошла си да видиш баку, а?

– Да.

– Е, па нема више баке. Хо, хо, хо! Нема више.

Појео сам ти баку.

РИКША

Пекара. Под Кршом Циганским. Хлеб насушни. Требало га је дотурити. Устима гладним.

Посао поверљив. За добровољце. Одабира их Бего. Економ. Следила је награда. Хлепчић. Исецкан на кришке. Једнаке.

Хлебови мали. Округли. Црни. Гњецави. Недопечени. Пребројавали су се у пекари. И по пристизању, у Дому. Гладни су одолевали искушењу. Нису посезали за хлебом.

Колица дрвена. Са точковима гуменим. И рудом дугом. Посаду су чинила четворица. Или, шесторица. Двојица вуку. Вуча предња. Остали гурају. Погон задњи. Што је послуга мања, то је парче хлеба веће.

Ритуал је свакодневан. На улицама града. Стид смо потискивали. Замишљали смо да су нам колица рикша. А ми смо изигравали Јапанце.

УПЉУВАК

Учионица полу празна. У њој сирочад. Ратна. Поседали на столове. Ноге им се клате.

Били су штићеници. Државни. Ухрањени. Обучени конфекцијски. Имали су одела. Хубертусе зелене. Ципеле гојзерице. А, били су сиромаси. Нису имали топлину. Људску.

Држали су се издвојено. Групно. Изазивали су туче. Безразложно. Нападали су у чопору. За њих није било казне. Избацивања. Дом им је био кућа. Једина. Били

су фрустрирани. Ратом. Нису имали васпитање. Кућно. Нису бринули шта ће о њима мислити породица. Коју нису ни имали.

Наилазим кроз њихов кордон. Анте хркну. Усме-ри језиком и зубима. Штрцну. Посред лица. Ћутке. Мучки.

Сам сам. Сваки од њих је јачи. Од мене жгољавог. А њих је шест. На једнога.

Проструја. Порекло. Понос. Спевови јуначки. Очев завет. Да шамар ваља узвратити.

Пљувачку размазах. Не заустих. Прођох. Запам-тих. Да бих причао.

Не поступих хришћански. Не окренух образ. Други. Остаде чист. За неки други упљувак.

ПОСЛЕДЊА СТРАНА

Чудно је то што сам мислио, барем у почетку, да ће те нешто задржати, попут нити које држе странице књига на окупу, уз мене...

Иако нисам сумњао да је наша прича уствари стари, излизани пергамент на коме се више не може писати, необично сам се радовао имагинарном пореклу истог, можда неке горостасне секвоје или моћног храста из којег је папир настао. Али начин на који се пергамент распадао, проклето ме је подсећао на јефтини папир који као да је кисао на бескрајној киши, а онда је још једном прерађен.

А опет, никад ми није досадило скупљање тих пожутелих комадића папира који су мирисали на мирну смрт јесењег лишћа...

Можда, можда, али само можда, једног дана поново саставим неке стране наше приче, само одабране, додуше; наравно, ако завршим курс рестаурирања. До тада, покушаћу да је насликам. Кажу да слика вреди више од хиљаду речи.

Кад бих само имао боја...

Мирослав Стаменковић

живим поред баре у којој локални риболовци лове бабушке а можда и шаране, мислио сам да то раде из забаве, да их враћају у воду, али они размишљају другачије: да их мељу и спремају пљескавице или да их ставе у уље и праве сардине? знају да у пљескавице иде скоро све од зачина: бибер, бели и црни лук, млевена паприка, со, вегета... али мене питају за рецепт за сардине, кажем да не знам.

седимо на клупици иза продавнице и пијемо пиво ја се враћам са посла а они одлазе у риболов.

ПОВРАТАК

Вратила се. Није тако страшно. Лакше ћу дочека-ти крај. Као што је моја дивна, понављам, дивна дома-ћица рекла, без проблема, али са сузама, стигох, као да крећем, а не да се враћам. Имам онај јак, али подно-шљив, навика је чудо, грч у стомаку. Ја, кад порастем, бићу туриста!

Опет снажан утисак, на граници нас срећно по-здравише у маниру широко вам поље, камо те среће да се не вратите. Викенд почео, сви негде журе, а ми као да стојимо, мисли, сузе, борим се. Некако заспах мисле-ћи на заљубљено двоје, боже, нека тако и остане, на санке, на свепрожимајућу енергију, на маглу, на језер-ски осећај среће... до неке пумпе, негде у међупростору. Прођосмо као невидљиви, као да нас нема, ја помислих да моју сојту нико ни не жели да види. Постидех се опет.

Сама као пас, позвах мајку своју која ми се обра-дова као на рођењу и би ми лакше, колико је то било могуће. Не знајући шта ћу са собом, још увек ни овде ни тамо, на моје велико одушевљење препричах путе-шества, са све детаљима, бледо га преживех опет и утонух у намеран сан, покушавајући да га задржим и утврдим, не бих ли га памтила. Моћ фотографија ћу тек за који дан открити.

Ипак сам ја доживела моју стару Хају онакву ка-кву сам је овде волела, о културолошком шоку да не го-ворим, о спознаји себе као омражене, вероватно нео-стварене жене и Српкиње боље да ћутим, природи која ме је прогугала и плънула назад хвала што постоји за-

једно са идејом да ћу можда опет бити део ње, о невероватном осећају топлине која ме је опхрвала чак и за време најхладнијег дана у години ћутим и ником је не дам. То си била ти. Извини.

ПОДРУМИ

Отац одлази у дубину дугим, завојитим степеништем.

Доле, док измаглица сири у маглу, он ступа чврста корака као некад деда кад силазише у подрум по вино, без подизања главе, освртања... Тек тако, ту је још један трен: само тачкица на белу папиру.

И потом нестаје.

Закорачујем на први басамак, док ме син подгуркује под плећа.

ДРУГИ ДОЛАЗАК

Месија листа бурек у млечном ресторану. Чини то споро, загледајући сваки комад теста као страницу књиге. Почиње киша, аутомобили нервозно пиште, пролазници претрчавају, псују небо, подижу колире на јакнама, носе масне кифле у кесама ознојене тамним флекама. Он мирно испија јогурт.

Још једном у телу. По други пут, са штапом испод кишног мантила који ће, тргнут, бити пламени мач. Испуњење обећања је ту. Његова реч учиниће од меса искре, спасењем ће прелити заслужне, кад отвори уста и изговори име Оног Који Јесте.

Време је.

Папиром брише уста, климне продавачици, која се не осмехује. Урања у плъусак, раскрыљује мантил и хвата палицу што почиње сијати, већ усне помера, кад

на тротоару се поклизне и пада, шака запетљаних у постави.

Удара главом о ивичњак и крв почиње отицати са кишницом у сливник.

Пре него што светлост у њему згасну, помисли:
„Нек чекају...”

КУМСТВО У ЗЕМЉИ БЕДУИНА

Настављајући пут ка Маракешу, трећем по величини мароканском граду и центру културе Бербера, пролазили смо крај јувелирских радњица у којима се и данас израђује сребрни накит на старински начин да никога не оставља равнодушним. Потом смо застали испред најелитнијег хотела „Мамонија” у којем је Винстон Черчил провео последње дане живота. Шешир, кишобран, штап и недовршена слика на штафелају сећају на њега. Одједном потекоше сузе с укусом цимета у грлу. Баш на том главном тргу Џема Ел Фна, најживљем месту на свету, боје Маракеша се преливају далеко ван овог простора. Отуд Џорџ Орвела је инспирисало да напише истоимени роман, а Алфреда Хичкока да сними филм: „Човек који је знао превише”.

И хитајући према јединој коптској цркви коју су надвисили четвртасто Катубијски блештаво плави минарети џамије рађене у хиспано моравском стилу, чекали су нас свадбари да двоје младих видимо духовно сједињене у Христу. Све је некако одисало хармонијом и било романтично док им је свештеник стављао круне на главу у односу на једноличност изговореног текста пред матичарем када сам се ја удавала.

Тако док је младожења у црном свечаном оделу озареним погледом пратио своју изабраницу по завршетку световног обреда... и песак нестајао под ногама у том хаосу: разних мелоса, жонглера, гатара, кротитеља змија, трговаца и свих могућих кулинарских специјалитета. Чак и моји кукови су се зањихали у ритму берберског G-NAWE, иако су нас окружавали снежни врхови Атласких планина.

КОЛЕГЕ

Напољу је пљуштало. Човек одлучи да уђе у најближу зграду пре него што буде потпуно мокар. Ушао је у зграду факултета. У холу је била гужва. Студенти су били у реду који се протезао до краја ходника. На стаклу шалтера писало је „рад са студентима – од 11 до 13 часова“. Какво радно време, помисли човек. Желећи да избегне гужву, човек отвори прва врата на која је наишао. Професор је говорио: „Ја вам нећу тражити да доносите моју књигу на испит, као неке колеге.“ Човек изађе и отвори друга врата „Ја не вучем прстом по књизи док одговарате, да проверим да ли сте прескочили неку реч, као што то раде неке колеге.“ Трећа врата: „Ја вам нећу набрајати где сам све био, као неке колеге, у 150 земаља и тако то.“ Четврта: „Ја овде нисам дошао по партијској линији, као многе колеге.“ Пета: „Вама су сигурно колеге на претходној години тако говориле. Е, то није тачно.“ Шеста: „Онда сам му ја рекла ово и он је занемео.“ Седма: „Ја сам за једну ноћ прочитала све његове књиге и урадила интервју с њим сутрадан.“ Осма: „А онда ми је пришао француски председник и замолио ме...“ Девета: „То је био најбољи закон у Европи. Ја сам био члан радне групе.“ Десета: „Ја сам написао књигу о томе. То је у овом тренутку најбоља књига из те области.“ Једанаеста: „Професор ће доћи за два сата, сачекајте мало...“ Из свих слушаоница се чуло *Ја, Ја, Ја...* Ходници су брујали *Ја, Ја, Ја...* Човек залупи врата и истрча на кишу.

ИЗАЗОВ

Стојим поред ријеке. Висока је, мутна, силна. Носи грање, хучи. Заstraшујућа! Волим све што је велико, јако, моћно! Нејако није изазов. Мало изазива сажаљење.

Може ли се обуздати ова сила? Може, али не данас. Касније, кад јој спласне бијес, кад буде мала, лијена, неопрезна. Тад је треба зауздати. Постање мирна као јагње. Невјероватно? Човјек је најмоћнији. Упоран је, зна шта ради. Људској вољи се ништа не може одупријети. Може на тренутак измаћи контроли, али не може стећи слободу. За кога навијам? За ријеку или човјека?

Одушевљавају ме велики таласи, велике дубине, велике планине, непрегледне равнице... Све што изгледа несавладиво, што изазива страх! То је изазов! Волим кад побиједим такве! Кад они побиједе, наставим са борбом. До моје побједе, наравно!

ЧИСТАЧ

Испред његове зграде је леп паркић, са високим и бујним дрвећем, али жестило га је што се чисти само сезонски. Као да лишће опада само ујесен! Морао је да преузме ствар у своје руке, а за пензионере је физичка активност и мелем за здравље.

Најпре је лишће скупљао изјутра и увече, али то није вредело – са дебелих крошњи понеки лист би се откачио у свако доба дана! Увео је непрекидно дежурство! Није дозвољавао ниједном палом листићу да се опусти! Постигао је идеалну чистоћу!

Али, појавио се мали проблем! Трава није могла брзо да се привикне на његових милион нежних корака и неуморну метлу, па се од толике пажње претворила у најфинији, невидљиви прах.

Чисто тле је било лепо на Сунцу, али се на киши претварало у бласто. Морао је у нову акцију – бетонирање!

Тле ће бити идеално и за шетње и за чишћење!

ПИШЕ СЕ СВАШТА, А ЗАКОН ЋУТИ

Шта нам вреди строг закон о штампи кад се не примењује! Читам јуче у новинама и не верујем својим очима: код нас милион гладних! Тако неподобан податак може да узнемири читаву јавност и да подјари гладне пензионере на побуну! Могли би, не дај Боже, да се окупе у неком великом парку, на Калемегдану или у

Кошутњаку, и да блокирају све стазе, носећи опасну паролу: „Нама није до шетње, не дамо је ни вама!“

Због хира гладних и мршавих испаштали би, ни криви ни дужни, и пуначки пензионери. А њима је шетња чувар здравља!

РАЗЛИЧИТОСТ

Ја сам другачији. Ја сам Алекса. Алекса је другачији. Алекса. Је другачији. Одувек.

Соба. Моја соба. Алексина соба. Моја. Кревет. Мој. The room. Соба. Енглески. То је моје. Волим.

Мама. Познато лице. Брине се. Када ми нешто треба. Она је ту. Спреми храну. Обуче Алексу. Вози аутом. Где треба. Кад треба. Она зна. Мама зна.

Школа. Школа је посао. Алексин посао. Учим. Морам да учим. Као други. Као друга деца. Не знам. Не могу тако. Као они. Треба ми времена. Пуно времена. За све. Полако. Морам. Ја сам другачији.

Чекај. Руке. Прљаво. Прљаве руке. Морам. Руке. Брзо. Морам да оперем руке. Морам. Сада. Брзо. Одмах. Перем. Још један пут. Обришем их. Још једно прање. Перем. Добро је. Лакше је. Сада.

Мама плаче. Опет. Много. Крије се. Мисли да не видим. Тужна је. Окренем се. Не волим да плаче. Хоћу да ми спрема. Да помогне. Да учим. Да стигнем другу децу. Учитељица каже. Мами. Да морам много да учим. Да стигнем. Да будем исти. Да будем исти.

ТРЕНУЦИ

Да ли се перцепција мења након много година, или се само искривљује сећање на њу? Не као осећање, већ више као осећај, као један трен... Увек је занимљиво чути догађај испричан са неке временске дистанце, а још боље ако га прича више особа. Често га не можемо

ни препознати. Када се помешају осећања, мотиви, сећања, значења... перцепција постаје загонетна појава.

Опет, са друге стране, неки тренуци који су другима значајни сами по себи или због свог општег значења (и значаја) постају интересантни због тога што можемо сазнати шта су други радили у том трену.

Нпр. Тренутак Титове смрти. Павле Угринов је у то време био на Ташу, у Шанси, а ја сам, такође била на Ташу. То сазнајем деценијама касније када читам његове књиге. Он је већ био писац, са ставовима и расправама за кафанским столовима. Ја – дете, у трену не схватајући зашто се вртешка зауставила и зашто сви ужурбаном крећу кућама. Тако догађај који мени лично у времену у коме се догодио није био значајан сам по себи (зато што та личност није мени тада била блиска ни важна), постаје битан због свега што околина чини, па га ја због понашања других памтим, а након много година, када се скоро сви тренуци тадашњег постојања забораве, чак ће постати реперна тачка за повезивање сећања, као и људи.

8. МАРТ

– Нећу, тата!

– Хоћеш! Има да понесеш ово учитељици – рече тата, држећи саксију циклама у руци, пазећи да целофан у који је саксија била поприлично невјешто умотана, не додирује цвјетове.

Син се борио са великом торбом и дугачком јакном, журећи да стигне на аутобус који је пролазио до школе, иако је школа само двије станице удаљена одатле.

– Али тата... нећу то да носим – изговарајући готово нечујно да га остали путници на станици не би чули. Али, једна путница на станици је све примјетила, иако се правила да ништа не види и чује.

Горопадни отац је сина у стопу пратио, поправљајући му торбу, готово никако не скидајући поглед са циклама. Није се обазирао ни на то што је у кућним папучама изашао на тротоар.

– Узми ово, ево иде аутобус! – Отац му је саксију фиксирао у руке, намјештајући му прст по прст. Подробно му је објаснио како да носи саксију, да не би случајно целофан дотицао цвјетове и покварио им универзалан распоред.

– Али, тата, нећу ово да носим – прошаптао је син, са видним разочарењем у гласу који је одавао скору предају у операцији радног назива: „*Битка за учитељицу, што се мора није тешко.*“

– Јуче ниси ништа однио учитељици када је био 8. март. Данас мораш то да јој однесеш – рече отац повишеним тоном.

– Ево га бус! Ајде сад, полако – рече отац сину, уз то га потапшавши по глави, потпуно аутоматски.

Син се предао. Оборене главе је гледао у цикламе као у сву тугу свијета, борећи се са торбом на леђима и саксијом у рукама коју је требало добро да пази. Аутобус је стао мало даље од њега и осталих путника. Задњи је ушао у аутобус, погнуте главе. Врата аутобуса су се затворила, а отац је још пар тренутака гледао у правцу у којем се аутобус полако губио из вида. Лагано се окренуо и са самозадовољним осмјехом кренуо ка капији куће.

УСПОМЕНЕ

(украдени рецепти из тајног куvara моје тетке...)

Напомена:

Овај омиљени десерт се обично прави у оквиру два главна укуса: пикантно-горке и веома слатке успомене. По жељи куварице и сходно њеним навикама, могућно је, додавањем разноврсних зачина, постићи читаву палету нових, занимљивих укуса. На пример: горко-слаткасте, слатко-киселкасте, љуткасто-слатке успомене и тако редом.

Да ли ће успети да сачини неки укус, јамачно, зависи од умешности домаћице и свакако – њене судбине.

Пикантно-горке успомене

Уzeti три пуне шаке најдубљег душевног црнила, па ставити у већи суд. Томе додати шољицу концентрованог лудила при пуном месецу и то загревати лагано док не почне да пени. Склонити са ватре, па кашиком пажљиво пену уклонити. У полуохлађено додати осам супених кашика лакомислености, две кашике поверења у људе, као и прстохват ината. Све лепо умутити, па изручити у калуп да се стегне.

Охлађено украсити куглицама туђе злурадости.

Може се сервирати топло, нарочито ако сте јачег стомака или нарочитог мазохистичког укуса. За оне са осетљивијим желуцем смесу заледити па кашиком за сладолед вадити кугле, које би требало, за сваки случај, прелити сладуњавим сирупом заборави.

Време за припремање – две трећине живота, можда чак и више, што зависи од околности и брзине дозревања опреза.

Веома слатке успомене

У велику ванглу истрести пуну кецељу најлепших дана детињства и ране младости. Додати, једну по једну, пет шоља срећних околности и кафену шољицу добрих намера ближњих. Мутити највећом брзином, све док маса не почне да се одваја од суда и добија лепу, ружичасту боју. Онда лагано, кап по кап, уз непрестано мешање, додати миришљави сируп љубави. Али не више од једне чаше. Од добијене смесе правити куглице. Сваку уваљати у шарене мрвице незаборава, па их стављати у корпице од носталгије.

Могу се служити топле или хладне, па чак и подгрејане – увек су укусне. Веома ретко се кваре, па их можемо дуго држати негде у фиоци, креденцу, а најбоље у срцу. Све што дуже стоје, све су слађе.

Време за припремање – углавном прва трећина или, уз много среће, половина живота.

ЛУДА ПРИЧА

Била је по цео дан окружена лудацима. Опседали су је са свих страна и трубили јој у лице. Једног дана глава јој се толико напунила лудилом, да је почела да се смеје. Није могла да се заустави, него се кикотала и кикотала, све док није поруменела. Соптала је да би дошла до ваздуха. Кроз смехотрес глас јој се претворио у гроктање. Скичала је, а коса јој је прекрила лице, као вео. Лудаци нису могли да виде да ли плаче и питали су је, је л' ти добро? Климала је главом и смејала се. Покушала је да нешто каже, али од лудила је успела само да замуца. Кад је чула глас, то јој се учинило још забавнијим и ударила је у прасак зрелог церекања. Више се није кикотала, већ се орила пуним бићем, готово обесно. Лудаци су се одмакли и гледали је саблажњени. Ударила је песницом у сто, оборила столицу, ухватила се за стомак и млатарала ногама, увијајући се на поду. Лудаци су приметили занимљиву боју гаћица, али се нису усудили да јој приђу. Поново су је питали, је л' ти добро? Сад није могла ни реч да проговори. Скочила је на ноге и ударила главом у екран који је стајао на радном столу. Злосрећна машина претурила се и пукла као лубеница. То је изазвало урагански талас. Клиберила се пркосно, мрштећи љупки носић. Одавно рашчупана, почела је да личи на исконско биће. Лудаци су отрчали по помоћ. Двојица радника обезбеђења, исто тако лудаци, пришли су јој држећи палице. Оборила их је страховитим ха-ха-ха. Избиле су јој жиле на челу и врату, урлала је као да ће се сваког тренутка породити.

Догађај је посматрао генерални директор из канцеларије на спрату. Одмахнуо је главом.

„И тако, сваки дан по једна. Не знам више шта да радимо”, рекао је директорки маркетинга. Само се насмешила.

ДРХТАЈ СРЦА

Осећам да се скамењујем. Почело је удрвењивањем, али сада сам већ одавно прошао челичну фазу. Тело и мисли претварају се у камен. Маховина ми се хвата на срцу, отрови продиру дубоко у моју суштину. Смекшавају камен, праве простор за паразитско постојање. Покрети су ми успорени, свет се креће пребрзо. Хвата ме паника, али не могу да удахнем довољно ваздуха, немам чиме, плућа су ми од камена. Заустављам се у неспретном положају. Коначно скамењивање. Падам. Ујутру долазе радници градске чистоће и односе ме на сметлиште. Тамо ме, из поштовања, положи поред других скамењених мушкараца и жена. Крај.

Дрхтај срца. Сви би волели да им срце заигра, али то је превише тешко. Зато затресу читав живот, али им срце остане непромењено.

ПОТРАГА И ГУБИТАК

Путујући из државе у државу у потрази за својом будућношћу, негде је изгубио свој идентитет. Не увидевши на време свој губитак, наставио је да јури. У даљини зачуо је своје име како одјекује. Осврнуо се, али ништа није видео. Месеци су пролазили, државе су се низале. Једног јутра опет је чуо, сада већ познати, одјек свога имена. Срце му је закуцало брже. Осврнуо се у нади да ће наћи извор звука који га прогања, али није могао. Године су пролазиле, младић је старио. Пар година уназад уморио се јурећи своју будућност и решио да проживи остатак свог живота негде на крају света. Удобно смештен у своју фотељу, прекривен ћебетом, гледао је путописни програм. Показивали су разна места и он је препознао свако, присећајући се шта је тамо радио и како је био млад и пун ентузијазма с вером у бољу будућност. Приказали су место где се родио и одакле је потекао. Срце му је куцало младалачки поново, зачуо је познати ехо свога имена најгласније но икада, али очи, ум и душа нису познали ово место. Оно, као и његов идентитет, давно се изгубило у времену и простору. С великом празнином у себи, гласом који се губио у даљини и аритмијом срца, коју није могао објаснити себи, узео је даљински управљач и променио канал.

ПРОРОЧИЦА

На по Војвођанске улице створила се испред мене и издерала: „Дај руку, да ти гледам у длан!“ Хипнотисано сам стала, моја шака већ је била у њеној, длан се сам отворио а прсти лепезасто раширили.

Погледала је длан, онда мене, једним блеском очију сву ме обухватила, од главе до пете, што и није било тешко јер ишла сам у други основне и била претпоследња у врсти, онда је опет погледала у длан и у једном даху истресла: „Имаћеш два мужа. Један ће бити плав, други црн“. Затим је, као сувишну гранчицу, одбацила мој длан, поново прихватила ћеркину руку и продужила даље.

Ана и ја, не дишући, разрогачено смо буљиле једна у другу.

Узалуд се свих ових година из града упорно враћам Војвођанском улицом.

Нема гатаре да угата и трећег.

КИСМЕТ

„Када простреш бели веш да се суши, а изненада плусне киша, то значи да те муж вара.“ – говорила је, а ко би други, него моја мама, пре више од пола века, а ја сам је зачуђено слушала и додавала јој штипалке.

Била сам толико мала да још нисам могла ни да простирем веш, а камоли да маштам о удаји.

Са Првим Бившим нисам више од тридесет година. Са Другим Бившим, више од двадесет.

И сваки пут када ширим бели веш, а небо је пла-
во да плавље не може бити – падне кишурина.

Које су то швалерчине!

ПОСЛЕДЊИ РОМАНТИК

Да је то био холивудски филм, ово би била једна од оних легендарних сцена где главни јунак од укуса своје крви добија надљудску инспирацију да последњим атомима снаге премлати гомилу злих, знојавих и тетовираних зликоваца. Уместо тога, он се окренуо за добрих 90 степени, пао и остао да лежи у гомили срче. У позадини је ишла нека електроника и он је у тренутку помислио да му је парче зуба застало у грлу. Пажњу му је одвукла ципела која му се забила у стомак и одузела му дах. Почело је озбиљно да му се мути пред очима, људи су постали искривљене силуете, а онда је она почела да му се приближава. Прво је препознао њене ноге, а онда сукњу.

Цело вече ју је посматрао и стварно му је била фрка да јој приђе, била је превише добра. На крају је ипак скупио храброст, али им је тренутак блискости нагло нарушила песница која му се унела у фацу.

Надао се да је ово ипак реалност, а не несвестица, јер је изгледало као да је њој заиста стало да види шта је с њим. Чучнула је поред њега и додала му папирну марамицу. Лице му се развукло у огроман кржави осмех. Причала је нешто, али је њему зујало у ушима, па је наставио блажено да буљи у њену силуету. На крају се окренула ка другој (изгледа мушкој?) силуети, а њему је коначно стигао до мозга њен кратак монолог: „Кретену, рекла сам ти да имам дечка...”

Док је одлазила, он је и даље лежао са осмехом и размишљао како је то најлепши глас који је икада чуо.

ЗУБОБОЉА

„Тако ће сутра и мене гиљотина за доручак”, помислио је и наслонио се на влажан зид. Споља су допирали узвици гомиле. Вашарско расположење. Њега је болоо зуб и није му било до гунгуле. Хтео је да се то све што пре заврши.

А пре неки дан је још увек могао да ради. И да пије. И онда није мислио на бол. Живот му је, барем сада, посматрано из тамнице, изгледао леп. Или пијан. „Ма то је исто...”

Уштинуо се за бутину најјаче што је могао. Не да би проверио да ли сања, већ да би скренуо мисли са зуба.

И онда је јуче остао без пара. И пића. Дошао је Пјер, опет пун својих прича које никог нису интересовале. Пјер је био познат по томе, сатима је могао да прича једно исто, о друштву, о политици, о свим досадним стварима које није разумео. Он је стрпљиво ћутао и слушао јер је Пјер понекад плаћао и неко пиће. Овај пут је изгледало као да ће бити још боље – Пјер је имао посао за њега, и то добро плаћен. Могао је од тога да живи недељу дана, и још да прослави. Морао је само да научи неколико реченица, њему безначајних, и да их пренесе „особи А”, како ју је Пјер назвао.

Добро су залили то вече. Кренуо је, тетурајући се, уживајући у блаженству које је понекад могао да приушти – улице су се љуљале, људи су били лепши и он се смејао и певао. Заборавио је куда иде, како да нађе „особу А”, али никако није могао да заборави Пјерове речи и почео је гласно да узвикује те чудне злоћудне реченице и да се врти, врти...

Тамница је била прљава и смрдљива, али он је на то већ навикао. Једино га је болоо зуб и он се натерао да што пре заспи и заборави тај нелагодни осећај.

Пробудио се пред свитање. Јутро је било свеже. Појавио се дебели стражар са кључевима. Водио је Пјера. Откључао је тешка врата и гурнуо Пјера на земљу, а њега повукао напоље. Све је било спремно за представу.

Корачао је, а однекуд је допирао мирис свежег, врућег хлеба и пунио му ноздрве. Уопште није мислио на зуб.

САМАЦ

Чују се лепршава крила муве, слеће на ноћни сто-
чић прекривен белом прашином. Капљице мутне воде
тешко падају на празну судоперу. Мокар пешкир је обе-
шен о дрвен чивилук. На огледалу изнад лавабоа је јед-
на плава четкица, један чешаљ. Болна шкрипа масив-
них, белих врата. Троми кораци. На вратима се појави
просед, мршав човек. У рукама носи папирну кесу и
свежањ новина. Незаинтересован, седа на похабан тро-
сед и прелистава новине. Задрема. Буди се предвече.
Веш машина тужно тутњи, премешта веш. Сладак ми-
рис детерџента. Из кесе вади млеко. Кува га. Пије. Шо-
љу спушта у судоперу. На тв-у нема ничега. Мува и да-
ље зуји.

Јутро је.

ОНА ДОБРО ЗНА

Твоје руке увек хладне... тога се сећам. Не знам зашто, немам неки посебан разлог. Можда зато што су најавили снег. Иначе, више не ловим језиком пахуље у паду. Не остављам трагове у белој пустињи, не цртам карикатуре које живе свој минут славе. Ништа горе него памтити први снег у години по колапсу у саобраћају, напетим и нервозним гримасама, белим траговима соли на ципелама. Са последњим снегом, непријатељски расположене леденице са кровова траже начин да ми се завуку за врат. Не прија ми таква хладноћа. Твоје ледене руке ми пријају. Право низ врат.

НИКАД КУЋЕ

Од овог нашег ђетета никаке вајде. Никад куће. Ни кучета ни мачета. Зашто ли му дају оне награде. По сву ноћ буљи у неке књижурине. Арчи нам цабе толики гас. И онај његов директор полудио. Води га свуда. Нека такмичења. Не да на њега проговорити. Нашла врећа закрпу.

На кога ли се тури, мили Боже? Матица у свему. Сву ђецу поквари. Одслужио је и војску. Гори дошо не-го отишо. Набавио неку сликарицу... Пушта наке раке-те, са вр Бељанице. Да се престравиш. Онолику ријеку преградио. Каже, за летрику. Развукао жице по сред жита. Стално му кидамо. Не вреди. Питала сам неке дјевице, да га женим, не би ли се смирио. Ниједна да чује.

Од њега никад домаћина. Само беспосличи. Примили га у Београд. Шта ће он тамо кад ни овце по паши да сакупи? Дали му и стипендију па више ни паре не тражи. Причао ми Милован, да су га турали и у телевизор, уочи Васкрса. Нешто декламово. Питали накинжилери за њега. Оће да граде пут по сред ливада... Само преко нас мртвих. И у новине га турају. Читала сам оно што је бенавио. Не могу ништа да утувим. Жали боже и оне књиге што је писо. Колико је дао пара за њиг, купио би досад неку вићеру. И предузећа у којима је радио, пропала су. И жене су га оставиле. Аветиња. Да сам „родила студен камен, барем би га неко у темељ ставио“.

СКАНДАЛ

Око поднева помоли се на улици једна жена, доста узнемирена. Вриштала је колико год су јој то гласне жице дозвољавале. Зашто се драла и млатарала рукама као да је некакав напад добила, није се могло знати јер је жена толико била у шоку да и ствари које је изустила нису имале никаквог смисла. После неког времена изађе и неки човек на улицу и поче да је смирује. На крају је једва убеди да се склони јер су људи већ увелико почели да се окупљају око ње. Био је то прави скандал о коме се чак три недеље а неки кажу и више, у кварту причало. Било је то тако узбудљиво поподне.

КРУГ

На путу трагања доспео сам овде. Преда мном је зелена оаза врта детињства. Далеки пут води. Испред мене испаравање моје реке. Осећам неописив мирис воде, сласт помешану са свежином дрвећа и жбуња које се надвило над саму воду која се претвара у беличасту маглу која лагано прекрива сенке ноћи. На мосту тама и звуци нас самих који покушавамо да спознамо живот. Камен шаље снагом сопственог зрачења јасне поруке. Питаш ме: „Ко разуме уметнике и боеме?” Ћутањем добијаш одговор. Схватато да смо управо дотакли делић звездане прашине. Преносимо космичку снагу која се распршује и нестаје у претешко бремене за нама. Истина у магновењу, стихомантија у животу... Шта је са древним светом? Где је вавилонско ропство? Питања, права питања у тишини и тами између два брда и једне реке која односи одговоре. „Не губи вечност своју због муке. Живот је круг, круг је вечност.”

Анђелковић Милан (1984, Београд), дипломира-
ни информатичар; живи у Београду.

Арамбашић Милица (1985, Београд), студент;
пише поезију и прозу; заступљена у зборницима; живи
у Београду.

Ацић Љубинка, пише кратке приче; живи у Бео-
граду.

Ашковић Иван, пише кратке приче; живи у Бео-
граду.

Бабић Драган (1987, Карловац), студент; пише
поезију и кратке приче; награђиван; живи у Сомбору.

Башановић Жељка (1973, Београд), пише кратке
приче; заступљена у зборницима прича; живи у Београ-
ду.

Беговић Рајна (1939, Скопље), лекар; објављене
књиге: хаику дневник „Црвено небо” (2001) и роман за
децу „Бела ждребица и „Кицино магаре” (2002); добит-
ник је бројних иностраних и домаћих признања за хаи-
ку, ваке и сенрју; заступљена је у светској и домаћој ан-
тологији хаику поезије; сарађује с домаћим и иностра-
ним часописима; живи у Београду.

Бибин Деса (1953, Бистрица), пише кратке при-
че; заступљена у зборницима.

Бијелић Татјана (1974, Сисак), предавач; пише
поезију, прозу и кратке приче; сарађује са многоброј-
ним часописима; награђивана; збирке поезије „Два пута

из Оксфорда” (2009), „Осам савремених британских пјесника” (2008); превођена на више језика.

Благојевић Берислав (1979, Славонски Брод) пише кратке приче.

Блажић Марија (1990, Нови Сад), ученица четвртог разреда гимназије; пише кратке приче, романе и есеје; живи у Бечеју.

Босак Тамара (1987, Варшава), студент драматургије.

Булатовић Владимир (1979, Београд), професор певања; пише сатиричне и фантастичне приче; живи у Београду.

Бурмуџија Дарко (1976, Нови Сад), професор филозофије; пише поезију и кратке приче; објавио књигу „Ноћ тамних манира” (2009); живи у Новом Саду.

Васиљевић Данијела (1976, Голобок), пише кратке приче; заступљена у зборницима; живи у Смедеревској Паланци.

Вемић Сузана (1971, Иланца), дипломирани филозоф; пише кратке приче.

Виторовић Рајић Ана (1981, Свилајнац), саобраћајни инжењер; пише песме, приче и афоризме; заступљена у зборницима; живи у Свилајнцу.

Влајић Гордана (1959, Панчево), дипломирани политиколог (новинарски смер); објављене књиге: „Моја мама најлепше кува“ (1995), „Мама, је л’ сутра опет идеш на посао?“ (приче за децу, 1999), „Заистинска српска бајка“ (2002), „Криво ми је“ (поезија, 2005), „Roaming“ (роман, 2008); члан Удружења књижевника Ср-

бије; награђивана за поезију; заступљена у антологији поезије; сарађује с бројним листовима и часописима.

Врцељ Александра (1979, Сомбор), дипломирани инжењер архитектуре; заступљена у зборницима; живи у Сомбору.

Вукашиновић Зорица (1985, Пријепоље), апсолвент на Факултету политичких наука, новинарско-комуниколошки смер; пише кратке приче; живи у Београду.

Вукмировић Снежана (1980, Београд), графички дизајнер; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Вукушић Лука (1981, Ријека), сарађује са часописима; заступљен у зборницима; живи у Загребу.

Вучевић Данијела (1969, Никшић), доктор медицинских наука; заступљена у зборницима кратких прича; живи у Београду.

Гајдашевић Веселин (1952, Тења), пише песме, приче и афоризме; заступљен у многим часописима; награђиван; живи у Фекетићу.

Гили Роберт (1959, Суботица), новинар и публициста; објављује у многим књижевним публикацијама у земљи и иностранству; објавио 19 књига; пише поезију, прозу и есејистику; превођен на многе језике; живи у Суботици.

Глигоријевић Јован (1948, Крагујевац), позоришни редитељ; пише кратке приче; живи у Крагујевцу.

Грујин Иванка, пише кратке приче; живи у Новом Саду.

Даниловић Мајо (1955, Г. Лупљаница), дипломирани политиколог; заступљен у многим зборницима; награђиван; живи у Београду.

Даниловић Мирјана (1953, Велика Плана), лекар пнеумофтизиолог; пише приче; награђивана; живи у Београду.

Дебељачки Татјана (1967, Ужице), сарађује с књижевним часописима; заступљена у зборницима; збирке песама: „Кућа од стакла” (1996), „Твоја” (2003) и „Вулкан / Volcano” (2005, на српском и енглеском); живи у Ужицу.

Делибашић Татјана (Београд) студирала на Филозофском факултету у Новом Саду; члан Друштва књижевника Војводине; књиге песама: „Фортисимо ноћи“, „Дисциплина стида“, „Рачун са пешчаним зрнцима“ и „Чудногласје“; живи у Новом Саду.

Денчић Весна (1963, Београд), дипломирани политиколог; књиге афоризама: „У друштву се не шапуће” (1987), „Свет не може пропасти без нас” (1996) и „Пут до пакла” (2001), збирка кратких прича „ИНверзије” (2003); приредила (у коауторству са Владимиром Јовићевићем Јовом) панораму „Страдија данас” (2003) и „Сатиричне приче 2003“ (2004), (коаутор Ђорђе Оташевић); CD „Смех до бола” (2003) и „Смех до бола 2” (2005); сарађивала је с бројним часописима и листовима; награђивана; заступљена у многим зборницима и антологијама кратких прича и афоризама; превођена на пољски, руски, бугарски и немачки; главни уредник електронског сатиричника „Етна”; живи у Београду.

Деспотовић Петар (1942, Београд), пише кратке приче; живи у Београду.

Димић Владимир, пише прозу; заступљен у зборницима; живи у Загребу.

Домић Горана (Београд), студент драматургије; живи у Београду.

Дракулић Сања (1983, Београд), графички дизајнер; сарађује са часописима.

Драча Винко (1989, Загреб), студент новинарства; заступљен у зборницима; пише песме и приче; живи у Загребу.

Дубљевић Драгана (1979, Нови Сад), пише песме и приче; живи у Новом Саду.

Ђокић Томислав (1948, Скорица, општина Ражањ), дипломирани филолог; пише поезију, прозу и есеје; објављене књиге: „Биберово зрно“ (песме за децу), „Дуга над маслачком“ (песме за децу), „Прве трешње“ (приче за децу), „Пепелиште“ (песме), „Ехо онога свијета“ (уметнички епитафи), „Драгичка“ (песме за децу), „Мапа завичајна“ (епиграми), „Злокоб“ (приче), „Демо(скрати)ја“ (афоризми), „Хајдучка трава“ (песме), „Вито перо жерово“ (народне умотворине), „Магарећи реп“ (песме за децу) и „Мечки на рупу“ (анегдоте); сарађује с бројним часописима; добитник четрдесетак награда; превођен на македонски, бугарски, јерменски, грчки, русински и румунски језик; члан је Удружења књижевника Србије; живи у Параћину.

Ђорђевић Душан (1955, Врање), новинар; књиге афоризама: „Кила до колена“ (2003), „Поштена курва“ (2006), „Магарећи ујед“ (2009); романи: „Школа за патриоте“ (2004), „Сточни вагон“ (2008), драме: „Драме“ (1999); живи у Врању.

Ђорђевић Радослав – Мића, пише поезију и кратке приче; живи у Смедеревској Паланци.

Ђукић Боривој (1953, Нови Сад), издавач; објављене књиге: „У сну сан” (1998), „Тајнованка”, „Кратка књига настајања”, „Спеловање”, „Чудна шума”; живи у Новом Саду.

Елезовић Ивана (1982), дипломирани филолог; пише приче и поезију; заступљена у зборницима.

Ераковић Драгиша, пише кратке приче; живи у Нишу.

Ердељанин Анђелко (1941), песник, сатиричар и афористичар; сарађивао је с бројним часописима, дневним листовима, радијским и телевизијским емисијама; написао је на десетине радио-комедија, скечева и других прилога за емитовање на радију и телевизији; добитник је великог броја награда; објављене књиге: „Памет против ума” (1970), „Полутешке белешке” (1976), „Заврзламе” (1977), „Лаке песме” (1979), „За интимну негу” (1985), „Свет је мали” (1985), „Мој пријатељ Кузман Накрајкућин” (1988), „Нешто слатко” (1994), „Српски афоризми” (1997) итд.; избор његових афоризама објављен је 1983. на италијанском; живи у Новом Саду.

Живковић Љиљана (1978, Грац), магистар немачког језика; пише приче и песме; заступљена у антологијама и зборницима; роман „Артемије тврди да...” (2009); живи у Железнику.

Исковић Виолета (1957, Београд), новинар; пише приче и прозу; награђивана; живи у Београду.

Илић Ивица (1983, Параћин), физиотерапеут; пише приче, песме и романе; заступљен у антологијама и зборницима; објавио књигу прича и песама „Altumsilentium” (2008); живи у Шалудовцу код Параћина.

Јанковић Ива (1987, Београд), студент филозофског факултета; пише приче; сарађује са часописима; живи у Београду.

Јанковић Милан, пише кратке приче.

Јањић Дејан (1972, Врање), професор; пише кратке приче; живи у Моштаници.

Јекић Вања (1988, Вуковар), студент филолошког факултета; пише кратке приче; живи у Панчеву.

Јовановић Ана (1988, Ужице), студент факултета драмских уметности; пише поезију прозу и приче.

Јовановић Бранислав Бане (1935, Нови Сад), новинар и публициста; дипломирао на Филозофском факултету у Београду; пише афоризме, кратке приче, есеје, драме; објављене књиге: „Види излаз па уђи” (1979), „Post scriptum” (1995), „Мрак на сунце” (1997), „Игра зглавкара” (1998), „Пера Тодоровић трагом креманских пророка” (1998), „Диња пукла” (2000), „Партија се игра до мата” (2001); сатирични играци „Види излаз па уђи” и „Уста пуна песка, а пекар иза врата”; уређивао је сатиричне рубрике и додатке у десетак часописа и дневних листова; добитник више домаћих и иностраних књижевних награда; живи у Београду.

Јоцић Милош (1988, Нови Сад), студент филозофског факултета; пише кратке приче; живи у Новом Саду.

Јурашин Андрија (1979, Београд), музичар; пише кратке приче.

Камчевски Данко (1986, Крагујевац), дипломирани филолог; пише кратке приче; живи у Крагујевцу.

Китановић Милош (1986, Ниш), студент англистике; живи у Нишу.

Киш Бојан (1990), студент; пише кратке приче; живи у Вршцу.

Кнежевић Радмила (Призрен), завршила факултет драмских уметности и филолошки факултет; пише приче, песме и драме; објавила је књигу дечијих драма „4 драме за децу” (2007); живи у Будви.

Кованџић Радмила (1947, Рудовци), пензионер; пише песме, приче и есеје; сарађује са часописима; заступљена у зборницима; живи у Смедеревској Паланци.

Костески Виктор (1986, Прокупље), студент новинарства; пише кратке приче; живи у Прокупљу.

Крстић Славиша (1970, Београд), пише песме, приче и есеје; сарађује са књижевним часописима; заступљен у зборницима; књиге поезије: „Гонет” (1997), „Путоплет” (2005); живи у Смедеревској Паланци.

Лагартија Мориан (Никшић), дипломирани филолог (српски језик и књижевност); пише приче.

Лађаревић Ана (1980), новинар; пише приче; заступљена у зборницима.

Лалић Александра (1983, Пожаревац), пише приче, романе и драме; заступљена у зборницима; романи: „Максимилиан” (2001), „Вулкан са леденог брега” (2005); живи у Београду.

Лаудановић Весна (1957, Београд), дипломирани економиста; пише приче; живи у Сеојну.

Лековић Павле, пише кратке приче.

Лукић Бојана пише кратке приче; живи у Београду.

Луковић Драмлић Дејана (1964, Чачак), наставник енглеског језика; пише кратке приче; живи у Чачку.

Малешевеић Јасмина (1962, Београд), ветеринар; књиге: „Рођени из исте смрти” (1990), „Скарабег” (1992), „Адаме не љути се” (2001); награђивана; живи у Београду.

Малић Горан (1947, Београд), историчар фотографије, ликовни уметник и публициста; пише поезију и прозу; добитник две награде за прозу; живи у Београду.

Маринковић Бошко (1943), пензионер; у периодици објављује афоризме, приче и сатиричне песме; сарађује са радио-емисијама; заступљен у многим зборницима прича и афоризама; живи у Београду.

Марковић Илија (1940), пише афоризме и приче; објавио више од двадесет књига афоризама; превођен на осамнаест језика; уређивао библиотеку ЈУ-сатира и „Коприве“ новосадског „Дневника“; добитник бројних награда као аутор, уредник и издавач; заступљен у антологијама, домаћим и страним; живи у Новом Саду.

Марковић Оливера (1963, Сарајево), дипломирани филолог (енглески језик и књижевност); заступљена у зборницима прича; привремено живи у Бангладешу, стално у Сарајеву.

Мартиновић Павле (1954, Аранђеловац), предузетник; пише песме и приповетке; живи у Аранђеловцу.

Матовић Драгана (1981, Вршац), студент безбедности; пише прозу.

Матовић Јован (1985, Београд), студент факултета за физичку културу, пише поезију и прозу; поезију објављивао у књижевним часописима; објавио збирку поезије „Између светова“ (2007) и „Суицидни бицикл“ (2008); заступљен у зборницима прича; живи у Барајеву.

Миленковић Александар (1989), заступљен у зборницима прича; живи у Батајници.

Милићевић-Ђорђевић Драгана, студент; пише приче; заступљена у зборницима прича; живи у Зајечару.

Милојевић Предраг (1974); пише кратке приче, поезију и афоризме; живи у Младеновцу.

Милосављевић Зоран (1951), дипломирани правник; пише приче романа, приче и песме; роман „Паклена ружа Лаврентијеве младости“ (2009); живи у Крагујевцу.

Милосављевић Љиљана (1952, Београд), архитектонски техничар; песме и приче објављује у часописима и листовима; књига љубавне поезије „Постојбина срца“ (2007); заступљена у зборницима; превођена на енглески, бугарски и пољски; живи у Смедеревској Паланци.

Милошевић Станислава (1991, Београд), студент електротехнике; сарађује са часописима; пише приче; живи у Београду.

Милуновић Јелена (1985, Чачак), студент новинарства и комунологије; заступљена у зборницима прича; живи у Мрчајевцима.

Милутиновић Јулијана (1970), професор српског језика и књижевности; пише афоризме и кратке приче; заступљена у зборницима кратких прича и афоризама; сарађује са часописима и радио-емисијама; живи у Београду.

Мићић Александар, пише приче; живи у Београду.

Михаиловић Стеван (1932, Београд), пензионер; збирка хаибуна „Цвет и диносауруси” (1999) и хаику песама „Додири” (2004); сарадник у више домаћих и страних часописа; добитник више награда за хаику и хаибун; живи у Београду.

Михајловић Душка (1988, Дрвар), студент учитељског факултета; пише приче; живи у Београду.

Младеновић Горан (1977, Јагодина), студент медицине у Крагујевцу; пише песме, приповетке и афоризме; заступљен у зборницима; живи у Јагодини.

Мркаљ Анђела (1987) студент француског језика и књижевности; пише кратке приче; живи у Крагујевцу.

Наумовски Иван (1981, Београд), студент књижевности; живи у Београду.

Недељковић Оливера (1973, Чачак) дипломирани филолог; пише песме и приче; збирке песама: „Воде-

ни цвет” (1996), „Прибор за читање” (2002), „Сувласници белине” (2006); живи у Чачку.

Недић Дамир (1984, Крагујевац), пише кратке приче; живи у Крагујевцу.

Нешић Андријана (1989), студент филолошког факултета; пише приче.

Никович Ивана Вања (1974, Београд), економиста; пише хаику поезију и приче; сарађује са многим часописима; заступљена у зборницима; награђивана; живи у Београду.

Николајевић Маријана, пише кратке приче.

Николић Зоран Мали (1957, Ђакус код Житорађе), пише песме у прози, песме за децу, афоризме, хаику и кратке приче; живи у Нишу.

Николић Катарина (1988), студент факултета драмских уметности; пише приче, песме и романе; роман: „Казабланка” (2009); живи у Опову.

Николић Оливера (1963, Врбас), медицински техничар; пише приче; живи у Врбасу.

Николић-Радивојев Валентина (1980, Бабушница), академски сликар; заступљена у седам зборника кратких прича; живи у Бабушници.

Павловић Вања (1992, Лозница), ученик; пише приче; живи у Лозници.

Павловић Славиша, пише кратке приче.

Пантелић Ксенија (1980, Београд), дипломирала на факултету ликовних уметности; пише кратке приче.

Пантелић Немања (1985, Београд), студент мастер студија на Београдској банкарској академији; пише кратке приче.

Папеш Раиша (1947, Београд), доктор стоматологије; пише кратке приче и афоризме; заступљен је у више домаћих и страних антологија сатире; књиге афоризама „Маске ликују” и „Фундаментално дно“ и књига сатиричних прича „Кинеска креда“ (2007); живи у Крагујевцу.

Петак Стражмештер Силвија (1970, Зрењанин), дипломирани филолог (српскохрватски језик и југословенске књижевности); пише песме, приче и романе; живи у Новом Саду.

Петковић Велибор (1963, Тузла), психолог; пише приче; објавио књигу прича „Медвеђа самоуслуга” (2008); живи у Нишу.

Петровић Миодраг (1954, Ниш), сарађивао са часописима; објавио збирку песама: „Вртлози неспокоја”; живи у Нишу.

Петровић Ратко, студент; објавио књигу „Мала збирка заблуда” (2006); награђиван; живи у Београду.

Петровић Слађана, пише кратке приче.

Печеновић Дејан (1971), машински инжењер; пише приче и афоризме и кратке приче; заступљен у зборницима кратких прича и афоризама; живи у Београду.

Пешић Ч. Никола (1948, Лука код Гаџиног Хана), економиста; пише афоризме, поезију, епиграме, кратке приче; заступљен у зборницима; сарађује са часописима и листовима; живи у Нишу.

Пирковић Душан (1988, Осијек), студент енглеског језика и књижевности у Београду; живи у Смедереву.

Плавишић Радојка (1978, Неготин), наставница српског језика; сарађује са часописима; пише кратке приче; живи у Неготину.

Попадић Милан (1979, Нови Пазар), пише приче, поезију и прозу; сарађује са часописима; заступљен у зборницима.

Поповић Драган (1959, Београд), дипломирани економиста; заступљен у двадесетак антологија кратких прича; живи у Београду.

Предраговић Огњен (1973, Загреб), преводилац; пише поезију, прозу и приче; књига песама „Угриз среће”.

Продановић Живко (1945, Загреб), прозу и поезију објављује у бројним часописима, новинама и зборницима у Аустралији, Хрватској, Индији, Јапану, Канади, Холандији, Немачкој, САД, Словенији, Србији, Црној Гори, Великој Британији и на Филипинима; романи „Тамара” (2000) и „Смрт у римским рушевинама” (2003), збирка приповедака „Мешуге – десет записа о жидовским судбинама” (2002), збирка научнофантастичних хаikuа „Роботи у рат” (2005), збирка песама „Пјесникови крајолици” (2007) и збирка песама и хаikuа на словеначком „Ноја ро prstih” (2007); члан је Друштва хрватских писаца; живи у Загребу.

Прскало Дарко (1988, Инђија), студент филолошког факултета; пише кратке приче.

Радивојевић Андријана (1985, Лозница), студент; пише приче; живи у Београду.

Радловић Нена (1931, Тобут), сарађује са многим часописима; награђивана; књиге песама: „Ивицом несна“, „Само за тебе“, „Још увек сањам“, „Кад ја порастем“, „Радоснице“, роман „Мушкарача“, књига прича „Невенчице“; живи у Смедеревској Паланци.

Рајковић Јелица (1987), студент; пише приче; живи у Смедереву.

Ракетић Јелена (1980, Книн), апсолвент економског факултета; пише приче; живи у Новој Пазови.

Ранчић Горан (1960, Бабушница); пише приче и песме; објавио књигу поезије „Златан кључ од непотребних речи“ (2004); живи у Бабушници.

Раонић Зоран (1956, Ђурђевића Тара), пише поезију, прозу и сатиру, а бави се и сакупљањем народних умотворина; збирке поезије: „Вилино коло“ (1995), „Четири мијене“ (1996), „Диоба ватре“ (1997), „Други круг ватре“ (1998), „Мјесец у крилу“ (2000), „Иза бране“ (2001) и „Око пјесме“ (2008); заступљен је у бројним зборницима, прегледима и антологијама, нашим и страним; члан редакција више листова и часописа; поезија му је превођена на енглески, немачки и бугарски језик, а хаику и на још десетак језика; приредио је прву панораму црногорске хаику поезије, која је објављена и на словеначком; добитник више домаћих и међународних награда и признања; члан је Удружења књижевника Црне Горе; живи у Пљевљима.

Раца Зоран (1972, Нови Сад), саобраћајни техничар; заступљен у зборницима кратких прича; живи у Београду.

Рим-Живковић Љилана, археолог; објављује у часописима; објавила је неколико књига, под својим именом и псеудонимима; заступљена у многим зборницима; члан је Удружења књижевника Србије; живи у Београду.

Ристић Ирена (1970, Београд), дипломирала на факултету драмских уметности; књиге: „Соба малих страхова, „Gamma Cas”, „Сага”, „Обдукција”, „On the way.... seeking”, „Ципеле од кенгурове коже”, „Човек је човек”, „Мишоловка”, „Квартет”, „Људи за столом”; живи у Београду.

Ристић Ј. Драган (1948), професор немачког језика и књижевности; превео, између осталог, и „Антологију најкраће немачке приче”; пише кратке приче и хаику; од 1996. године је главни уредник „Хаику новина” из Ниша; награђиван; књиге хаику песама: „Из дневника једног хаиђина” (1995), „Бубице у глави” (2001), „Пчела у целофану” (2001), „Цврчак у акцији” (2002), збирка кратких прича „Каљаче и катедрале – 88 најкраћих прича”; живи у Нишу.

Розић Херцег, пише поезију и прозу; објавио књигу „Уранијумско пролеће двехиљадите у Београду” (2003); тренутно живи на Куби, иначе у Београду.

Сабљаковић Уна (1976, Београд), магистрирала филозофију и тренутно је апсолвент филолошког факултета (француски језик и књижевност).

Савић Габријел Ра (1978, Ражањ), пише прозу, поезију и приче; збирке поезија: „Моћ палог анђела” и „Последњи љубавници”; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; живи у Београду.

Сајдл Горан, пише кратке приче.

Салијевић Зорица, пише кратке приче.

Секић Никола (1984) пише кратке приче; живи у Шапцу.

Селаковић Бранка апсолвент филозофског факултета; пише романе и приче; сарађује са часописима; заступљена у зборницима; награђивана; романи: „Нарциси бојени црно” и „Капија”.

Сене Драгана (1971, Београд), новинар; пише књижевну и позоришну критику; заступљена у двадесет зборника кратких прича; приредила је хрестоматију „Златна књига светске књижевности” (1999), збирке кратких прича „Укус живота” (1999), „Нови укус живота” (2007), „Траговима истине” (2007); живи у Београду.

Синдик Јошко (1965, Дубровник), магистар кинезиологије, проф. психологије; кратке приче, песме, есеје и драме објављивао у часописима за културу и књижевност; објавио књиге „Над провалијом” (1991), „Преокрет” (1993) и „Круковање и каменовање” (1994); циклус кратке прозе „Калеидоскопске приче о љубави и животу” објављене су и у склопу антологије „Све приче – приче непознатих аутора” (2003); живи у Загребу.

Спасојевић Дејан (1978, Лозница), дипломирани правник, заступљен у зборницима; награђиван; коаутор књиге „Трагови”; живи у Зворнику.

Спасојевић Зоран (1949, Крагујевац), пише поезију, кратку причу, драму и сценарио; објављивао у бројним часописима; књиге прича „Одело за одлазак” (1997) и „Кратке приче без муке” (2003, 2006), књиге поезије „Дар празнине” (1986) и „Глад” (1998), драмска трилогија „Америка има рупу” (2003) и књига кратких

драма „Резерват Србија” (2006), драме „Волиш ли ме, Јакове“ (2008), „Гаврилов Принцип или како сам постала балетан“ (2008) и „Мој човек“ (2010), као и књиге сатире „Ту зека пије воду“ (2008); аутор је неколико ТВ и радио драма, комедија и сценарија хумористичке ТВ серије „За сада без доброг наслова” (2000); заступљен у више од четрдесет антологија и зборника кратких прича, поезије, кратких драма и сатире; добитник бројних награда; бави се мејл-артом и дигиталном графиком; члан је Удружења драмских писаца Србије и Удружења књижевника Србије; живи у Крагујевцу.

Средановић Мирослав (1936, Вучија, Требиња), дипломирани правник; пише афоризме, песме и кратке приче; књиге афоризама „Сто и ниједан афоризам” (2000), „Није смешно” (2001), „Записи на кожи” (2004) и „Упадице“ (2007); заступљен у зборницима, енциклопедијама и антологијама прича и афоризама; поезију објављивао у књижевним часописима; живи у Београду.

Стаменковић Мирослав, пише кратке приче.

Станојевић Данијела, пише кратке приче.

Стевановић М. Тихомир (1965), пише радио драме и приче; сарађује са многим часописима; живи у Младеновцу.

Стојанов Будимка (1939, Кикинда), збирке песама: „Сагорели трагови” (1988), „Кад те нема” (1989), „На ломачи живота” (1989), „Опседнута доласком таме” (1994); превођена на двадесетак језика; добитник бројних награда; живи у Београду.

Стојановић Ђорђе (1991), ученик; пише кратке приче; живи у Нишу.

Стојановић Никола (1988, Врање), студент новинарства; пише приче; сарађује са часописима.

Стојчевић Миливоје, пише кратке приче; књига прича „Земља Срче”; живи Модричи.

Теофиловић Витомир (1943, Врчин код Београда), дипломирани филолог; књиге афоризама „Доле црни петак”, „Примери оптимизма”, „Државни циркус”, „Срби и остатак света“ и „Орвел неће проћи“, збирка песама „Сунце изнутра” и књига есеја „Хиперборејци на Суматри”; приредио је панораму „Враг и шала. Пола столећа српског афоризма” и антологију сатиричног афоризма „Случајни узорак”; превођен на више језика; живи у Београду.

Тодоровић Наташа (1968, Београд); дипломирани психолог и магистар архитектуре; пише кратке приче; живи у Београду.

Тодоровић Тамара (1980, Сарајево), дипломирани психолог; пише поезију, прозу и приче; живи у Бањалуци.

Тозић-Андрејић Валентина (1964, Ћуприја), заступљена у зборницима; награђивана; живи у Свилајци.

Трифковић Ранко (1974, Земун), позоришни глумац; пише приче и цртице; живи у Београду.

Урошевић Маја (1982, Београд), апсолвент грађевине; награђивана; заступљена у зборницима и на књижевним сајтовима; живи у Београду.

Феђвер Зденка (1950, Вуковар), економиста и стручњак за односе с јавношћу; пише песме, приче и есеје; сарађује с многим часописима; заступљена је у

зборницима и антологијама; књиге песама: „У двадесетпетом часу” (1983), „Одузето време” (1989), „Време одузето” (1989), „Одроз” (2001); песме су превођене на мађарски, албански, турски, бугарски и македонски језик; члан је Удружења књижевника Војводине; живи у Сомбору.

Фјаменго Катарина (1984, Кладово), студира скандинавске језике и књижевности; пише поезију, хаику и приче; сарађује са часописима; заступљена у зборницима; награђивана; збирка песама: „Профили” (2007); живи у Београду.

Чурчић Тамара (1991, Кикинда), ученица; сарађује са часописима; пише кратке приче; живи у Кикинди.

Цодан Невен (1976, Загреб), новинар; заступљен у зборницима.

Шаранчић Миломир – Леки (1955), пише песме, приче и афоризме; објављене књиге: „Јагоде са јабукових грана” (1995), „Ехо шутње” (1995) и „РобоВласници УМА” (1998); сарађивао с многим часописима и листовима; заступљен у више зборника; живи у Београду.

Шашић Даниела (1986), студент политичких наука; заступљена у зборницима; живи у Старој Пазови.

Шушулић Славиша (1976, Лесковац), професор српског језика и књижевности; пише поезију и прозу; заступљен у зборницима; сарађује с књижевним часописима; живи у Власотинцу.

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41–36(082.2)

Најкраће приче 2009 / (приредио Ђорђе Оташевић). – 1. изд. – Београд : Алма, 2010 (Београд : Скрипта интернационал). – 274 стр. ; 21 см. – (Библиотека Савремена књижевност / [Алма, Београд] ; 83)

Тираж 300.

Аутори: стр. 255-275.

ISBN 978-86-7974-167-7

COBISS.SR-ID 173830668